

Katibu wa Jimbo

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

Michigan

Januari 2022

Jedwali ya Yaliyomo

Utangulizi

Mpendwa Mwendesha Pikipiki wa Michigan:	ix
Jarida la Ajali la Michigan la 2020.....	x

Sura ya 1: Leseni Yako ya Udereva

Mkazi ni nani?	1
Wakaazi wapya wa Michigan.....	1
Mahitaji ya leseni.....	1
Leseni za Michigan, wateule na idhini.....	2
Kitambulisho cha Michigan na cha REAL.....	2
Umehamia Michigan kutoka kwenye jimbo au nchi nyingine.....	3
Chini ya Miaka 18 - Leseni ya Udereva Aliyehitimu.....	3
Miaka 18 na zaidi - hajawahi kupewa leseni.....	5
Kutoa namba yako ya Hifadhi ya Jamii.....	6
Kutoa uthibitisho wa uwepo wako halali.....	6
Kutoa uthibitisho wa utambulisho.....	6
Kutoa uthibitisho wa makazi.....	6
Viwango vya utimamu wa mwili.....	6
Mitihani ya kuona na ufahamu.....	6
Kibali cha maelekezo ya muda.....	7
TIP ya pikipiki.....	7
Mtihani wa ujuzi wa kuendesha gari.....	8
Leseni iliyozuiliwa kwa sababu ya hali ya kiafya.....	9
Programu ya leseni ya majaribio.....	9

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

Kubadili taarifa kwenye leseni yako.....	9
Kusasisha leseni yako.....	10
Uamuzi wa kuacha kuendesha gari.....	10

Sura ya 2: Rekodi Zako za Udereva

Rekodi zako za udereva.....	13
Mfumo wa alama wa Michigan.....	13
Pombe na dawa za kulevya.....	14
Kutahiniwa upya kwa dereva.....	15

Sura ya 3: Usajili wa Mpigakura na Kitambulisho cha Jimbo

Usajili wa mpigakura.....	19
Kitambulisho cha jimbo.....	20
Kitambulisho cha Jimbo na Kitambulisho cha REAL.....	20

Sura ya 4: Sheria za Usalama Barabarani

endeshaji uliokengeushwa.....	23
Sheria ya Kelsey.....	24
Funga mkanda wa usalama, ni sheria!.....	24
Kuwalinda watoto na vijana.....	25
Watoto kuachwa bila kutunzwa kwenye.....	25
Mabegi ya hewa.....	26
Ukomo wa kasi.....	26
Maeneo ya ujenzi.....	26
Kukutana katika eneo la ujenzi.....	27
Magari ya matengenezo.....	27

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuua

Magari ya dharura.....	28
Mabasi ya shule.....	28
Ishara za basi la shule.....	29
Haki ya njia.....	29
Haki ya njia unapogeza gari.....	29
Haki ya njia kwenye makutano.....	30
Jiandae kusubiri.....	30
Haki ya njia na watembea kwa miguu.....	31
Haki ya njia na mazishi.....	31
Kupita kushoto.....	31
Kupita pande wa kulia.....	32
Kupita kunapokuwa kumekatazwa.....	32
Matumizi ya njia.....	32
Kugeuza.....	33
Kupinda kulia.....	33
Kupinda kushoto.....	34
Kubadilisha njia.....	34
Mizunguko.....	35
Vivuko vya reli.....	35
Alama ya tahadhali ya mapema ya kivuko cha reli.....	35
Mifumo tulivu ya udhibiti wa vivuko vya reli.....	36
Mifumo tendaji ya udhibiti wa vivuko vya reli.....	36
Treni na magari HAVICHANGANYIWI:	
Vidokezo vya usalama vya makutano ya reli na barabara.....	36
Ikiwa umekwama kwenye mabehewa.....	36
Alama ya Mfumo wa Arifa ya Dharura ni nini?.....	37
Maegesho.....	37

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

Kuegesha gari kwenye kilima.....	37
Maegesho sambamba.....	37
Maegesho ya walemavu.....	38
Maegesho ya walemavu yanayoweza kufikiwa na gari la bidhaa.....	38
Ukiukaji wa maegesho.....	38

Sura ya 5: Alama, Michoro na Ishara za Njia za Watembea kwa Miguu

Alama za barabarani.....	41
Alama za njia.....	42
Rangi za alama za barabarani.....	42
Alama ya udhibiti.....	42
Maswali ya alama za barabarani.....	43
Majibu ya maswali ya alama za barabarani.....	44
Michoro ya waenda kwa miguu.....	45
Mistari myeupe.....	45
Mistari myeupe iliyoachana.....	45
Mistari myeupe iliyokozwa rangi.....	46
Mistari pacha myeupe iliyokozwa rangi.....	46
Mistari ya kusaidia kutenganisha na kulinda.....	46
Mistari ya kivuko milia.....	46
Mistari ya kusimama.....	46
Mishale ya mwelekeo.....	47
Njia za baiskeli.....	47
Sharrows.....	47
Mistari ya manjano.....	47
Mistari ya manjano iliyoachana.....	47

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuua

Mstari wa manjano uliokoa.....	47
Pinda kushoto tu njia ya katikati.....	48
Michigan Lefts.....	48
Mistari ya kusubiri.....	49
Alama za pembetatu nyeupe.....	49
Mistari myeupe iliyokatwa.....	49
Ishara za barabarani.....	49
Ishara ya 5-section-head.....	49
Taa nyekundu inayometa.....	50
Taa ya manjano inayometa.....	50
Mshale wa kijani kibichi.....	50
Kichwa cha ishara ya mshale wa manjano unaomulika kupinda kushoto.....	50
Ishara za watembea kwa miguu.....	50
Mnara wa Taa wa Kuongoza Watembea kwa Miguu.....	51

Sura ya 6: Kutumia Barabara kwa Pamoja

Magari ya Biashara.....	53
Kulipita gari la biashara kwa usalama.....	54
Magari yanayoenda polepole.....	54
Watembea kwa miguu.....	54
Watoto.....	55
Pikipiki, skuta, baiskeli moto na baiskeli.....	55
Hasa kuhusu waendeshaji pikipiki.....	56
Baiskeli moto au skuta?.....	56
Waendeshaji baiskeli.....	57
Baiskeli za otomatiki.....	57

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Sura ya 7: Dharura na Hali Maalum

Kuendesha gari kwa usalama.....	59
Kuendesha gari kwa fujo.....	59
Je, wewe ni dereva jeuri?.....	60
Jihadharini kwenye makutano.....	60
Makutano.....	60
Kuendesha gari kwenye barabara huru.....	60
Neno kuhusu kuunganisha.....	61
Kuondoka kwenye barabara huru.....	61
Uchovu wa barabara kuu.....	62
Kidhibiti Mwendo.....	62
Ikiwa gari linalokuja liko kwenye njia yako.....	62
Hali Mbaya ya Hewa.....	62
Mvua na ukungu.....	62
Barafu, theluji na hali zingine za kuteleza.....	63
Iwapo gari lako linaanza kuteleza.....	63
Kufunga breki.....	63
Umbali wa kusimama.....	64
Kuendesha gari usiku.....	64
Hali za dharura.....	64
Ajali.....	65
Ajali ya gari na kulungu.....	65
Ulinzi wako bora dhidi ya kulungu.....	65
Iwapo ajali ya gari na kulungu haiepukiki.....	65
Kuendesha gari kunahitaji ujiandae mapema ili kubaki salama.....	66

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

Kabla ya kuwasha gari.....	66
Usijihatarishe.....	66
Ukikaribiwa au kutishwa ukiwa kwenye gari lako.....	66
Ikiwa gari lako litazimwa.....	67
Iwapo utaashiriwa usimame.....	67
Kwa kuhitimisha.....	67

Mtihani wa Ufahamu wa Kuendesha gari kwa Usalama

Mtihani wa Ufahamu wa Kuendesha gari kwa Usalama.....	69
---	----

Rasilimali

Majibu ya mtihani wa ufahamu wa kuendesha gari salama:.....	73
Rasilimali.....	73
Tovuti.....	73
Nyenko zilizochapishwa.....	73
Shukrani.....	74
Shukrani ya Picha na Taswira.....	74

Jalada la ndani la nyuma

Huduma za mtandaoni za Katibu wa Jimbo

Mitandao ya kijamii

Malazi kwa watu wenye ulemavu na wazungumzaji wasio asilia

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

Kuendesha gari ni fursa wala sio haki. Madereva lazima waendeshe vyombo kwa uangalifu na kwa usalama, watii sheria za usalama barabarani, na wasinywe pombe na kuendesha. Hatimaye, hakikisha kwamba wewe na abiria wako mmefunga mikanda ipasavyo - ni sheria!

Mpendwa Mwendesha Pikipiki wa Michigan:

Magari ya siku hizi yamesheheni teknolojia ambayo haikusikika hata mwongo mmoja uliopita. Mifumo inayokuonya unapoteleza kutoka kwenye njia yako, hukusaidia katika maegesho sambamba, kuvunja breki kiotomatiki katika hali za dharura na kutoa uwezo wa kuona wa nyuzi 360 kuzunguka gari kupitia kamera inazidi kuwa ya kawaida, hata kwenye magari ya bei ya wastani. Licha ya ongezeko kubwa la teknolojia ya kisasa ya magari, ukweli ni kwamba kipengele muhimu zaidi cha usalama katika gari lolote lile inabaki kuwa wewe kama dereva.

Hata hivyo, ni kwa manufaa yako kuendelea kuboresha na kupanua ujuzi wako wa sheria za usalama barabarani na kutekeleza udereva wa kujihami. Kuendesha gari ni fursa. Mara tu baada ya kupewa leseni ya udereva, una jukumu la kuendelea kuonyesha ujuzi na maarifa ya uendeshaji kwa usalama.

Iwe umekuwa ukiendesha gari kwa miongo kadhaa au ndio tuu unaanza kujitosa, uendeshaji ni taaluma inayohitaji uamuzi, maarifa, kujitambua kimwili na kiakili, na mazoezi. Kitu ambacho Kila Dereva Anapaswa Kujua ni nyenzo bora ya kukusaidia katika safari hii ya maisha yote.

A handwritten signature in black ink that reads "Jocelyn Benson".

Jocelyn Benson
Katibu wa Jimbo la Michigan

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Rasilimali

Muongozo wa rasilimali upo nyuma ya kijitabu hiki. Umeorodhesha rasilimali kama vile tovuti, rasilimali zilizochapishwa na namba ya simu ya huduma kwa wateja kwa ajili ya maelezo zaidi kuhusu mada ya Kitu Ambacho Kila Dereva Anapaswa Kukijua.

Jarida la Ajali la Michigan la 2020

Kabla ya kusoma zaidi, zingatia ukweli huu kuhusu kuendesha gari katika jimbo la Michigan kutoka kwenye Jarida la Ajali za Barabarani la Polisi katika Jimbo la Michigan.

- Ajali za barabarani 245,432 ziliripotiwa, ambapo ajali 1,010 kati ya hizo zilikuwa ajali mbaya na ajali 44,417 zilisababisha majerahaya kibinagsi.
- Ajali ambazo dereva alikuwa amekunywa pombe zilifikia 8,956, na madereva 1,305 kati ya hawa pia walishukiwa kutumia dawa za kulevya.

- Jumla ya ajali 2,414 zilisababishwa na dereva, mtembea kwa miguu au muendesha balskeli kutumia simu ya mkononi.
- Kulikuwa na watu 1,400 waliojeruhiwa na watu 5 walikufa kutohana na ajali ya gari-kulungu. Watu wawili kati ya waliofariki walikuwa waendesha pikipiki.
- Madereva wenye leseni wenye umri kati ya miaka 15-20 wanawakilisha asilimia 6.7 ya idadi ya madereva wa Michigan. Kundi hili la madereva vijana ni asilimia 10.3 (41,685) ya madereva waliohusika katika ajali zote na asilimia 7.7 (126) ya madereva hao walihusika katika ajali mbaya.
- Kwa mujibu wa Idara ya Afya na Huduma za Binadamu ya Michigan, sababu ya 2 inayosababisha majeraha mabaya yasiyotarajiwa katika jimbo la Michigan kwa watoto wenye umri wa miaka 0-14 ni ajali za magari.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Tafadhali Jiunge!

Watu wanapotuma maombi ya leseni ya udereva au kadi ya kitambulisho cha serikali, wanapata fursa ya kuijunga na Usajili wa Wafadhili wa viungo vya mwili ya Michigan.

Leseni au Kitambulisho chao kitakuwa na nembo ya moyo inayoshiria kuwa wako tayari kutoa zawadi ya maisha kwa mtu anayesubiri upandikizaji wa kuokoa maisha.

Je, ulijua?

- Zaidi ya wakaazi 3,000 wa Michigan wanangojea kupandikiza kiungo.
- Kila mtoaji wa kiungo cha mwili anaweza kuokoa maisha ya hadi watu nane. Kila mchangiaji wa chembe-hai anaweza kuboresha maisha ya hadi watu 50.
- Takriban wagonjwa 10,000 wa Michigan wamepandikizwa viungo vya kuokoa maisha katika miaka 10 iliopita.
- Upandikizaji wa konea umefanikiwa kwa zaidi ya miaka 100 na upandikizaji wa viungo umefanya kazi kwa zaidi ya 50.
- Kwa wastani, wagonjwa 17 wa Michigan hupandikizwa viungo vya mwili kila wiki.
- Hakuna ukomo wa umri wa kuchangia. Watu wenye umri wa miaka 90 wameweza kutoa viungo vya mwili.
- Mchango haumgharimu mchangiaji au familia ya mchangiaji kitu chochote.

Tafadhali jiunge na Rejestra ya Wachangiaji wa Viungo ya Michigan

Jisajili unapotuma ombi au mtandaoni kwenye Michigan.gov/SOS

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Sura ya 1: Leseni Yako ya Udereva

Je, ulijua kwamba...?

- Mwaka 1901, Katibu wa Jimbo la Michigan aliwajibika kutunza rekodi za magari na madereva wanaofanya kazi katika jimbo hilo.
- Mwaka 1947, umri wa chini kupata leseni ya udereva ya Michigan uliongezwa kutoka miaka 14 hadi miaka 16.
- Mwaka 1970, Michigan ilioa idhini yake ya kwanza ya pikipiki kwa Mwakilishi wa Jimbo.

Mkazi ni nani?

Lazima uishi Michigan na uthibitisha kwamba upo katika jimbo hilo kihalali ili kuchukuliwa kuwa mkazi wa Michigan.

Kwa mujibu wa sheria ya jimbo, Katibu wa Jimbo hawezu kutoa leseni halisi ya udereva au kitambulisho cha jimbo kwa mtu ye yote ambaye si mkazi halali wa Michigan.

Wakaazi wapya wa Michigan

wapo wewe ni mkazi mpya wa Michigan, unapaswa kuonyesha hati miliki na kulisajili gari lako haraka katika ofisi ya Katibu wa Jimbo. Utaweka hati miliki ya gari au uthibitisho wa umiliki kutoka jimbo lako la makaazi la awali. Iwapo una leseni ya udereva au kitambulisho kutoka kwenye jimbo lingine, unaweza kukitumia hadi pale ukaaji wako wa Michigan utakapothibitishwa.

Mara baada ya ukaaji kuthibitishwa, tembelea ofisi ya Katibu wa Jimbo ili kutuma maombi ya leseni ya udereva ya Michigan au Kitambulisho cha jimbo.

Katibu wa Jimbo atawasiliana na jimbo lako la awali ili kupata rekodi zako za kuendesha gari, ambazo zitakuwa sehemu ya rekodi zako za kuendesha gari Michigan. **Ikiwa leseni yako ya udereva ya nje ya jimbo imesitishwa au imefutwa, ni lazima uwasiliane na jimbo lako la awali ili kusawazisha masuala yoyote ambayo hayajashughulikiwa kabla ombi lako la leseni ya Michigan kukubaliwa.**

Ombi lako la leseni ya Michigan likikubaliwa, leseni yako ya udereva ya nje ya jimbo itabatilishwa na kurejeshwa

kwako. Sheria ya Michigan inawaruhusu madereva kumiliki leseni moja tu halali ya udereva kwa wakati mmoja.

Mahitaji ya leseni

Lazima ukidhi mahitaji fulani kabla ya kupatiwa leseni ya udereva ya Michigan. Vigezo vya kupata leseni hutofautiana kulingana na aina ya leseni, kikundi cha mteule au uidhinishaji unaohitajika.

Leseni maalum, kama vile leseni ya udereva ya mtu binafsi au leseni ya udereva wa kibashara, huenda ikahitaji upimaji ziada na ukaguzi wa usuli. Tafadhal hakikisha kuwa una hati sahihi kabla ya kutembelea ofisi ya Katibu wa Jimbo ili kutuma maombi ya leseni.

Hutapewa leseni ya Michigan ikiwa:

- Hujawahi kupewa leseni ya udereva na jimbo au nchi yoyote, **NA**
- Una makosa mawili au zaidi ya ukiukaji wa sheria ya usalama barabarani kwenye rekodi zako za udereva ndani ya miaka mitatu tangu tarehe ambayo umetuma maombi la leseni.

Kuomba leseni, hakuwezi kuwa na hatia zaidi ya moja kwenye rekodi yako ya kuendesha gari ndani ya miaka mitatu ya tarehe yako ya kutuma ombi.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Leseni za Michigan, wateule na idhini

Leseni ya Opereta: Leseni ya msingi ya udereva ya Michigan.

Leseni ya udereva ya mtu binafsi: Unapaswa uwe na angalau miaka 16. Leseni ya udereva ya mtu binafsi inahitajika ikiwa umeajiriwa kwa dhumuni la msingi la kuendesha gari lenye Kiwango cha Uzito wa Jumla wa Gari (GVWR) cha paundi 10,000 au zaidi, kuendesha gari kama kubeba abiria au kama mbebaji wa kawaida au wa mkataba wa mali, au kuendesha basi au basi la shule. Unapaswa upite mtihani wa udereva wa mtu binafsi ulioandikwa. Leseni ya udereva ya kibashara pia inaweza kuhitajika, kulingana na aina ya gari au Ukadiriaji wa Uzito wa Jumla wa Gari.

Leseni ya udereva ya kibashara: Inahitajika ikiwa unaendesha gari moja lenye Ukadiriaji wa Uzito wa Jumla wa Gari (GVWR) wa pauni 26,001 au zaidi, unaendesha gari la mchanganyiko linalovuta trela au magari mengine yenye GVWR ya pauni 10,001 au zaidi wakati Uzito wa Jumla wa Mchanganyiko. Ukadiriaji (GCWR) ni pauni 26,001 au zaidi, huendesha gari lililoundwa kusafirisha watu 16 au zaidi (pamoja na dereva), au kubeba vifaa vya hatari kwa kiasi kinachohitaji mabango. Vipimo vya maarifa vilivyoandikwa na mitihani ya barabara inahitajika. Uteule wa Kundi A, Kundi B na Kundi C, na idhinisho la T, P, N, H, X na S zitahitajika kulingana na aina ya gari la kibashara linaloendeshwa.

Kabla ya kuendesha magari ya kibashara, lazima uwe na angalau umri wa miaka 18, haujasimamishwa kwa miezi 36 kabla ya tarehe ya kutuma maombi na uwe na kundi linalofaa la uteuzi la Michigan CDL kwenye leseni yako ya udereva. Madereva wenye umri kati ya miaka 18 na 21 wanaweza kuendesha gari la kibashara katika Michigan pekee. Lazima uwe na angalau umri wa miaka 21 ili kuendesha gari katika mistari ya jimbo zima au kusafirisha viru vya hatari kwa kiasi kinachohitaji kuwekwa mabango. Masharti ya kupima na kupata CDL yanapatikana kwenye Michigan.gov/SOS, ikijumuisha PDF ya Mwongozo wa Leseni ya Udereva wa Kibashara ya Michigan.

Leseni ya udereva ilioimarishwa: Inakuruhusu kuingia tena Marekani kupitia ardhi au bahari kutoka Kanada, Meksiko, Bermuda na Karibiani bila hitaji la kuwasilisha hati zozote za ziada za utambulisho. Leseni zilizoboreshwana na Vitambulisho vya jimbo pia kitambulisho kinacholingana na kitambulisho cha REAL.

Leseni ya dereva aliyehitimu: Leseni Ngazi ya 1 la Mwanafunzi, Ngazi ya 2 la Kati na Ngazi la 3 Leseni kamili

hutolewa kama sehemu ya mpango wa elimu ya udereva wa Michigan kwa vijana wenye umri chini ya miaka 18.

Leseni ya Baiskeli ya Moto: Leseni halali ya udereva wa chombo au ya udereva wa mtu binafsi inaweza kutumika kuendesha baskeli ya moto kwenye barabara za Michigan. Hustahiki kupata leseni ya baiskeli ya moto ikiwa leseni yako ya kuendesha chombo au ya udereva wa mtu binafsi imesitishwa, imebatilishwa au imekataliwa. Vijana wasio na leseni wenye umri wa miaka 15 au zaidi kwa idhini ya wazazi wanaweza kutuma maombi ya leseni ya baiskeli ya moto katika ofisi ya Katibu wa Jimbo. Mitihani ya kuona, ufahamu wa maandishi na alama za barabarani itatolewa. Angalia sura ya 6 kwa maelezo zaidi kuhusu leseni za baiskeli ya moto na baiskeli za moto.

Idhini ya pikipiki (CY): Idhini ya CY inahitajika ili kuendesha pikipiki kwenye barabara za Michigan. Kuhitimu kikamilifu kozi ya elimu ya kuendesha pikipiki au mtihani wa maarifa wa maandishi na mtihani wa ujuzi wa pikipiki unahitajika. Kozi ya elimu ya kuendesha pikipiki inahitajika kwa vijana wenye umri wa miaka 16-17 na kwa watu wazima waliofeli mtihani wa ujuzi wa pikipiki mara mbili.

Uidhinishaji wa pikipiki uliowekewa vikwazo (kizuizi cha CY 3W) pia hutolewa ambayo humruhusu mwendesha pikipiki kuendesha pikipiki za magurudumu matatu pekee kwenye barabara za Michigan. Unapaswa kuhitimu kikamilifu kozi ya usalama wa pikipiki ya magurudumu matatu au mtihani wa maandishi wa ufahamu na mtihani wa ujuzi wa pikipiki ya magurudumu matatu ili kupata kizuizi cha CY 3W.

Uidhinishaji wa "R" mawadufu za burudani: Unahitajika kwa lori la kubeba mizigo linalovuta trela ya magurudumu matano lililoundwa kwa madhumuni ya burudani ya moja kwa moja, na trela ya pili lililounganishwa nyuma ya trela ya magurudumu matano. Mtihani wa ufahamu unahitajika.

Uidhinishaji wa mkulima: Uidhinishaji maalum unaotumiwa kwa ajili ya shughuli za kilimo kuhamisha vifaa, mifugo na mazao. Jaribio la maarifa ya jumla na jaribio la mchanganyiko la magari linaweza kuhitajika.

Kitambulisho cha Michigan na cha REAL

Kuanzia Mei 7, 2025, wakazi wa Michigan wanaopanda ndege kwa ajili ya safari za ndani Marekani au kuingia katika baadhi ya vituo vya serikali kuu, vituo vya kijeshi na vinu vya nishati ya nyuklia wanapaswa kuwasilisha hati inayolingana na Kitambulisho cha REAL.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Baadhi ya mifano ya hati zinazolingana na vitambulisho vya REAL ni pamoa na leseni za udereva na Vitambulisho vya jimbo vinavyotolewa na majimbo ambavyo vinakidhi viwango vya serikali kuu vya vitambulisho vya REAL, na pasipoti halali za Marekani na pasipoti. Utawala wa Usalama wa Usafiri una orodha ya hati zinazokubalika kwenye tovuti yake kwenye tsa.gov.

Utajua kwamba leseni ya udereva ya Michigan au Kitambulisho cha jimbo kinalingana na Kitambulisho cha REAL kwa sababu kina nyota kwenye mduara wa dhahabu iliyochapishwa kwenye kona ya juu kulia. Leseni zilizoimarishwa na vitambulisho vya serikali ambavyo havina nyota vinatii Kitambulisho cha REAL na kitachapishwa na nyota kitakaposasishwa au kubadilishwa.

Kutuma ombi la kadi inayotii kitambulisho cha REAL ni hiari. Huenda usihitaji leseni au Kitambulisho cha jimbo ambacho kinalingana na Kitambulisho cha REAL iwapo:

- Hausafiri kwa ndege na haupangi kuingia katika vituo fulani vya serikali kuu, kambi za jeshi na vinu vya nyuklia.
- Kuwa na njia mbadala inayokubalika kwa utiifu wa REAL ID iliyotolewa na serikali leseni ya udereva au kitambulisho cha serikali, kama vile pasipoti halali ya Marekani.

Hakuna ghamama ya ziada ikiwa unatuma maombi ya Kitambulisho cha REAL unapohuwisha leseni au Kitambulisho chako cha jimbo. Ukituma ombi la kadi inayotii kitambulisho cha REAL wakati mwengine wowote, ada ya kadi inayorudiwa itatozwa.

Ukichagua kutopata kadi inayotii kitambulisho HALISI, leseni yako ya kawaida ya Michigan au kadi ya kitambulisho cha jimbo itakuwa na "Si ya Utambulisho wa Shirikisho" iliyochapishwa humo. Kadi yako itasalia kuwa halali kwa ajili ya kuendesha gari (leseni), na inaweza kutumika kama kitambulisho cha hundi za pesa, kukodi magari, kununua vitu vilivywewekewa mipaka ya umri na kuingia kwenye kasino (leseni au kitambulisho cha jimbo).

Umehamia Michigan kutoka kwenye jimbo au nchi nyiningine

Iwapo umehamia Michigan kutoka jimbo au nchi nyiningine, unapaswa kutuma maombi ya leseni ya Michigan mara tu unapoidhinishwa kuwa mkazi.

Utahitajika kuleta hati zifuatazo kwenye ofisi ya Katibu wa Jimbo. Maelezo zaidi kuhusu kila moja ya hizi yatapatikana baadaye katika Sura ya 1.

- Uthibitisho wa nambari ya Usalama ya Jamii.
- Uthibitisho wa nambari ya Usalama ya Jamii.
- Uthibitisho wa uraia wa Marekani au uwepo wako Marekani kisheria.
- Uthibitisho wa utambulisho wako.
- Uthibitisho wa ukaazi wa Michigan.

Baada ya hati zako kuidhinishwa, mtihani wa maono utatolewa.

Pia unaweza kutakiwa kufanya mtihani wa wa maandishi wa ufahamu, ili kupata kibali cha muda cha maelekezo na kuupita mtihani wa ujuzi wa udereva. Mitihani mingine inaweza kuhitajika kulingana na aina ya leseni.

Ikiwa unatoka jimbo lingine la Marekani, Kanada, Ujerumanu au Jamhuri ya Korea (Korea Kusini), unaweza kubadilisha leseni yako ya udereva kuwa leseni ya Michigan bila kufanya mtihani wa ufahamu wa maandishi, TIP au mtihani wa ujuzi wa udereva.

Ikiwa una leseni ya udereva ya kigeni iliyisha muda wake au leseni ya nje ya jimbo ambayo muda wake umeisha kwa angalau miaka minne, lazima utume maombi ya TIP na ufaulu mtihani wa ujuzi wa udereva kabla ya kupewa leseni ya Michigan. Kwa maelezo zaidi kuhusu kupata TIP, tafadhali soma sehemu yenye kichwa Kibali cha muda Cha Maagizo kwenye sura hii.

Picha yako itapigwa.

Utalipishwa ada ya leseni. Ada hutofautiana kulingana na aina ya leseni na nyongeza ya idhini yoyote au wateule wa kikundi. Leseni yako mpya ya Michigan inapaswa kuwasili kwa barua baada ya wiki tatu.

•
Mwaka wa 1955, Michigan lilikuwa jimbo la KWANZA kuwashitaji vijana wenye umri chini ya miaka 18 kuhudhuria elimu ya udereva.
• •

Chini ya Miaka 18 - Leseni ya Udereva Aliyehitim

Ikiwa una umri wa chini ya miaka 18, unapaswa ufaulu kikamilifu mpango wa Leseni ya Udereva Aliyehitim. (Sharti hili huondolewa iwapo una leseni halali kutoka jimbo lingine kwa zaidi ya mwaka mmoja.) Wazazi na walezi wanapaswa kushauriana na wakala wao wa bima kuhusu malipo yanayofaa kwa dereva wao kijana.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Kwa mujibu wa mpango wa Leseni ya Udereva Aliyehitim, unapaswa kukamilisha sehemu mbili za maelekezo ya elimu ya udereva na utimize matakwa ya kila moja ya viwango vitatu vya utoaji leseni. Upendeleo wa kuendesha gari huongezeka katika kila ngazi mpya ya leseni kadri unapopata ujuzi na kujamini zaidi. GDL hutamatika unapofikisha umri wa miaka 18.

Elimu ya udereva Sehemu ya 1: Kutuma maombi, unapaswa uwe na angalau miaka 14, miezi 8 na uwe na ruhusa ya mzazi au mlezi wako ili kuanza Sehemu ya 1. Sehemu ya 1 inahitaji angalau saa 24 za mafunzo ya darasani, angalau saa sita za mafunzo vitendo, angalau

saa nne za muda wa uchunguzi katika gari la mafunzo na angalau asilimia 70 kwenye mtihani wa jimbo wa Sehemu ya 1.

Leseni ya Mwanafunzi Ngazi ya 1 ya GDL: Kutuma maombi, lazima uwe na umri wa miaka 14, miezi 9, utembelee ofisi ya Katibu wa Jimbo ukiwa na mzazi au mlezi wako wa kisheria, uupite mtihani wa kuona na viwango vya afya, na uwasilishe hati zifuatazo: Cheti cha Sehemu ya 1. ya Kukamilika, uthibitisho wa namba halali ya Usalama wa Jamii (au barua ya kutostahiki), uthibitisho wa uraia wa Marekani au uwepo wako Marekani kisheria, uthibitisho wa utambulisho na uthibitisho wa ukazi wa Michigan. (Mahitaji manne ya mwisho yatajadiliwa baadaye katika sura hii.)

The image shows the front cover of the "The Michigan DRIVER EDUCATION MANUAL". The title is prominently displayed in the center. On the left side, there is a vertical column of text including "mddf", "HB", "5614.3", ".M5", "M33", and "1956". The right side features the "MICHIGAN STATE LIBRARY OFFICIAL COLLECTION MICHIGAN DOCUMENTS" logo. A large rectangular box contains the following text:

Attitudes - Knowledge - Skills

Good attitudes are essential to safe driving. Good attitudes result from expert skills and knowledge.

Driving politeness can be a game; courtesy a habit. Give the other driver the benefit of the doubt even when he displays bad manners. Drive as though every person on the highway is a good friend.

It is smart to be a safe driver!

Below this box is a smaller box containing:

DRIVER EDUCATION CAR DUAL CONTROL
HOMEVILLE HIGH SCHOOL

BULLETIN No. 360

Published By

The DEPARTMENT OF PUBLIC INSTRUCTION
CLAIR L. TAYLOR, Superintendent
LANSING, MICHIGAN
1956

The right side of the cover has a diagram titled "AUTOMOBILE IDENTIFICATION" showing how to apply a decal to a car's trunk cover. Below the diagram is a photograph of a car with a "DRIVER EDUCATION CAR DUAL CONTROL" decal on its license plate area. The license plate reads "GZ 7450".

Elimu ya udereva Michigan mwaka 1956.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Madereva wanafunzi ambao wamepewa kadi ngumu ya leseni yenyepicha (badala ya leseni ya karatasi) kwa ajili ya Leseni ya Mwanafunzi ya Ngazi ya 1 la GDL na hawatalazimika kurudi ofisini kwa ajili ya Leseni yao ya Kati ya Ngazi ya 2. Leseni yao ya kuendesha gari itatumwa kwao baada ya kufikisha miaka 18.

Mara tu baada ya Leseni ya Mwanafunzi Ngazi ya 1 inapotolewa, unaweza tu kuendesha gari ukiwa na mzazi, mlezi au mteule mwenye leseni, mtu mzima mwenye leseni mwenye umri wa miaka 21 au zaidi aliyejeti kwenye kiti cha mbele karibu yako. (Mtu mzima aliyeeteuliwa atahitaji barua ya idhini iliyotiwa sahihi kutoka kwa mzazi au mlezi.) Unapaswa kuweka kumbukumbu ya kuendesha gari inayofuatilia muda wa kusimamia kuendesha gari (na ukamilishe angalau saa 50, ikiwemo saa 10 za usiku) kabla ya kufanya mtihani wa ujuzi wa udereva. Sheria ya Kelsey inakataza kutumia simu wakati unaendesha gari.

Elimu ya udereva Sehemu ya 2: Kutuma maombi, lazima kuwasilisha kumbukumbu ya kuendesha gari ya angalau saa 30 za muda uliosimamiwa kuendesha gari (pamoja na angalau saa 2 usiku) ukiwa na mzazi, mlezi wako au mtu mzima aliyeeteuliwa. Lazima uwe na Leseni ya Mwanafunzi Ngazi ya 1 kwa angalau miezi mitatu mfululizo.

Sehemu ya 2 inajumuisha angalau saa 6 za mafunzo ya dasanani. Ni lazima uupite mtihani wa jimbo wa Sehemu ya 2 kwa kiwango cha chini cha asilimia 70.

Mtihani wa Ujuzi Udereva: Ili kutuma maombi, ni lazima uwe na angalau umri wa miaka 15 na uwe umehitim Sehemu ya 2, pamoja na angalau saa 50 za muda uliosimamiwa wa kuendesha gari, ikijumuisha saa 10 usiku. Lazima uwe umekaa na Leseni yako ya Mwanafunzi ya Kiwango cha 1 cha GDL kwa angalau miezi sita.

Utahitaji kuwasilisha kitabu chako cha kumbukumbu ya udereva ilijojazwa, Leseni ya Mwanafunzi Ngazi ya 1, Cheti cha Kuhitim Sehemu ya 2 pamoja na bima na usajili wa gari utakaloendesa wakati wa mtihani. Mitihani wa ujuzi wa udereva hutolewa na taasisi za kupima madereva zilizoidhinishwa na Katibu wa Jimbo. Maelezo zaidi kuhusu mitihani ya ujuzi wa udereva yatapatikana baadaye katika sura hii.

Leseni ya Kati Ngazi ya 2 ya GDL: Kutuma maombi, lazima uwe na umri angalau miaka 16 na uwe na Leseni yako ya Mwanafunzi Ngazi ya 1 kwa angalau miezi 6. Unapaswa usiwe na kosa la kuvunja sheria za barabarani, kusababisha ajali au kusimamishwa kwenye rekodi zako za udereva kwa siku 90 zilizopita tangu uwasilishe maombi yako ya leseni. Vijana wenye kadi ngumu ya

leseni yenyepicha inayokidhi vigezo hivi na waliofaulu mtihani wa ujuzi wa udereva watasonga mbele kiotomatiki hadi Leseni ya Kati Ngazi ya 2.

Vijana wenye karatasi ya Leseni ya Mwanafunzi Ngazi ya 1 wanapaswa kutembelea ofisi ya Katibu wa Jimbo na kutoa Leseni ya Mwanafunzi Ngazi ya 1, Cheti cha Kuhitim Elimu ya Udereva ya Michigan Sehemu ya 2, Cheti cha Mtihani wa Ujuzi wa Udereva, na hati zingine zinazothibitisha namba halali ya Hifadhi ya Jamii ya kijana (au uthibitisho ya kutostahiki), uwepo wa kisheria nchini Marekani, utambulisho, na ukazi wa Michigan kama ilivyobainishwa katika fomu ya Kuomba leseni au kitambulisho? (SOS-428) inapatikana kwenye tovuti ya Katibu wa Jimbo kwenye Michigan.gov/SOS.

Vikwazo vyta Leseni ya Kati Ngazi ya 2 vinakuzuia kuendesha gari kati ya saa 4 usiku na saa 11 alfajiri isipokuwa kama mojawapo wa mambo yafuatayo yatahusika: Umeandamana na mzazi, mlezi au mtu aliyeeteuliwa, mtu mzima mwenye leseni mwenye umri wa miaka 21 au zaidi, au unaendesha gari kwenda-na-kutoka kazini au shughuli nyininge iliyoidhinishwa.

Huruhusiwi kubeba abiria zaidi ya mmoja wenye umri wa chini ya miaka 21 ndani ya gari wakati wowote isipokuwa jambo mojawapo ya yafuatayo yakihuksika: Mzazi, mlezi wako au mtu mzima mwenye leseni aliyeeteuliwa, mwenye umri wa miaka 21 au zaidi uko naye kwenye gari, abiria ni wanafamilia wako wa karibu au wanakusindikiza kwenda na kurudi kutoka kazini au shughuli nyininge zilizoidhinishwa.

Kwa mujibu wa Sheria ya Kelsey, huruhusiwi kutumia simu ya mkononi kwa kushika kwa mkono unapoendesa gari, isipokuwa kwa dharura. Wakiukaji wa sheria hii wanaweza kutozwa faini na gharama za mahakama hadi \$295.

Leseni Kamili Ngazi ya 3 ya GDL: Ili kustahiki, lazima uwe na umri angalau miaka 17 na uwe na Leseni ya Kati Ngazi ya 2 kwa angalau miezi sita. Unapaswa uwe umendesha gari kwa miezi 12 mfululizo bila kukiuka sheria ya usalama barabarani, kusababisha ajali, kusimamishwa kwa leseni au kukiuka vikwazo vyovoyote ya GDL.

Leseni hii hutolewa kiotomatiki bila malipo yoyote ikiwa masharti yote yametimizwa, na idhini ya mzazi imetolewa. Hakuna vikwazo vyta leseni vilivyowekwa na jimbo, ingawa wazazi au walezi wanaweza kuomba kijana waoacheleweshwe kupandishwa hadi Ngazi ya 3 Leseni Kamili ikiwa wanahisi kuwa kijana huyo bado hayuko tayari.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuua

Miaka 18 na zaidi - hajawahi kupewa leseni

Iwapo una umri wa miaka 18 au zaidi na hujawahi kupewa leseni, unapaswa kutuma maombi ya kibali cha maelekezo cha muda katika ofisi ya Katibu wa Jimbo na ufaulu mtihani wa ujuzi wa udereva unaosimamiwa na taasisi ya kupima udereva.

Kama sehemu ya maombi yako, utapaswa kuwasilisha uthibitisho wa namba halali ya Usalama wa Jamii, uraia wa Marekani au uwepo wako halali nchini Marekani, utambulisho na ukazi wa Michigan (maelezo zaidi yanafuata katika kifungu hiki). Maombi yako yataenda haraka zaidi ukitura ombi mapema kwenye Michigan.gov/SOS kabla ya kupanga miadi yako ya kufika katika ofisi ya Katibu wa Jimbo.

Kujiandaa kwa ajili ya mitihani ya ufahamu ya maandishi na ujuzi wa barabara, soma Kitu Ambacho Kila Dereva Anapaswa Kukijua na Mwongozo wa Mitihani ya Ujuzi wa Udereva zinapatikana kwenye tovuti yetu. TIP yako itatolewa baada ya kufaulu mtihani ufahamu wa maandishi na kuona, kulipa ada ya TIP na kupiga picha yako. Ada zinatofautiana kulingana na aina ya leseni.

Unapaswa kufanya mazoezi ya kuendesha gari na mtu mzima mwenye leseni kwa angalau siku 30 kabla ya kufanya mitihani wa ujuzi wa udereva. Baada ya kufaulu mtihani wa ujuzi wa udereva, matokeo yatatumwa kwenda kwenye idara. Leseni yako ya udereva ya Michigan itashughulikiwa na itatumwa kwenye sanduku la barua baada ya wiki tatu.

Kutoa namba yako ya Hifadhi ya Jamii

Sheria za jimbo na za serikali kuu zinamtaka Katibu wa Jimbo kkusanya namba ya Usalama wa Jamii ili kuthibitisha uraia wa Marekani au uwepo wako halali wa Marekani na kusaidia katika kkusanya msaada wa watoto. Barua ya kutostahiki kutoka kwenye Usimamizi wa Usalama wa Jamii lazima iwasilishwe ikiwa huna namba ya Hifadhi ya Jamii na ungependa kupata leseni ya udereva au Kitambulisho. Barua hiyo haipaswi kuwa ya zaidi ya siku 60. Taarifa zote za Usalama wa Jamii zitathibitishwa.

Kwa maswali kuhusu Usalama wa Jamii au kubadilisha kadi ya Usalama wa Jamii iliyopotea, wasiliana na SSA kwa nambari 800-772-1213 (sauti), 800-325-0778 (TTY) au tembelea tovuti ya SSA kwenye ssa.gov kwa maelezo zaidi na uombe kadi ya Usalama wa Jamii mtandaoni.

Kutoa uthibitisho wa uwepo wako halali

Kutuma maombi kwa ajili ya leseni ya udereva au kitambulisho cha jimbo, unapaswa kuwasilisha uthibitisho halali wa uraia wa Marekani au uwepo wako halali nchini Marekani. Baadhi ya hati zinazoweza kutolewa kama uthibitisho wa uraia wa Marekani au uwepo wako nchini Marekani kihalali ikiwemo nakala iliyothibitishwa ya cheti chako cha kuzaliwa chenyne muhuli wa moto kilichotolewa na kitengo cha serikali nchini Marekani au eneo la Marekani, pasipoti halali, ambayo haijaisha muda wake ya Marekani au cheti cha uraia, Kitambulisho cha Mkazi wa Kudumu, Kibali cha Kufanya Kazi nchini Marekani.

Majina ya kwanza na ya mwisho na tarehe ya kuzaliwa kwenye hati ya uwepo wako halali na za utambulisho vinapaswa kufanana. Ikiwa jina lako la sasa la kisheria ni tofauti na jina lililo kwenye cheti chako cha kuzaliwa au hati ya uwepo wako halali nchini Marekani, ni lazima uonyeshe uthibitisho wa kisheria wa mabadiliko ya jina, kama vile leseni halisi ya ndoa, amri ya talaka au amri ya mahakama kwa kila wakati jina lilipobadilishwa.

Kutoa uthibitisho wa utambulisho

Ni lazima pia utoe uthibitisho wa utambulisho unapotuma maombi kwa ajili ya leseni ya udereva au kitambulisho cha jimbo. Ni hati halisi pekee ndizo zitakubaliwa. Nakala au faksi haziwezi kutumika. Zaidi ya hati moja zinaweza kuhitajika.

Waombaji walio nje ya jimbo na wa Kanada wanaweza kutumia leseni zao za udereva za nje ya jimbo au za Kanada kama uthibitisho wa utambulisho (leseni ambazo muda wake umeisha sio zaidi ya miaka minne zitakubaliwa).

Kutoa uthibitisho wa makazi

Kabla ya maombi yako ya leseni ya udereva au kitambulisho cha jimbo kushughulikiwa, lazima uwasilisho uthibitisho kwamba wewe ni mkaazi wa Michigan. Angalau hati mbili zinahitajika. Hati zinazokubalika ni pamoa na bili ya matumizi, bili ya kadi ya mkopo au taarifa ya akaunti iliyotolewa ndani ya siku 90 zilizopita, hati ya malipo, taarifa ya mapato, rehani, mkataba wa kupanga au wa kukodi nyumba/chumba, au sera ya bima. Hati za ukazi kwa jina la mwanafamilia zinaweza kutumika ikiwa uhusiano wa kifamilia unaweza kuthibitishwa kwa njia zingine za uthibitisho ulioandikwa.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Viwango vya utimamu wa mwili

Wafanyakazi wa ofisi ya Katibu wa Jimbo watakuuliza maswali machache ya jumla kuhusu afya kama sehemu ya mchakato wa uchunguzi. Maombi yako yanaweza kukataliwa yakisubiri kuchunguzwa upya kwa kutumia maelezo ya ziada ya afya ikiwa kuna swali lolote kuhusu hali yako ya kiafya na uwezo wako wa kuendesha gari kwa usalama.

Mtihani ya kuona na fahamu

Utapewa mtihani wa kuona ili kubaini iwapo maono yako yanakidhi viwango vya chini zaidi. Iwapo lenzi za kurekebisha maono, kama vile miwani au lenzi za macho, zinahitajika ili kufaulu mtihani, leseni yako ya udereva itaonyesha kwamba lazima uzivae unapoendesha gari.

Ukifeli mtihani wa kuona, mtaalamu wako wa huduma ya macho lazima ajaze taarifa ya maono inayoonyesha kuwa unakidhi viwango vya maono. Wakati mwingine vikwazo vya kuendesha gari, kama vile "kuendesha gari mchana pekee," vitahitajika kulingana na taarifa ya uoni na maelezo mengine yaliyochukuliwa na Katibu wa Jimbo.

Iwapo unatakiwa kufanya mtihani wa ufahamu kwa ajili ya leseni ya udereva au leseni ya dereva wa mtu binafsi, au leseni ya udereva wa kibashara, fika kwa Katibu wa Jimbo angalau saa moja kabla ya kufunga ili kupata muda wa kukamilisha mtihani.

Ikiwa una tatizo la kuzungumza au kusoma Kiingereza, wafanyakazi wa ofisi watakupa orodha ya wakalimani wa lugha za kigeni amba wanapatikana. Wakalimani wa lugha za kigeni wanaweza kutumika kwenye mitihani yote ya maandishi, isipokuwa mitihani ya ufahamu ya CDL. Mitihani ya ufahamu inapatikana katika lugha nyingi. Wasiliana na Kituo cha Habari cha Idara ya Jimbo kwa namba 888-SOS-MICH (767-6424) mapema ili kupata orodha ya wakalimani. Wateja wenyewe ulemavu wa kusikia wanaweza kuomba mkalimani wa lugha ya ishara au kumtumia mkalimani wanayemjua.

Kibali cha maelekezo ya muda

Kibali cha maagizo ya muda ni halali kwa siku 180. Inakupa fursa ya kufanya mazoezi ya kuendesha gari ukiwa na mtu mzima mwenye leseni kabla ya kufanya mtihani wa ujuzi wa udereva. TIP hutolewa kwa watu ambao hawajawahi kupewa leseni, ambao wana leseni ya kigeni na wangependa kupata leseni ya Michigan, au ambao muda wa leseni zao umeisha kwa angalau miaka minne na wangependa kutumia maombi tena.

Ili kutumia maombi ya TIP, wasilisha vitu vifuatavyo katika ofisi ya Katibu wa Jimbo iliyo karibu nawe:

- Uthibitisho wa nambari ya Usalama wa Jamii.
- Uthibitisho wa uraia wa Marekani au uwepo wako Marekani kisheria.
- Uthibitisho wa utambulisho.
- Uthibitisho wa ukaazi wa Michigan.

Pia, ni lazima:

- Ufaulu mtihani wa maono na ufikie viwango vya afya viliviyowekwa na Katibu wa Jimbo.
- Ufaulu mtihani wa ufahamu wa maandishi na mitihani ya alama za barabarani.
- Ulipe ada ya TIP na uwe umepigwa picha.

Baada ya kupata TIP:

- Fanya mazoezi ya kuendesha gari. Ni lazima ukamilishe angalau siku 30 za mazoezi ya kuendesha gari kwa kutumia TIP kabla ya kufanya mtihani wa ujuzi wa udereva. Unahimizwa kujandikisha katika kozi ya elimu ya udereva ya watu wazima kabla ya kufanya mtihani wa ujuzi wa udereva. Kozi hufundishwa na wakufunzi wabobezi, waliodhinishwa na hujumuisha muda wa kuendesha gari unaosimamiwa kwenye safu ya udereva na barabarani. Angalia mtandaoni ili kujua watoa huduma za elimu ya udereva katika eneo lako au tembelea ukurasa wa tovuti ya Watoa Elimu ya Udereva kwenye tovuti ya Katibu wa Jimbo kwenye Michigan.gov/SOS.
- Pita mtihani wa ujuzi wa udereva. Mitihani wa ujuzi wa udereva hutolewa na taasisi za kupima madereva zilizoidhinishwa na Katibu wa Jimbo.
- Mara tu baada ya idara kupokea matokeo ya mtihani wako wa ujuzi, leseni yako itashughulikiwa na kutumwa kwa barua.
- Utapewa kibali cha muda cha kuendesha gari ambacho kinaweza kuchapishwa kutoka kwenye mfumo wa mtandaoni wa huduma masafa (e-Services) wa Idara. TOP hukuwezesha kuendesha gari hadi pale leseni yako mpya ya udereva ya Michigan itakapofika kwa njia ya barua.

Katika baadhi ya matukio, kwa sababu ya hali ya matibabu au sababu nyingine, vikwazo vinaweza kuwekwa kwenye

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Ieseni yako ya udereva. Ikiwa masharti yoyote maalumu ya kutoa leseni yanahitajika, masharti haya au vikwazo vitachapishwa kwenye leseni ya udereva. Madereva waliopewa leseni kwa mara ya kwanza huwekwa kwenye majaribio kwa muda usiopungua miaka mitatu.

TIP ya pikipiki

Kibali cha maelekezo ya pikipiki cha muda kinawapa waendesa pikipiki wapya fursa ya kufanya mazoezi ya kuendesa pikipiki kwenye barabara za umma chini ya usimamizi wa mara kwa mara wa mwendesa pikipiki mwenye uzoefu kabla ya kufanya mtihani wa ujuzi wa kuendesa pikipiki. TIP ya pikipiki ni zana ya mpito inayotumiwa kupata idhini ya Michigan ya kuendesa pikipiki; wala haikusudi kutumika badala ya idhini ya pikipiki. TIP ya pikipiki inatumika kwa siku 180. TIP mbili tu za pikipiki zitatolewa kwa mwendesa pikipiki katika kipindi cha miaka 10.

Kutuma maombi ya TIP ya pikipiki, ni lazima:

- Uwe angalau na umri wa miaka 16.
- Uwe na leseni halali ya udereva ya Michigan.
- Ufaulu mtihani wa kuona na ufahamu wa pikipiki.
- Ulipa ada ya TIP.

TIP ya pikipiki inakuwekea vikwazo fulani kwa ajili ya usalama wako. Wakati wowote unapoendesa pikipiki, lazima uwe chini ya uangalizi wa mara kwa mara wa mwendesa pikipiki mwenye leseni ambaye ana umri wa angalau miaka 18. Huruhusiwi kuendesa pikipiki usiku au kubeba abiria.

Mtihani wa ujuzi wa kuendesa gari

Utahitaji kufanya mtihani wa ujuzi wa udereva ikiwa:

- Unatuma maombi ya Leseni ya Kati Ngazi ya 2 chini ya Leseni ya Udereva ya Wahitimu.
- Una umri wa miaka 18 au zaidi, haujawahi kupewa leseni na unaomba leseni halisi.
- Leseni yako ya mwisho ya udereva imeisha muda wake kwa zaidi ya miaka minne.
- Una leseni ya udereva kutoka nchi nyingine ambayo si Kanada, Ujerumani au Jamhuri ya Korea (Korea Kusini).

Masharti ya kufanya mtihani wa ujuzi wa udereva hutofautiana kulingana na umri wako.

Ikiwa wewe ni mdogo kuliko umri wa miaka 18, lazima uwe na:

- Umekamilisha Sehemu ya 2 ya elimu ya udereva.
- Daftari lako la kumbukumbu linayoonyesha kuwa umekamilisha angalau saa 50 za kuendesa gari kwa usimamizi, ikijumuisha saa 10 za usiku. (Kitabu cha kumbukumbu za udereva zinapatikana katika Mwongozo wa Udereva chini ya Usimamizi au kuititia programu ya simu ya bure ya RoodReady.)
- Una Leseni ya Mwanafunzi Ngazi ya 1 kwa angalau miezi sita.
- Hukuwa na hatia yoyote, ukiukaji wa haki za raia, kusimamishwa kwa leseni au ajali za makosa wakati wa siku 90 zilizotangulia mtihani wako wa ujuzi wa kuendesa gari na maombi ya Leseni yako ya Kati ya Ngazi ya 2.

Ikiwa una umri wa miaka 18 au zaidi, ni lazima:

- Upate kibali cha muda cha maelekezo kabla ya kufanya mtihani wa ujuzi wa udereva. Kipindi cha mazoezi cha siku 30 kinaweza kuhitajika.

Mtihani ya ujuzi wa udereva husimamiwa na taasisi huru za kupima madereva zilizoidhinishwa na Katibu wa Jimbo. Orodha ya taasisi zilizoidhinishwa za kupima madereva inapatikana katika ofisi zote za Katibu wa Jimbo na kwenye tovuti ya Katibu wa Jimbo. Hakikisha umeiuliza taasisi inayosimamia mtihani ya udereva ulioichagua kuhusu sera zake za bei kabla ya kupanga mtihani wako. Katibu wa Jimbo hapangi ada za mtihani wa ujuzi wa udereva au sera za bei.

Waombaji ambao wana ugumu wa kusikia(viziwi) au hawajui Kiingereza vizuri wanaweza kutumia mkalimani wakati wa mtihani wa ujuzi wa udereva. (Wakalimani hawaruhusiwi wakati wa mtihani wa ufahamu wa maandishi au mtihani wa ujuzi wa udereva kwa leseni ya udereva wa kibashara.) Mkalimani atahitajika kuwasilisha kitambulisho chenye picha kwa mtahini na anaweza tu kufasiri maelekezo kadri mtahini atavyoyatoa. Orodha za lugha ya ishara zilizoidhinishwa na wakalimani wa lugha za kigeni zinapatikana kuititia idara. Waombaji wanaweza pia kuja na mkalimani wao wenyewe. Kwa maelezo zaidi, tafadhalii pigi simu Kituo cha Habari cha Idara ya Jimbo kwa namba 888-SOS-MICH (767-6424).

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Sehemu ya kwanza ya mtihani wa ujuzi wa udereva unakutaka ufaulu mfululizo wa kutumia ujanja kupita barabara za mtaani, kozi zilizohifadhiwa na kufuatiwa na mtihani wa ujuzi wa kuendesha gari barabarani. Baada ya kufaulu sehemu ya kwanza, kisha lazima ufaulu mtihani wa kuendesha gari barabarani ili kupata risiti yako ujuzi wa kuendesha gari. Jaribio la ustadi wa kuendesha gari ni pamoja na mijini, barabara kuu, barabara kuu ya vijijini na udereva wa makazi.

Taarifa kamili ya mafunzo hutolewa katika Mwongozo wa Mafunzo ya Ujuzi wa Udereva unaopatikana kwenye tovuti ya Katibu wa Jimbo. Unapaswa kuitia mwongozo huu wa mafunzo kwa makini kabla ya kufanya mtihani wa ujuzi wa udereva.

Leseni iliyozuiliwa kwa sababu ya hali ya kiafya

Unapotuma maombi au kufanya upya leseni ya udereva, unaweza kuombwa kutoa Taarifa ya Uchunguzi wa Daktari. Taarifa ya daktari inahitajika kwa ajili ya udhaifu wowote wa kimwili au kiakili, ulemavu, ulemavu au ugonjwa ambao unaweza kuathiri uwezo wako wa kuendesha gari kwa usalama. Taarifa ya daktari pia inahitajika ikiwa Katibu wa Jimbo ana sababu ya kuamini kuwa umezimia, kuzimia, kifafa au kupoteza fahamu kwingine katika miezi sita iliyopita. Kwa leseni ya udereva ya mtu binafsi au leseni ya udereva ya kibashara, lazima uwe hujawahi kuzimia, vipindi vyta kuzirai au kifafa ndani ya miezi 12 iliyopita.

Taarifa ya maono yanaweza pia kuombwa katika baadhi ya matukio. Daktari au msaidizi wa daktari aliyeidhinishwa katika jimbo la Michigan au jimbo lingine lazima ajaze taarifa ya daktari. Daktari au msaidizi wa daktari lazima aeleze kwa usahihi hali yako, ikiwemo ulemavu au ugonjwa wowote, na dawa zozote ambazo umekuwa ukitumia. Fomu lazima irejeshwe kwa Katibu wa Jimbo la Kitengo cha Tathmini ya Dereva ambapo taarifa ya daktari itakaguliwa ili kubaini ikiwa unakidhi viwango vya kimwili na kiakili vya Michigan.

Leseni ya udereva isiyo na vikwazo inaweza kutolewa ikiwa taarifa ya daktari haionyeshi uwepo wa ulemavu wa kimwili au kiakili na ikiwa viwango vingine vyote vimefikiwa.

Ikiwa taarifa ya daktari inaonyesha hali mbaya ya kimwili au ya kiakili wakati unaposasisha leseni yako ya udereva, utahitajika kuhudhuria tena uchunguzi wa dereva. Wakati wa kufanyiwa tena uchunguzi, uwezo wako wa kuendesha gari kwa usalama utatathminiwa. Kila juhudui itafanywa

kukusaidia kuilinda leseni yako ya udereva na kuendelea kuendesha gari kwa usalama. Ikiwa una hali kama hiyo na unisasisha leseni yako, tafadhali anza mchakato wa kusasisha leseni wiki kadhaa kabla ya muda wa leseni yako kuisha ili kupata muda wa kutosha wa kuishughulikia. Ikiwa leseni ya udereva yenye vikwazo imetolewa kwa sababu ya ulemavu au ugonjwa, uchunguzi wa mara kwa mara wa dereva unaweza kuhitajika.

Programu ya leseni ya majaribio

Madereva wapya, wakiwemo madereva vijana walio chini ya Leseni ya Udereva Waliohitimu, wanawekwa kwenye majaribio kwa muda usiopungua miaka mitatu. Kipindi cha majaribio ni njia ya Katibu wa Jimbo kufuatilia utendaji wa madereva wapya. Majaribio ni mpango tofauti na GDL, lakini hufanya kazi kama GDL kuwashimiza madereva wapya kupunguza hatari yao ya ajali na kuendesha gari kwa usalama.

Kubadili taarifa kwenye leseni yako

Ni muhimu kwamba leseni yako ya udereva ionyeshe jina na anwani yako sahihi ya makazi. Kama unahitaji kubadili jina lako kwenye leseni yako ya udereva, lazima kwanza ubadili jina lako kwenye Usimamizi wa Usalama wa Jamii. Wasilisha uthibitisho wako wa mabadiliko ya jina pamoja na leseni yako halali ya udereva kwa SSA. Subiri angalau siku tatu za kazi ili tovuti ya SSA isasishwe kabla ya kutembelea ofisi ya Katibu wa Jimbo. Ofisini, wasilisha leseni yako na uthibitisho wa mabadiliko ya jina, kama vile cheti cha ndoa, amri ya talaka au hati ya kisheria ya kubadilisha jina. Mabadiliko ya jina yatashughulikiwa na leseni mpya ya udereva itatolewa kwa ada.

Sheria ya Michigan inahitaji kwamba leseni yako ya udereva ilingane na anwani yako ya makazi, na ilingane na anwani ilio kwenye kitambulisho chako cha mpiga kura. Unaweza kuwasilisha mabadiliko ya anwani mtandaoni kwenye Michigan.gov/SOS, katika ofisi ya Katibu wa Jimbo au kwa barua. Hakuna ada kwa huduma hii.

Mabadiliko ya anwani yaliyowasilishwa mtandaoni yatasasisha leseni yako ya udereva au kitambulisho cha jimbo na usajili wako wa mpiga kura. Utapata pia fursa ya kusasisha anwani kwa ajili ya kumbukumbu zozote za gari zinazohusiana na akaunti yako ya leseni ya udereva Mabadiliko ya anwani ya magari mengine ambayo

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

unaweza kumiliki ambayo hayajaunganishwa kwenye akaunti yako ya leseni ya udereva lazima yawasilishwe wakati unashughulika na gari.

Unaweza kuwasilisha mabadiliko ya anwani kwa barua. Fomu za kubadilisha anwani zinapatikana kwenye tovuti ya Katibu wa Jimbo. Jaza fomu na uitume kwenda kwenye anwani iliyotolewa.

Unapowasilia mabadiliko ya anwani ana kwa ana au kwa barua, taratibu za kusasisha anwani yako ya usajili wa wapigakura pia zitaelezwa. Leseni yako ya udereva inaweza kusitishwa au kufutwa ikiwa utashindwa kubadilisha anwani yako kwa Katibu wa Jimbo.

Kusasisha leseni yako

Leseni yako ya udereva kwa kawaida hudumu kwa miaka minne na muda wake unaisha siku yako ya kuzaliwa katika mwaka unaoonyeshwa kwenye kona ya juu kulia ya leseni. Ikiwa una umri chini ya miaka 21, muda wa leseni yako ya udereva unaisha siku yako ya kuzaliwa ya 21.

Katibu wa Jimbo atakutumia notisi ya kusasisha leseni mapema kabra ya tarehe ambayo leseni yako ya udereva itaisha. Notisi ya kusasisha leseni hutumwa kwenda kwenye anwani iliyoorodheshwa kwenye kumbukumbu za idara. Usiruhusu muda wa leseni yako ya udereva kuisha isipokuwa kama hutaendesa gari tena. Kuendesha gari bilia leseni halali ni kinyume na sheria.

Ukisasisha leseni yako ya udereva baada ya tarehe ya mwisho wa matumizi, utalipa ada ya kuchelewa pamoja na ada ya kawaida ya kusasisha.

Leseni ya udereva haitasasishwa ikiwa rekodi yako ya kuendesha gari inaonyesha tikiti tatu au zaidi za maegesho ambazo hazijalipwa au ikiwa imesimamishwa au imebatilishwa. Maombi ya kuhuwisha leseni pia yanaweza kukataliwa ikiwa umeshindwa kutoa namba halali ya Usalama wa Jamii au barua ya kutostahiki kutoka kwa Wasimamizi wa Usalama wa Jamii na uthibitisho wa uraia wa Marekani au kuwepo kwako kihalali nchini Marekani.

Iwapo hauhitajiki kutembelea ofisi ya Katibu wa Jimbo ili kuhuwisha leseni yako ya udereva, unaweza kusasisha kwa njia ya barua, kwenye Michigan.gov/SOS au kwenye kituo cha kujihudumia. Vituo vya kujihudumia viko katika ofisi mbalimbali za Katibu wa Jimbo na katika maeneo mengine kama vile maduka ya Meijer na Kroger. Tafuta kituo cha kujihudumia kiicho karibu yako kwenye Michigan.gov/SOS.

Unapaswa kusasisha leseni yako ya udereva kila baada ya miaka 12 katika ofisi ya Katibu wa Jimbo. Uchunguzi wa macho utafanyika na utapigwa picha mpya. Pesa taslimu, hundi na hawala ya fedha pamoja na Discover, MasterCard na kadi za mkopo za Visa na kadi za mkopo zinakubalika katika ofisi za Katibu wa Jimbo. Weka miadi ya kwenda ofisini kwenye Michigan.gov/SOS.

Uamuzi wa kuacha kuendesha gari

Kuamua kuacha fursa yako ya kuendesha gari inaweza kuwa vigumu. Kuna maswali mengi ya kuzingatia wakati wa kufanya uamuzi huu. Je, unajisikia vizuri kiasi gari unapoendesha gari? Je, unahisi inazidi kuwa hatari kuendesha gari? Je, huwa unapotea mara kwa mara au huwa unasahau unapoenda? Je, una wasiwasi kwamba afya yako au dawa zinaathiri sana uendeshaji wako? Je, umenusurika kupata ajali au umepata ajali mbaya mara moja au zaidi? Uamuzi wako ni muhimu kwa sababu hauhusishi tu uhuru wako bali usalama wako na usalama wa watu wengine barabarani.

Kuna mashirika kadhaa ambayo yana machapisho na nyenzo zinazoweza kukusaidia kuamua ni wakati gani unaweza kuacha kuendesha gari. Madereva wazee, familia zao na wataalamu wanaofanya nao kazi wanaalikwa kutembelea Tovuti ya Safe Drivers Smart Options: Keys to Lifelong Mobility kwenye Michigan.gov/AgingDriver.

Imeundwa na muungano wa mashirika ya jimbo na binafsi, tovuti hii ni nyenzo ya mtandaoni kwa ajili ya madereva wazee wanaoendesha magari, na kwa wale wanaohitaji kudhibiti uendeshaji wao na kutafuta aina nytingine ya usafiri. Wageni wa tovuti watapata taarifa muhimu kama vile jinsi ya kutathmini ujuzi wa kuendesha gari, mpito kuelekea kustaafu udereva na kutambua aina mbadala ya usafiri katika eneo lao. Tovuti hii inajumuisha PDF ya kijitabu cha Mwongozo wa Michigan kwa Madereva Wazee na Familia Zao.

Unapofanya uamuzi wa kuacha kuendesha gari, rudisha leseni yako ya udereva kwenye ofisi ya Katibu wa Jimbo na utume maombi ya kitambulisho cha jimbo.

Kitambulisho cha jimbo hutumiwa badala ya leseni ya udereva kwa madhumuni ya utambulisho. Vitambulisho vya bure vinatolewa kwa wale ambaao ni vipofu kisheria, madereva wenye umri wa miaka 65 au zaidi ambaao kwa hiari huondoa leseni zao za udereva na madereva ambaao fursa yao ya kuendesha gari imesimamishwa, imefutwa au imekataliwa kwa sababu ya ulemavu wa kimwili au kiakili.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

Notisi

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

Notisi

Sura ya 2: Rekodi Zako za Udereva

Je, ulijua kwamba. . . ?

- Mwaka 1901, Katibu wa Jimbo la Michigan alipewa jukumu la kutunza rekodi za magari na madereva wanaofanya kazi katika jimbo hilo.
- Kufikia 1913, Michigan ilikuwa na magari 60,438 yaliyosajiliwa, zaidi ya mara 20 ya idadi ya miaka nane kabla. Ajali za barabarani pia zilongezeka, ingawa hakukuwa na sharti la kuzitolea taarifa.

Rekodi zako za udereva

Kuendesha gari ni fursa. Mara tu baada ya kupata leseni ya udereva, unapaswa uonyeshe mara kwa mara kwamba una ujuzi na ufahamu wa kuendesha gari kwa usalama au leseni yako ya udereva inaweza kuwekewa vikwazo, kusimamishwa au kufutwa. Katibu wa Jimbo anaweza kupata taarifa kutoka kwenye vyombo vya kutekeleza sheria na mahakama, ikiwa ni pamoja na ukiukaji wa sheria za usalama barabarani, ajali na uhalifu madawa ya kulevyo. Rekodi zako za udereva zitajumuisha taarifa kuhusu uhalifu au ukiukaji wa sheria za barabarani na ajali.

Katibu wa Jimbo pia huwa anaarifiwa kuhusu ajali zozote za barabarani, kapatikana na hatia na matokeo ya uwajibikaji katika majimbo mengine. Kukutwa na hatia katika majimbo mengine kutaonekana kwenye rekodi yako ya udereva ya Michigan pamoja na alama zozote zilizotathminiwa kulingana na mfumo wa alama wa Michigan. Unaweza kununua nakala ya rekodi zako za udereva katika ofisi yoyote ya Katibu wa Jimbo.

Hatia nyingi hukaa katika rekodi yako ya udereva kwa angalau miaka saba. Hukumu fulani na hatua za utoaji leseni hukaa kwenye rekodi zako za udereva kwa angalau miaka 10. Hukumu ya kuendesha gari na kusababisha kifo au ulemavu inakaa kwenye rekodic yako ya udereva inabaki muda wote.

Kwa mujibu wa Sheria ya Ulinzi wa Faragha ya Dereva ya Michigan, taarifa binafsi kwenye kumbukumbu zako za udereva ni siri na hazitolewi hadharani isipokuwa kama kuna matumizi yanayoruhusiwa kama ilivyoainishwa na sheria.

Taarifa binafsi ni pamoja na jina, anwani, namba ya leseni yako ya udereva na taarifa zinazofanana na hizo. Baadhi ya

mifano ya matumizi yanayoruhusiwa ni pamoja na ukadiriaji wa bima, kumbukumbu za magari na uthibitishaji wa madereva kwa kampuni za kukodisha magari.

Mfumo wa alama wa Michigan

Kwa mujibu wa sheria ya Michigan, baadhi ya ukiukaji wa sheria za usalama barabarani ni ukiukaji wa haki za raia, wakati zingine ni makosa madogo au uhalifu. Kulingana na ukiukwaji na jinsi inavyotatuliwa, unaweza kutozwa faini, kipelekwa kwenye mpango maalum, au, katika hali mbaya zaidi, kipelekwa jela. Mara nyingi, usipokuwa mwangalifu na tikiti ya usalama barabarani, leseni yako ya udereva itasimamishwa. Tikiti zozote za ukiukaji wa usalama barabarani zilizopokelewa wakati leseni yako imesimamishwa zitasababisha kusimamishwa zaidi kwenye rekodi zako za udereva na malipo ya ada ya kurejesha leseni.

Kila wakati unapopatikana na hatia ya ukiukaji wa sheria za usalama barabarani, utalazimika kulipa faini na gherama fulani za mahakama. Aidha, alama zinaweza kuchapishwa kwenye rekodi zako za udereva.

Kila ukiukaji wa sheria za usalama barabarani una thamani ya alama, ambayo imewekwa na sheria katika Sheria za Magari za Michigan. Alama huwekwa kwenye rekodi yako ya udereva tu baada ya kutiwa hatiani kwa ukiukaji wa sheria za usalama barabarani. Alama zilizowekwa kwenye rekodi yako ya udereva hukaa hapo kwa miaka miwili kuanzia tarehe ya kutiwa hatiani.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuua

Ikiwa una alama sita au zaidi za aina moja za ukiukaji, au alama 12 au zaidi kwenye rekodi zako za udereva katika kipindi cha miaka miwili, utatakiwa kufanyiwa tena uchunguzi wa tathmini ya udereva.

Mfumo unaotumiwa kuchapisha alama kwenye rekodi zako za udereva ni tofauti na alama unazopewa na kampuni ya bima ili kupata kiwango chako.

Iwapo unaamini kuwa kuna mambo ya kupunguzia ukubwa wa kosa kwa tikiti uliyopata, yanapaswa kuwasilishwa utakapopanda kizimbanii. Katibu wa Jimbo hawezi kupuuza hukumu ya mahakama. Ifuatayo inaonyesha alama kwa baadhi ya ukiukaji wa sheria za usalama barabarani.

Alama Sita:

- Mauaji bila kukusudia, mauaji ya kizembe au uhalifu mwingine unaohusisha matumizi ya gari.
- Kuendesha gari ukiwa umelewa au kuendesha gari kukiwa na uwepo wowote wa jedwali la 1 dawa za kulevyaa au kokeini.
- Kushindwa kusimama na kutoa kitambulisho katika eneo la ajali.
- Kuendesha gari bila kujai.
- Kukataa kupimwa matumizi ya pombe.
- Kumkimbia au kumtoroka ofisa wa polisi.
- Kushindwa kupunguza mwendo na kusababisha kifo au majeraha ya mhudumu wa dharura, mfanyakazi wa ujenzi au mtu anayeendesha zana za ufugaji.
- Ukiukaji wa sheria za barabarani na kusababisha majeraha na kifo.

Alama Nne:

- Mbio za kuburuta.
- Kuendesha gari ukiwa umelewa.
- Umri chini ya miaka 21 huku mwili wako ukiwa na chembechembe za kilevi chochote.
- Maili 16 kwa saa au zaidi juu ya mwendo unaoruhusiwa kisheria.
- Kushindwa kupunguza mwendo/kuonyesha tahadhari kwa magari ya dharura.

Alama Tatu:

- Kuendesha gari bila tahadhalii.
- Kutotii alama za barabarani au alama ya kusimama au kupita upande usio sahihi.
- Maili 11 hadi 15 zaidi ya mwendo unaoruhusiwa kisheria.
- Kushindwa kusimama katika makutano ya reli na barabara.
- Kushindwa kusimama kupisha basi la shule au kwa kutomtii mlinzi wa vivuko vya shule.

Alama Mbili:

- Maili sita hadi 10 zaidi ya mwendo unaoruhusiwa kisheria.
- Kufungua chombo chenye pombe ndani ya gari.
- Ukiukaji mwingine wote wa sheria za usalama barabarani.
- Kitendo cha kukataa Kufanyiwa Kipimo cha Awali cha Kupumua na mtu yeoyote mwenye umri chini ya miaka 21.

Pombe na dawa za kulevyaa

Unapokunywa pombe au kutumia dawa zingine na kuendesha gari, unahatarisha maisha yako pamoja na maisha ya abiria wako na madereva wengine wa magari. Kila mwaka, maelfu ya watu huuawa au wanababishiwa ulemavu wa kudumu kwa sababu mtu fulani aliendesha gari akiwa ameleva pombe au kemikali nyinginezo. Michigan inapingga vikali madereva wanaotumia vileo na kuendesha gari.

Madhara ya pombe ni sawa iwe unakunywa bia, divai au pombe kali. Kopo la bia la wakia 12, glasi ya divai ya wakia 5 na kibweta cha whisky cha wakia 1.5 vyote vina kiwango sawa cha pombe. Kunywa kiwango cha kawaida cha aina yoyote kati ya pombe hizi na madhara yatakuwa sawa katika mwili wako. Maamuzi yako na kujidhibiti kwako kutaathiriwa.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Kunywa hata kinywaji kimoja kunaweza kudhoofisha uwezo wako wa kuendesha gari, kupunguza muda wako wa kufanya maamuzi, kupunguza umakini wako na kusababisha matatizo ya kuona. Watu wengi wanaamini kimakosa kwamba kunywa kahawa, kuoga maji ya baridi, mazoezi au hewa safi inaweza kuwatoa ulevi. Kitu pekee kinachokupunguzia pombe ni muda.

Ni jambo jema kuendesha gari bila kunywa pombe. Chagua dereva mteule mapema ambaye hatakunywa pombe. Pia unaweza kumuomba mtu mwininge yejote akupe usafiri, ipigie simu huduma ya taksi, tumia usafiri wa umma au tafuta msaada mwininge.

Ikiwa mtu unayemja amekuwa akinywa pombe au akitumia dawa za kulevy, usimruhusu aendeshe gari. Mtafute dereva mteule ipigie simu huduma ya taksi au mhimize mtu huyo atumie usafiri wa umma. Kamwe usisafiri na mtu ambaye alikuwa anakunywa pombe au alikuwa anatumia dawa za kulevy. Ikiwezekana, chukua ufunguo wa gari wa mtu huyo na mpatie mahali pa kulala. Hakikisha madereva pombe imewaisha kabisa kabla ya kurejea kwenye uskani.

Sheria ya Michigan inahitaji kusimamishwa kwa leseni ya udereva kwa kukutwa na dawa za kulevy, hata kama hukuwa ukiendesha gari wakati wa kutenda kosa hilo. Hata umiliki, utengenezaji au usambazaji wa dawa za kulevy kunaweza kusababisha kusimamishwa kwa leseni ya udereva. Ikiwa hapo awali hapakuwa ukiukaji wa madawa ya kulevy, leseni yako ya udereva itasimamishwa kwa miezi sita.

Leseni yenye vikwazo haitatolewa katika siku 30 za kwanza za kusimamishwa. Kukutwa na hatia mara moja au zaidi ya dawa za kulevy hapo awali ndani ya miaka saba inamaanisha leseni yako ya udereva itasimamishwa kwa mwaka mmoja, na leseni yenye vikwazo haitatolewa katika siku 60 za kwanza za kusimamishwa. Ada ya kurejesha leseni ya udereva ni \$125. Ada hii ni tofauti na ada inayohitajika kurejesha shughuli nyingine yoyote ya kuendesha gari.

Bangi inakubalika kwa kuwa ina matumizi halali ya kitabibu na kama dawa ya kuburudisha, kama inavyothibitishwa na mwelekeo wa sheria za jimbo ambazo zinazoruhusu matumizi yake. Ingawa bangi inaweza kuwa halali kwa matumizi ya dawa au burudani katika baadhi ya majimbo, bado si halali, salama au busara kuendesha gari ukiwa umevuta bangi kwa kuwa inaweza kupotosha mtazamo wako wa wakati, nafasi na mwendo.

Ofisi ya Michigan ya Mipango ya Usalama Barabarani inaripoti kwamba katika jimbo la Michigan ni halali:

- Usafirisha wakia 2.5 au pungufu ya hiyo ya bangi ikiwa una umri wa miaka 21 au zaidi. Sio zaidi ya gramu 15 za bangi zinaweza kuwa katika mfumo wa msokoto wa bangi.

Lakini ni kinyume cha sheria ku:

- Kuendesha, kuongoza, au kuwa na udhibiti halisi wa gari, ndege, gari la theluji, gari la burudani la kwenye barabara chafu, au mashua huku ukiwa umevuta bangi.
- Kuvuta bangi ukiwa unaendesha, unaongoza, au unapokuwa katika udhibiti halisi wa gari, ndege, gari la theluji, gari la burudani la barabara chafu au boti. Madereva na abiria wao hawaruhusivi kuvuta bangi ndani ya eneo la abiria la gari kwenye njia ya umma.
- Kusafirisha bange kwenda Kanada.

Utekelezaji wa sheria huangalia uharibifu kulingana na uendeshaji wa gari, kumwona kwa macho dereva, na jinsi dereva anavyofanya kazi kwenye vipimo vya barabarani vilivysanifishwa na visivysanifishwa vya kubaini unywaji pombe. Ofisa wa polisi anaweza kuomba ufanyiwe uchunguzi wa kemikali ikiwa mazingira yanaonyesha kemikali inajidhilihisha. Kukataa kuwasilisha kipimo cha kemikali kutasababisha kusimamishwa kwa leseni kwa mujibu wa sheria ya idhini ya Michigan. Kwa mujibu wa sheria hii, madereva wote wanachukuliwa kuwa wametoa idhini ya kufanyiwa kipimo wanapotuma maombi ya kupata na kuhuisha leseni yao ya udereva.

Adhabu za kuendesha chombo kwa kuongozwa na bangi ni sawa na kuendesha chombo kwa kuongozwa na pombe. Adhabu hizi zinaweza kujumuisha hadi siku 93 jela, hadi faini ya \$500, kufungiwa leseni, alama sita kwenye kumbukumbu binafsi za udereva, na zaidi. Kuna adhabu kubwa ikiwa dereva ana watoto kwenye gari.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

Kutahiniwa upya kwa dereva

Katibu wa Jimbo anaweza kumtahini upya dereva ikiwa kuna sababu ya kuamini kuwa huwezi kuendesha gari kwa usalama kwa sababu za kiafya, au kwa kukiuka vikwazo vyta leseni ya udereva, kuhusika katika ajali au rekodi isiyoridhisha ya kuendesha gari.

Ikiwa wewe ni dereva wa majaribio au upo katika mpango wa Utoaji Leseni ya Udereva kwa Wahitimu, unaweza kutakiwa kuhudhuria tena mtihani wa udereva baada ya ukiukaji mmoja au miwili pekee.

Madhumuni ya kutahiniwa upya kwa udereva ni kujadili utendakazi wa udereva, kubainisha vidhibiti vinavyofaa vyta utoaji leseni ili kupunguza hatari ya kuendesha gari inayohusishwa na utendakazi huu na kuhimiza maboresho. Vidhibiti vyta utoaji leseni vinaweza kujumuisha vikwazo, kusimamishwa, ubatilishaji au mchanganyiko wa vitendo hivi.

Sheria ya Michigan inaruhusu dereva kutahiniwa upya kulingana na moja au zaidi ya vigezo vifuatavyo:

- Katibu wa Jimbo ana sababu ya kuamini kwamba hauko timamu kuendesha gari au una tatizo la kimwili, kuona au la kiakili ambalo linafanya isiwe salama kwako kuendesha gari.
- Ajali yoyote inayosababisha vifo ambapo ripoti ya ajali inaonyesha kuwa ulikuwa umezembea au ulikuwa umekunywa pombe.
- Umehusika katika ajali tatu au zaidi za barabarani na kusababisha majeraha ya mtu binafsi au uharibifu wa mali katika kipindi cha miaka miwili iliopita.
- Umejikusanya alama 12 au zaidi ndani ya kipindi cha miaka miwili.
- Umekutwa na hatia ya kukiuka vikwazo, vigezo na masharti ya leseni yako.

Iwapo unatakiwa kutahiniwa upya, mchambuzi wa madereva atakagua kumbukumbu zako za udereva na kujadili nawe tabia yako ya kuendesha gari. Iwapo leseni yako imezuiwa, imesimamishwa au imebatilishwa kwa sababu ya kutahiniwa upya, utaarifiwa kuhusu haki zako za kukata rufaa na maelezo ya kurejesha leseni.

Kutahiniwa upya kunakofanywa kwa sababu ya maswala ya kitabibu kunaweza kuhitaji ufaulu mitihani kadhaa, kama vile mitihani ya kuona, ya maandishi na ya barabarani. Pia unaweza kutakiwa kuwasilisha taarifa yako ya sasa ya kiafya, uoni au kisaikolojia.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuua

vijana nd wazazi

**Tembelea nyenzo ya mtandaoni kwa
madereva wapya**
Michigan.gov/TeenDriver

Mambo ya ndani na nje ya elimu ya dereva ...

- Jinsi ya kupata mpango wa elimu ya udereva ulioidhinishwa
- Nini cha kutarajia kutoka kwenye Sehemu ya 1
- Nini cha kutarajia kutoka kwenye Sehemu ya 2

Kupata leseni ... Mpango wa Michigan wa Kutoa Leseni za Wahitimu

- Hati zinazotakiwa kuwasilishwa kwa Katibu wa Jimbo
- Masharti ya Kustahiki
- Matokeo ya vikwazo na ukiukaji sheria
- Kipindi cha majaribio

TWazazi na Walezi

- Kujua jukumu lako
- Kumfundisha Kijana wako kuendesha gari
- Kuweka kanuni na mipaka
- Kuiga tabia nzuri ya kuendesha gari

Ongeza ...

- Ufahamu wa hatari za vijana kuendesha gari
- Machapisho
- Fomu
- Rasilimali
- Maswali Yanayoulizwa Mara kwa Mara

Jocelyn Benson
Katibu wa Jimbo

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

Notisi

Sura ya 3: Usajili wa Mpigakura na Kitambulisho cha Jimbo

Usajili wa mpigakura

Unapaswa uwe umejiandikisha kupiga kura ili kushiriki katika uchaguzi wa serikali ya mtuu, ya jimbo na serikali kuu. Ili kujisajili kupiga kula unapaswa uwe:

- Mkazi wa Michigan (wakati unajisajili) na wa jiji au mji ambako unaomba kujisajili kwa ajili ya kupiga kura kwa angalau siku 30 (unapopiga kura).
- Raia wa Marekani.
- Angalau umri wa miaka 18 unapopiga kura.
- Hutumikii kifungo kwa sasa jela au magereza.

Ikiwa unatuma maombi, unasasisha leseni, au unasasisha taarifa kwenye leseni yako ya udereva au kitambulisho cha jimbo, utasajiliwa kupiga kura kiotomatiki isipokuwa kama hustahiki au unakataa kujiandikisha.

Kujiandikisha kupiga kura: Isipokuwa kwa siku 14 kabla ya uchaguzi, unaweza kujiandikisha kupiga kura katika ofisi ya karani wa jiji au mji wako, ofisi ya karani wa kaunti, ofisi ya Katibu wa Jimbo, wakala aliyeteuliwa wa kusajili wapigakura, mtandaoni au kwa njia ya barua. Katika siku 14 kabla ya na siku ya uchaguzi, unaweza kujiandikisha kupiga kura katika ofisi ya karani wa jiji au mji wako.

Usajili wa wapigakura wa siku 14: Ikiwa uchaguzi unafanyika ndani ya siku 14 zijazo na ungependa kupiga

Je, ulijua kwamba. . . ?

- Mwaka 1965, Michigan iliongeza picha ya dereva kwenye leseni ya dereva.
- Mwaka 1975, Michigan likawa jimbo la kwanza nchini kuunganisha leseni ya udereva na usajili wa mpigakura kama sehemu ya huduma moja, inayojulikana kama "Motor Voter."

kura katika uchaguzi huo:

- Lazima ujiandikishe kwa ajili ya kupiga kura katika ofisi ya karani wa jiji au mji wako hadi siku ya uchaguzi, na,
- Lazima utoe uthibitisho wa ukazi, kama vile leseni yako ya udereva, kitambulisho cha jimbo au hati nyingine inayokubalika yenyewe jina lako na anwani ya sasa.

Ikiwa anwani iliyo kwenye maombi yako ya usajili wa mpigakura hailingani na anwani ya makazi iliyo kwenye faili lililo kwa Katibu wa Jimbo, leseni ya udereva au kitambulisho chako cha jimbo kitasashwa ili ilingane na usajili wako wa mpigakura.

Kujisajili kupiga kura mtandaoni au kwa njia ya barua: Unaweza kujisajili kupiga kura mtandaoni kwenye Michigan.gov/Vote.

Fomu ya usijili wa mpigakura pia inaweza kupakuliwa kutoka kwenye tovuti na kutumwa kwa karani wa jiji au mji wako.

Wapigakura waliojiandikisha: Ukihamia sehemu nyingine ndani ya jiji au mji wako, lazima ubadilishe anwani kwenye usajili wako wa mpigakura. Wasilisha mabadiliko ya anwani mtandaoni kwenye Michigan.gov/SOS. Pia unaweza kubadili anwani yako kwa njia ya barua au katika ofisi ya Katibu wa Jimbo. Kalani wa jiji, mji au kaunti yako pia inaweza kushughulikia mabadiliko ya anwani. Hakuna ada yoyote.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Ukihamia jiji au mji mwininge, unapaswa ujiandikishe kupiga kura katika eneo la mamlaka hiyo ili uendelee kuwa na ustahifu wa kupiga kura.

Ukihamia nje ya jimbo, tafadhali mijulishe karani wa jiji, mji au kaunti yako kwa maandishi kwamba unahama na kufuta usajili wako wa mpigakura.

Kitambulisho cha jimbo

Kwa mujibu wa sheria ya Michigan, kitambulisho cha jimbo ni halali kama ilivyo leseni ya udereva kwa madhumuni ya utambulisho. Kitambulisho cha jimbo kinaweza kutolewa kwa mkazi yeoyote anayestahiki, bila kujali umri. Huenda usiwe na kitambulisho cha jimbo na leseni ya udereva ya Michigan isipokuwa kama leseni yako imewekewa vikwazo, imesimamishwa au imebatilishwa.

Utapaswa kutoa uthibitisho wa uraia wako wa Marekani au uwepo wako Marekani kisheria, utambulisho, ukaazi na namba ya Usalama a Jamii (au barua ya kutostahiki kutoka kwenye Utawala wa Usalama wa Jamii iliyotolewa ndani ya siku 60 zilizopita). Maelezo zaidi kuhusu hati zinazohitajika ili kupata kitambulisho cha jimbo yanapatikana katika Sura ya 1 na mtandaoni kwenye Michigan.gov/SOS.

Kitambulisho cha jimbo kinaisha muda baada ya miaka minne kutoka siku yako ya kuzaliwa ya mwisho. Waombaji wanaowasilisha hati za uwepo wao Marekani kisheria kwa muda wanaweza kupewa kitambulisho cha jimbo ambacho muda wake unaisha chini ya miaka minne.

Iwapo huhitajiki kusasisha kitambulisho chako cha jimbo katika ofisi ya Katibu wa Jimbo, unaweza kukihuwsa kwa njia ya barua, mtandaoni kwenye Michigan.gov/SOS au katika kituo cha kujihudumia. Vituo vya kujihudumia viko katika ofisi mbalimbali za Katibu wa Jimbo na katika maeneo mengine kama vile maduka ya Meijer na Kroger. Tafuta kituo cha kujihudumia kiicho karibu yako kwenye Michigan.gov/SOS.

Ni lazima usasishe kitambulisho chako cha jimbo kila baada ya miaka 12 katika ofisi ya Katibu wa Jimbo ili kupiga picha mpya. Pesa taslimu, hundi na hawala ya fedha pamoja na Discover, MasterCard na kadi za mkopo za Visa na kadi za mkopo zinakubalika. Weka miadi ya kwenda ofisini kwenye Michigan.gov/SOS.

Vitambulisho vya bure vinatolewa kwa wale ambao ni vipofu kisheria, madereva wenye umri wa miaka 65 au zaidi ambao kwa hiari huondoa leseni zao za udereva na madereva ambao fursa yao ya kuendesha gari imesimamishwa, imefutwa au imekataliwa kwa sababu ya ulemavu wa kimwili au kiakili.

Kitambulisho cha Jimbo na Kitambulisho cha REAL

Kuanzia Mei 7, 2025, wakazi wa Michigan wanaopanda ndege kwa ajili ya safari za ndani nchini Marekani au kuingia katika baadhi ya vituo vya serikali kuu, vituo vya kijeshi na vinu vya nishati ya nyuklia wanapaswa kuonyesha hati inayolingana na Kitambulisho cha REAL. Mifano ni pamoja na leseni za udereva na vitambulisho vinavyotolewa na majimbo ambavyo vimekidhi viwango vya kitambulisho cha serikali kuu cha REAL, pasipoti halali za Marekani na kadi za pasipoti. Utawala wa Usalama wa Usafiri una orodha ya hati zinazokubalika kwenye tovuti yake kwenye tsa.gov.

Michigan inatoa vitambulisho vya jimbo vinavyolingana na kitambulisho cha REAL. Vitambulisho hivi vina nyota katika mduara wa dhahabu iliyochapishwa kwenye kona ya juu kulia. Vitambulisho vya jimbo viliyyoboreshwa ambavyo havina nyota havilingani na Kitambulisho cha REAL na vitachapishwa vikiwa na nyota vitakaposasishwa au kubadilishwa.

Kuomba kitambulisho cha jimbo kinacholingana na kitambulisho cha REAL ni hiari. Sio kila mtu atakihitaji. Kwa mfano, watoto (watoto wenyewe umri chini ya miaka 18) hawahitaji hati inayolingana na kitambulisho cha REAL wanaposafiri kwa ndege na mwenza nchini Marekani. Unaweza kuamua kutoomba kitambulisho kinacholingana na kitambulisho cha REAL iwapo:

- Hausafiri kwa ndege na haupangi kuingia katika vituo fulani vya serikali kuu, kambi za jeshi na vinu vya nyuklia.
- Una Kitambulisho mbadala kinachokubalika ambacho kinalingana na Kitambulisho cha REAL kilichotolewa na jimbo, kama vile pasipoti halali ya Marekani.

Ikiwa urahisi wa kuwa na kitambulisho cha jimbo kinacholingana na kitambulisho cha REAL kunakuvutia, unaweza kutuma maombi ya kupata kitambulisho hicho wakati wowote. Kama umeamua kutochukua kitambulisho kinachofana na kitambulisho cha REAL, kitambulisho chako cha kawaada cha jimbo kitachapishwa "Sio Kitambulisho cha Serikali Kuu" ("Not for Federal Identification"), lakini kitaendelea kuwa halali kama kitambulisho cha kulipia hundi, kununua bidhaa zilizowekewa vikwazo vya umri na kuingia kwenye kasino.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

Notisi

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

Notisi

Sura ya 4: Sheria ya Usalama Barabarani

Je, ulijua kwamba...?

- Mwaka 1904, mwendo uliokuwa unaruhusiwa katika Saginaw ulikuwa maili 8 kwa saa kwa magari na maili 10 kwa saa kwa balskeli.
- Mwaka 1922, Idara ya Polisi ya Detroit ilianza kuweka takwimu za ajali za barabarani.
- Mwaka 1945, kipimo cha kwanza cha kemikali ili kuwabaini madereva wanaoshukiwa kutumia vilevi lilişimamiwa na Idara ya Polisi ya Detroit.

Uendeshaji uliokengeushwa

Utarala wa Kitaifa wa Usalama wa Barabarani wa Idara ya Uchukuzi wa Marekani unakadiria kwamba kuna angalau vifo 3,400 kila mwaka vinavyosababishwa na ajali za udereva uliokengeuka ambapo madereva walipoteza umakini kwenye udhibiti salama wa magari yao kwa sababu ya vikengeushi nya mikononi, nya kuona au nya utambuzi.

Ingawa takwimu hii ni muhimu, inaweza kushindwa kueleza kikamilifu ukubwa wa tatizo kwa kuwa kutambua vikengeushi na jukumu lake katika ajali inaweza kuwa vigumu.

Madereva wengi wanafahamu jukumu lao la kushikilia usukani na kuepuka tabia hatarishi. Madereva waliokengeuka ambao huendesha magari "bila umakini au kwa uzembe unaoweza kuhatarisha usalama wa mtu au mali yoyote" au "kwa kutojali au kwa makusudi usalama wa watu au mali" wanakibiliwa na mashtaka kwa mujibu wa sheria ya Michigan.

Kutuma arafa unapoendesha gari ni kinyume cha sheria katika jimbo la Michigan na hii ni pamoja na kusoma,

kuandika au kutuma ujumbe mfupi. Msamaha upo pale unapotoa taarifa ya ajali, uhalifu au dharura nyinginezo. Madereva wanakibiliwa na faini ya \$100 kwa kosa la kwanza na \$200 kwa ukiukaji unaofuata.

Kitu chochote kinachoondoa umakini wako barabarani, mikono yako kutoka kwenye uskani au akili yako kwenye uendeshaji wako wa gari kinaweza kuwa tatizo kubwa. Tafiti zinaonyesha kwamba ubongo wako hauwezi kuzingatia kikamilifu shughuli zaidi ya moja kwa wakati mmoja. Hata kazi zinazoonekana kuwa rahisi sana kama vile kurekebisha radio zinaweza kuwa hatari, haswa katika hali ya hewa ya baridi au msongamano mkubwa wa magari. Kwa makadirio robo ya sekunde inauchukua ubongo kuhamisha umakini kati ya kazi mbili, gari linalotembea kwa mwendo wa maili 65 kwa saa inashughulikia miguu 24.

Hizi ni baadhi ya njia unazoweza kutumia kupunguza ukengeufu katika gari.

Kabla ya kuendesha gari:

- Mteue abiria wa kitu cha mbele kuhudumu kama dereva mwenza atakayekukusaidia kusoma ramani au mfumo wa kuongoza gari. Ikiwa unaendesha gari peke yako, panga njia za kupita mapema.
- Fahamu vifaa vilivyo kwenye gari. Jizoeze kufanya majukumu ya msingi kama vile kurekebisha halijoto au mipangilio ya radio bila kuondoa macho yako barabarani.
- Panga mapema vituo vyako vya radio kwa ufikiaji rahisi na uchague mapema orodha ya kucheza kwenye kifaa chako kinachobebeka.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuua

- MauHakikisha watoto wote wako vizuri na wamefungwa mikanda vizuri. Wafundishe umuhimu wa tabia njema na kuendelea kufunga mikanda ya usalama wawapo ndani ya gari. Usipuuze jinsi inavyoweza kuwa kazi kuwachunga kwenye gari.
- Kamilisha utunzaji wowote binafsi kabla ya kuanza kuendesha gari au baada ya kufika unakoenda.

Wakati wa kuendesha gari:

- Fanya kuendesha gari kuwa kipaumbele chako. Kukengeushwa kwa muda kunaweza kusababisha ajali. Weka mikono yako kwenye usukani na macho yako kwenye barabara.
- Epuka kutumia simu za mkononi, vifaa vya kutuma arafa, na uabiri na mifumo mingine ya kielektroniki.
- Ikiwa ni lazima kutumia simu ya mkononi, piga simu wakati gari lako limeegeshwa kwa usalama. Epuka kuwapigia simu watu wengine wanaoendesha gari.
- Usiandike maelezo, kusoma au kutafuta nambari za simu.
- Epuka maongezi yanayohusika, yenyе mkazo au mabishano.
- Iwapo lazima, chagua vitu ambavyo ni rahisi kushika na hakikisha kuwa vinywaji vimewekwa kwenye vihifadhi vikombe.
- Pumzika ikiwa unajikuta "umepoteza umakini" au umechoka.

Sheria ya Kelsey

Sheria ya Kelsey inasaidia kuwalinda madereva vijana

Vijana wenye Leseni ya Udereva Ngazi ya 1 ya Leseni Leseni ya Mwanafunzi au Leseni ya Kati Ngazi ya 2 ambao hutumia simu ya mkononi wakati wanaendesha magari wana hatari ya kupata tikit na ofisa wa utekelezaji wa sheria.

Kwa mujibu wa sheria ya jimbo, vijana hawa hawaruhusiwi kupiga simu, kupokea simu, au kusikiliza au kujihusisha na mawasiliano ya mdomo kuititia simu ya mkononi. Wanaweza kutozwa faini na gharama hadi \$295 ikiwa wamewekewa alama.

Hii haitatumika ikiwa vijana wanatumia mfumo unaoendeshwa kwa sauti uliouunganishwa kwenye gari au simu ili:

- Kutoa taarifa ya ajali ya barabarani, dharura ya kiafyा au hatari kubwa ya barabarani.
- Kutoa taarif ya hali ambayo wanaamini kwamba usalama wao binafsi uko hatarini.
- Kutoa taarifa au kuzuia uhalifu au uhalifu unaowezakutokea dhidi yao wenyewe au dhidi ya mtu mwininge.

Kuendesha gari ni fursa ambayo inahitaji ujuzi, mazoezi, uamuzi na wajibu. Kama dereva mchanga, umakini wa kijana unapaswa kuelekezwa barabarani, sio kwenye simu.

Funga mkanda wa usalama, ni sheria!

Ibofye au Pata Tikiti: Kwa mujibu wa sheria ya kufuna mkanda wa usalama na usalama wa mtoto ya Michigan, ofisa wa kutekeleza sheria anaweza kusimamisha gari ikiwa dereva na abiria wake hawajafungwa mikanda ipasavyo.

Sheria ya Michigan inahitaji:

- Abiria wote walio viti vya mbele vya gari lazima wafunge mikanda (akiwemo dereva).
- Abaria wote wenyе umri chini ya miaka 16 wanapaswa kufungwa mikanda, katika viti vyote walivyokaa.
- Watoto wenyе umri chini ya miaka 8 au wenyе umrefu wa chini ya futi 4, inchi 9 wanapaswa kukaa kwenye viti vyta watoto vya usalama vilivyo idhinishwa au kwenye viti vyta ziada katika viti vyote watakavyokaa.

Utarawala wa Kitaifa wa Usalama Barabarani unari poti kwamba mikanda ya usalama huokoa maisha ya watu zaidi ya 13,000 kila mwaka na kwamba kufunga mkanda ni jambo moja bora zaidi unaloweza kufanya ili kujilinda katika ajali.

- Wajibika - hakikisha abiria wote wamefunga mikanda ya usalama vizuri.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuua

- Hata kama gari lina mifuko ya hewa, sio mbadala wa kufunga mkanda wa usalama.
- Kila mtu kwenye gari atakuwa salama zaidi pale mikanda ya usalama utapovaliwa kwa usahihi - mkanda wa begani upite katikati ya kifua mbali na shingo, na mkanda wa mapajani huvaliwa kwenye kiuno chini ya tumbo.
- Madereva wasioruhusiwa kutumia mkanda wa usalama kwa sababu ya tatizo la kiafya lazima wawe na taarifa ya daktari.

Kuwalinda watoto na vijana

Tangu Sheria ya Kulinda Abiria ya Mtoto ya Michigan ilipotungwa, matumizi ya vizuizi vya usalama vya watoto na mikanda ya usalama yameongezeka, huku vifo na majeraha yakipungua.

Hata hivyo, watu wengi bado wanatumia vifaa vya kumkinga mtoto isivyofaa. Hakikisha kwamba vizuizi vya usalama wa mtoto na mtoto wako vimefungwa vizuri kabla ya kuendesha gari.

Sheria ya usalama wa abiria mtoto ya Michigan inaanrishwa kwamba:

- Watoto wanapaswa kufungwa vizuri kwenye kiti cha gari au kiti cha ziada hadi wanapofikia umri wa miaka 8 au urefu wa futi 4 na inchi 9. Watoto lazima wasafiri kwenye gari wakiwa kwenye kiti cha usalama hadi wnapofikia umri au urefu unaotakiwa, chochote kitakachotangulia. Inapendekezwa kwamba wazazi au walezi wanapaswa kuzingatia masharti ya urefu badala ya masharti ya umri kwani huenda mkanda usimtoshe mtoto mdogo ipasavyo. Watoto lazima walindwe ipasavyo katika mfumo wa kuwakinga watoto kwa mujibu wa maelekezo ya mtengeneza vizuizi vya usalama wa watoto na mtengenezaji wa gari na viwango vya usalama vya serikali kuu.
- Kumtoa mtoto kwenye kiti cha gari na kumhudumia wakati gari linatembea hakuruhusiwi.
- Watoto wenge umri chini ya miaka 4 lazima wawekwe kwenye kiti cha nyuma ikiwa gari lina kiti cha nyuma. Ikiwa viti vyote vya nyuma vilivyopo vimekaliwa na watoto wenge umri chini ya miaka 4, mtoto anaweza kuwekwa katika mfumo wa kumkinga mtoto kwenye kiti cha mbele.
- Mtoto aliye katika mfumo wa kumkinga mtoto unaotazama nyuma anaweza kuwekwa tu kwenye kiti

cha mbele ikiwa mfuko wa hewa wa abiria wa mbele umezimwa.

- Mtu yejote mwenye umri chini ya miaka 18 haruhusiwi kusafiri akiwa katika kitanda cha wazi cha lori linalosafiri kwa zaidi ya maili 15 kwa saa. Sheria inatoa ruhusa kwa magari yanayotumiwa na wakulima, wafanyakazi wa ujenzi, wanajeshi, washiriki katika gwaride na wafanyakazi waliodhinishwa wa dharura na uokoaji.

Kamwe usimshike mtoto kwenye mapaja yako au kumfunga mtoto na abiria mwagine kwenye mkanda mmoja wa kiti. Mara zote wasisitize watoto kufunga mikanda yao ya usalama kabla ya kuwashaa kuwashaa.

Msaada wa uweki viti vya usalama wa mtoto unapatikana katika mashirika mengi ya jamii, kama vile idara za afya za umma za mahali ulipo. Kumpata fundi wa usalama wa abiria mtoto aliye karibu nawe tembelea cert.safekids.org na uchague Find a Tech.

Epuka kununua viti vya mitumba kwa kuwa huenda visikidhi viwango vya usalama vya serikali kuu, huenda visifanye kazi ipasavyo, vinaweza kukosa baadhi ya vifaa au maelekezo na hakuna njia ya kujua kama kiti cha usalama kimehusika katika ajali. Kiti chochote cha usalama kilichohusika katika ajali kinapaswa kubadilishwa kila wakati. Zaidi ya hayo, ikiwa kuna kumbukumbu, huenda usipokea arifa.

Watoto kuachwa bila kutunzwa kwenye magari

Kwa mujibu wa sheria ya Michigan, ni kinyume cha sheria kuwaacha watoto wenge umri chini ya miaka 6 bila kutunzwa kwenye gari ikiwa muda au hali ambayo warimeachwa husababisha hatari isiofaa ya madhara au majeraha. Wazazi au walezi wanaowaacha watoto wao kwenye gari chini ya uanganlizi wa mtu mwenye umri wa miaka 13 au zaidi ambaye hana uwezo wa kisheria hawavunji sheria.

Si salama hata kidogo kuwaacha watoto au wanyama vipenzi kwenye gari. Wafundishe watoto kwamba magari si sehemu za kuchezza, weka gari lako likiwa limefungwa wakati halitumiki, na uhakikishe kuwa watoto hawana funguo.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Mabegi ya hewa

Mifuko ya hewa imeundwa ili kuwapa ulinzi wa ziada watumiaji gari katika ajali. Kulingana na muundo na modeli, magari ya siku hizi yanaweza kuwa na mifuko ya hewa katika maeneo mbalimbali, ikiwa ni pamoja na usukani, dashibodi, nguzo za paa na paneli za mlango. Vitambuzi vilivyo ndani ya gari huamua wakati gani mfuko wa hewa utatumika kulingana na aina na ukubwa wa ajali. Kwa ulinzi bora, mara zote funga mkanda wa usalama, hata katika magari yenye mifuko ya hewa. Mikanda ya usalama inasalia kuwa ulinzi bora kwa ujumla, athari ya pembeni na ajali za nyuma.

- Mfuko wa hewa wa abiria wa mbele lazima uzimwe ikiwa mtoto aliyekaa katika mfumo wa kumkinga mtoto unaoangalia nyuma amewekwa kwenye kiti cha mbele.
- Wazazi au walezi wanahimizwa kuwakalisha watoto wote wenye umri chini ya miaka 12 kwenye kiti cha nyuma cha gari ili kuwaepusha na majeraha yanayoweza kutokea kutokana na mfuko wa hewa iwapo itatokea ajali.
- Inapendekezwa kwamba madereva waache nafasi ya angalau inchi 10 kati ya katikati ya mfupa wao wa matiti na katikati ya usukani.
- Ikiwa wewe ni mjamzito, inashauriwa kuvala mkanda wa usalama huku sehemu ya chini ya mkanda ikiwa imefungwa kwa usahihi kwenye kiuno (sio tumboni) na sehemu ya bega ikipita kifuani. Kaa nyuma mbali kadri iwezekanavyo kutoka kwenye mfuko wa hewa.

Ukomo wa kasi

Sheria ya msingi ya mwendo ya Michigan inamaainisha lazima uendeshe gari kwa mwendo wa "uangalifu na taratibu" katika hali zote za kuendesha gari. Endesha gari kwa mwendo unaokuruhusu kusimama ndani ya umbali ulio wazi mbele yako. Mwendo huu sio mkali zaidi ya kikomo cha mwendo kilichowekwa. Kulingana na hali iliyopo, inaweza kuwa polepole zaidi kuliko kikomo cha mwendo kilichowekwa. Tarajia tatizo mbele. Jitayariske kusimama kwa usalama.

Tazama na utii ishara za udhibiti wa mwendo. Ufuatao ni muhtasari wa baadhi ya ukomo wa mwendo unaotambulika kwa mujibu wa Kanuni za Sheria za Magari za Michigan.

- Maili 15 kwa saa (15 mph) - Katika bustani za nyumbani na bustani zingine za manispaa.

- Maili 25 kwa saa (25 mph) - Katika nyumba zinazomilikiwa na chama cha wamiliki wa nyumba (inayoonyesha mipaka, mitaa, maeneo ya urahisi na vipengele vingine viliviyopimwa) na nyumba zinazomilikiwa na wakazi. Tazama alama unapoendesha gari kupitia bustani za kibiashara za wilaya, kaunti, jimbo na serikali kuu, kwenye barabara zilizo karibu na bustani na uwanja wa michezo, na katika maeneo ya shule na hospitali kwa kuwa ukomo wa mwendo unatofautiana.
- Maili 45 kwa saa (45 mph) - Katika eneo la kazi ikiwa kimewekwa. Ikiwa eneo la kazi halijawekewa kibao cha 45 mph, basi ukomo wa mwendo utakuwa ukomo wa kawaida wa mwendo wa eneo hilo.
- Maili 55 kwa saa (55 mph) - Isipokuwa kama imewekwa vinginevyo, kwenye barabara za mitaa zote ambazo hajiateuliwa kuwa barabara huru na kwenye barabara kuu zote.
- 70 kwa saa kadirio la juu/maili 55 kwa saa kadirio la chini - Kwenye barabara huru zote isipokuwa kama alama itaonyesha vinginevyo. Mabasi ya shule na malori yamewekewa ukomo wa maili 65 kwa saa. Kwenye barabara huru zenye ukomo wa mwendo wa chini ya maili 70 kwa saa, mabasi ya shule na malori yamewekewa ukomo wa maili 55 kwa saa.

Maeneo ya ujenzi

Alama za tahadhali katika maeneo ya ujenzi, matengenezo au maeneo mengine ya kazi yaliyoteuliwa yana zina umbo la almasi na maandishi meusi kwenye mandharinyuma ya rangi ya chungwa au manjano. Mchanganyiko wa alama, (ishara za CATON, vifaa vya taa, alama za S-a---IN, vizuizi, vifaa vya kuelekeza na vya kuashiria kwa mikono vinawenza kutumika kuzunguka eneo la ujenzi wa barabara, kazi za huduma za kijamii, na matengenezo na shughuli za upimaji).

Alama za ujenzi na matengenezo zinaweza kumaanisha sehemu ya njia, njia nzima au barabara nzima imefungwa. Alama hizi pia hutumika wakati kazi inafanya karibu na barabara, kwenye kingo za barabara au kwenye mitaro.

Maeneo ya ujenzi yanaweza kudumu kwa muda mfupi, au msimu mmoja au zaidi wa ujenzi. Madereva hufahamishwa kuhusu maeneo hayo kwa alama zilizowekwa kabla ya eneo lenyewe.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Tazama jumbe za alama za tahadhalii na uzitii kama zinavyoelekeza. Endesha gari kwa kujihami ili kuropuka matatizo. Kuwa na subira na kila mtu atapita kwa usalama katika eneo la ujenzi. Angalia kwa makini wafanyakazi wa ujenzi au vifaa vinavyotembea.

Wafanyakazi wa ujenzi pia wana mamlaka ya kuyaelekeza magari kwenye maeneo ya kazi na maelekezo yao yanapaswa kufuatwa hata kama yanakinzana na kifaa kilichopo cha kudhibiti magari.

Unapopitia eneo la kazi lililoteuliwa, kuwa makini kuangalia vibao nya ukomo wa mwendo vilivywewka. Katika shughuli nyingi za ujenzi, matengenezo au uchunguzi, ukomo wa mwendo ni maili 45 kwa saa isipokuwa kama alama itaonyesha tofauti. Maeneo ya kazi yanaweza kuweka ukomo wa mwendo hadi maili 45 kwa saa pale wafanyakazi wanapokuwepo, lakini hurusu magari kurejea kwenye mwendo wa kawaida uliowekwa kama wafanyakazi hawapo. Hii inayawezesha magari kwenda mwendo kamili panapokuwa salama kufanya hivyo huku ikiwataka madereva kutazama wafanyakazi na kupunguza mwendo wakati ujenzi unaendelea katika eneo la kazi.

Faini hutozwa mara mbili kwa kukiuka sheria za usalama barabarani katika maeneo ya kazi. Aidha, madereva wanaokamatwa wakiendesha magari kwa mwendo mkali katika maeneo ya ujenzi huwekewa alama nyingi kwenye kumbukumbu zao za udereva.

Chini ya sheria, utapimwa:

- Alama tatu kwa kuzidisha mwendo wa maili 10 kwa saa au chini ya ukomo wa mwendo uliowekwa.
- Alama nne kwa kuzidisha mwendo wa zaidi ya maili 10 kwa saa lakini sio zaidi ya maili 15 kwa saa zaidi ya ukomo wa mwendo.
- Alama tano kwa kuzidisha mwendo wa zaidi ya maili 15 kwa saa zaidi ya ukomo wa mwendo.

Ukisababisha majeraha au kifo cha mtu yejote katika eneo la kazi, unaweza kukabiliwa na faini ya hadi \$7,500, na kifungo cha hadi miaka 15.

Kukutana katika eneo la ujenzi

Mada ambayo huzua maswali mengi kwa madereva wa Michigan ni kukutana katika eneo la ujenzi. Pindi njia mbili au zaidi za barabara zinapokutana katika eneo la ujenzi, kutakuwa na mapipa meupe-na-rangi-ya-chungwa

na ishara zinazoashiria kuungana kwa njia. Madereva wanapaswa kufuata maelekezo ya kwenye alama, zinazowaelekeza wakati gani na jinsi gani zinaungana.

Miradi tofauti ya ujenzi inaweza kutumia mbinu tofauti za kuunganisha njia, kulingana na aina ya mradi na idadi ya magari. Mwelekeo wa barabara katika eneo la kazi unaweza kubadilika kadiri ujenzi unavyoendelea. Zingatia sio tu mapipa, ishara na alama za njia bali kwa wafanyakazi wowote wa ujenzi wanaotumia alama au ishara za mkono ili kukuelekeza mtiririko wa barabara.

Magari ya matengenezo

Sheria ya Michigan inayaruhusu wakala wa barabara wa jimbo na eneo husika kuwa na magari yao ya matengenezo ambayo yanawasha taa za kijani zinazowaka au zinazozunguka pamoja na taa za jadi za kaharabu. Taa za kijani zitawashwa tu wakati kazi ya barabara inafanyika. Taa za kijani zitawashwa tu wakati kazi ya barabara inafanyika.

Madereva wa magari wanapaswa kulijua kwamba wanapoona taa za kijani zikiwaka kwenye gari la matengenezo la sehemu husika au la jimbo wapunguze mwendo na waendeshe gari kwa tahadhari.

Kijani ilichaguliwa kwa sababu jicho la mwanadamu linahisi kwa urahisi zaidi urefu wa mawimbi ya kijani. Hii inamaanisha kwamba taa za kijani zinaonekana kung'a zaidi na zinaweza kuonekana kutoka mbali zaidi kuliko taa za rangi zingine. Hii inazifanya ziwe bora kwa mwonekano thabiti katika hali mbaya kama vile dhoruba za theluji na mawingu ya vumbi la barabarani.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Magari ya dharura

Yape haki ya njia magari ya dharura yanayokaribia kutoka upande wowote huku taa zake nyekundu na bluu zikiwaka, zikizunguka au zikibembea, na kwa magari ya dharura yaliyosimama huku taa zao nyekundu, bluu au kaharabu zikiwaka, zikizunguka au zikibembea.

Gari la dharura lililoidhinishwa ni pamoja na:

- Ambulensi, idara ya zimamoto na magari ya polisi, magari binafsi ya watu wanaojitolea au zimamoto wanaolipwa ikiwa yameidhinishwa na mkuu wa idara ya zimamoto, magari binafsi ya watu wa kujitolea au wanachama wanaolipwa wa wakala wa kuokoa maisha.
- Gari linalomilikiwa na kuendeshwa na shirika linalotambulika na serikali, lisilo la faida, na la kutoa misaada ambalo hutumika kwa ajili ya kutoa msaada pekee wakati wa dharura.
- Magari ya huduma za barabarani, kama vile malori ya kuvuta magari mengine au magari ya huduma ya heshima yanayomilikiwa na jimbo, yenye taa inayomulika, inayozunguka au inayobembea, nyekundu au kahawia, ambayo yana alama za wazi na zinazotambulika kwa urahisi kama gari linalotumika kusaidia magari ya walemvu.

Unapoliona gali la dharura limesimama:

- Sheria inakutaka upunguze mwendo hadi maili 10 kwa saa chini ya ukomo mwendo uliokuwepo na usonge mbele ikiwa barabara na hali inaruhusu. Ikiwa huwezi kusogea mbele, nenda kwa tahadhari, huku ukiacha nafasi ya kutosha kati yako na gari la dharura liliilosimama.

Kukosa kutii sheria utakabiliwa na adhabu zifuatazo:

- Kuhusisha magari ya dharura yaliyoidhinishwa: Ukiukaji wa sheria, utawekewa alama mbili na faini ya \$400.

- Kuhusisha magari mengine yaliyoidhinishwa, kama vile magari ya taka ngumu, magari ya huduma za jamii na magari ya matengenezo ya barabara: Kosa dogo.
- Unaweza kushtakiwa kwa kosa la jinai ikiwa utashindwa kuvumilia au kulipita gari la dharura liliilosimama na kuwajeruhi au kuwaua wafanyakazi wa dharura.

Wakati gari la dharura linalokaribia limewasha taa nyekundu na bluu na king'ora chake kinalia:

- Sogea kwenye ukingo wa barabara au barabara kuu, na uiache barabara wazi na usimamishe gari lako.
- Baki hapo hapo hadi gari la dharura lipite. Kaa macho - zaidi ya gari moja la dharura linaweza kuwa linafata.
- Weka mguu kwenye breki ili taa za breki ziwalishie madereva wa magari ya dharura kuwa umesimama.
- Kaa angalau futi 500 nyuma ya gari lolote la dharura linalotembea liliowasha taa za tahadhalii na kupiga king'ora.
- Kamwe usilipite gari la dharura linalotembea huku likiwa limewasha taa za tahadhalii isipokuwa kama umeelekezwa kufanya hivyo na dereva wa gari la dharura au ofisa wa kutekeleza sheria.

Mwaka 1925, ukomo wa mwendo wa mabasi ya shule kwenye barabara kuu kilipangwa maili 25 kwa saa. Katika mazingira fulani, gali lilitakiwa kusimama, au kwenda polepole hadi maili 15 kwa saa, basi linaposimama ili kuwapakia au kuwashusha wanafunzi.

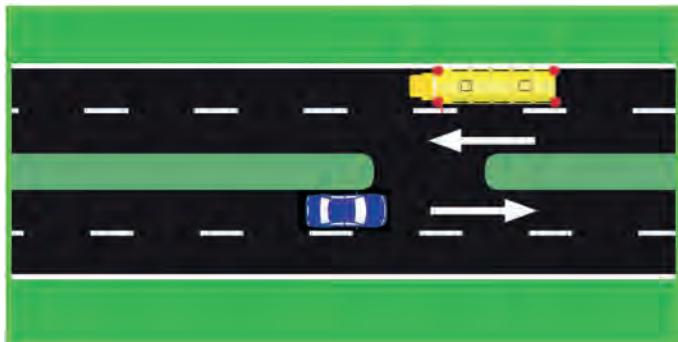
Mabasi ya shule

Kuwa mwangalifu zaidi karibu na mabasi na katika maeneo ya shule. Watoto wanaweza kurukia barabarani au kutoka karibu na magari yaliyoegeshwa. Simamisha angalau futi 20 kutoka kwenye basi la shule likiwa limewasha taa zake nyekundu; linachukua au kushusha abiria. Si lazima kusimama pale basi la shule linapokuwa limesimama upande wa pili wa barabara kuu iliyogawanywa na kizuizi kama vile saruji au nyasi za wastani, kisiwa au miundo mingine ambayo hutenganisha mtiririko wa magari. Tazama Mchoro wa 4.1.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

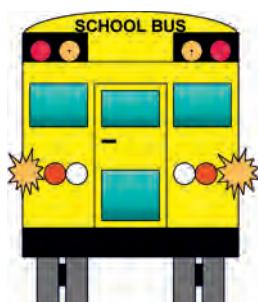
Faini kwa kukosa kusimama kwa ajili ya basi la shule ni mara mbili ya ile ambayo kawaida inaweza kutathminiwa kwa ukiukaji wa sheria za barabarani. Faini kubwa zaidi na kifungo jera vinaweza kutokea kwa uvunjaji wa sheria za barabarani unaosababisha majeraha au kifo.

Mchoro wa 4.1. Kwa sababu barabara hizi zimegawanya na kizuiji, gari la bluu halipaswi kusimama ingawa basi la shule limewasha taa zake nyekundu. Magari yaliyo upande sawa wa barabara na basi la shule yanatakiwa kusimama.

Ishara za basi la shule

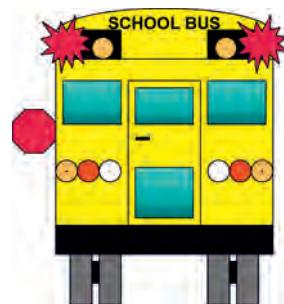
Wakati taa za hatari za MANJANO zinawaka, nenda kwa tahadhari.

Wakati taa za MANJANO za juu zinawaka, jitayariske kusimama.

Wakati taa NYEKUNDU za juu zinawaka, simama angalau futi 20 kutoka kwenye basi la shule. Endelea kusimama hadi taa nyekundu zinazowaka zizimwe au basi liendelee na safari zake.

• •

Mkutano wa Kitaifa wa Kukuza Viwango vya Chini Kabisa ulitoa pendeleko mwaka 1939 kuyapaka rangi mabasi ya shule "basi la shule la taifa rangi ya manjano." Mwaka 1951, Michigan ilipitisha Sheria ya Rangi ya Mabasi ya Shule, inayohitaji mabasi yote mapya yapakwe rangi ya Manjano ya Kromu ya Basi la Shule ya Kitaifa kwa ajili ya monekano unaofanana zaidi.

• •

Haki ya njia

Mazingira mengi ya barabarani yanakutaka utoe haki ya njia kwa magari mengine, baiskeli na watembea kwa miguu.

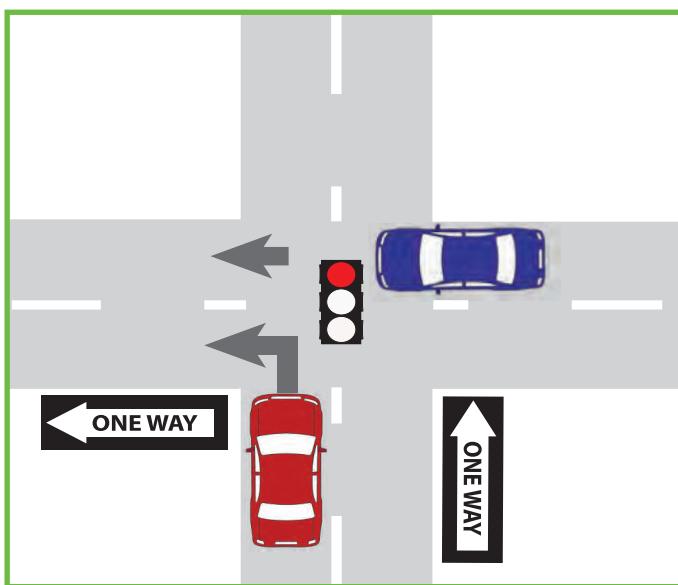
Haki ya njia unapogeuzwa gari

Lazima uyapishe magari mengine wakati:

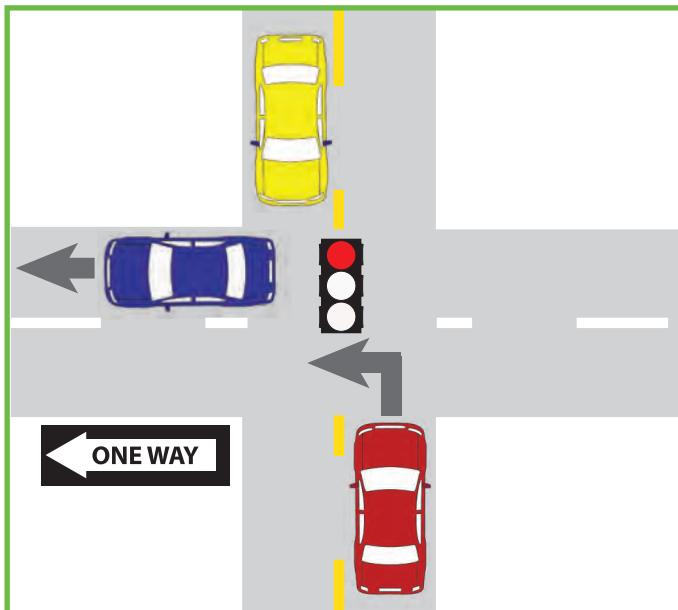
- Kupinda kulia, ikiwemo wakati taa nyekundu inawaka.
- Kupinda kushoto, iwe unapinda kushoto nje ya upande wako wa kuendesha gari au kutoka kwenye uchochoro, au unamalizia kupinda kushoto wakati taa ya kijani inawaka kwenye makutano.
- Kupinda kushoto wakati taa nyekundu inawaka (Angalia Mchoro wa 4.2 na 4.3)

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Mchoro wa 4.2. Unapopinda kushoto kwenye taa nyekundu kutoka kwenye barabara ya njia moja kuelekea kwenye barabara nyingine ya njia moja, lazima kwanza usimame kabisa na uangalie kitu kinachokua kutoka kulia kabla ya kupinda kushoto.

Mchoro wa 4.3. Unapopinda kushoto kutoka kwenye barabara ya njia mbili kuelekea kwenye barabara ya njia moja kwenye taa nyekundu, lazima usimame kabisa, angalia magari yanayokuja kutoka kulia, na utoe haki ya njia kwa gari lolote lililo karibu nawe ambalo linapinda kulia kwenye makutano.

Haki ya njia kwenye makutano

Lazima uyapishe magari mengine wakati:

- Unakaribia au umesimama kwenye makutano na taa imebadilika kuwa kijani. Ikiwa magari bado yapo kwenye makutano wakati taa zinabadilika rangi, lazima uyasubiri yapite kabla ya kuendelea kwenda.
- Unapinda kushoto kwenye makutano. Taa inapokuwa inawaka rangi ya kijani, unaweza kupinda kushoto mara tu magari yote yanapokuwa yameisha. Ikiwa bado uko kwenye makutano wakati taa imebadilika kuwa nyekundu, kamilisha kupinda haraka na kwa usalama kadri iwezekanavyo.
- Makutano yana alama ya kusimama au ishara nyekundu inayowaka. Lazima usimame kabisa na uangalie magari kabla ya kuendelea na safari. Ikiwa hakuna vifaa vya kudhibiti magari, simama kwenye mstari wa kusimama au kivuko milia. Ikiwa hakuna mstari wa kusimama au kivuko milia, simama kwenye sehemu inayokuwezesha kuona magari yote yanayokuja bila kulazimika kusogea kwenye makutano.
- Unafika kwenye makutano ya kusimama ya njia nne na alama ya kusimama katika kila pembe ya makutano. Dereva ambaye alifika kwenye makutano na kusimama kwanza ana haki ya kuitia kwenye makutano. Ikiwa magari mawili au zaidi yalifiki kwenye makutano kwa wakati mmoja, gari la kushoto linapaswa kusubiri kulipisha gari lililo upande wake wa kulia.
- Unafika kwenye makutano huku ishara ya barabarani ina hitilifu. Simama kabisa na uyape nafasi magari ambayo tayari yalikuwa kwenye makutano. Lipe nafasi gari lililo upande wako wa kulia ikiwa nyote wawili mmefika kwenye makutano kwa wakati mmoja.
- Unafika kwenye makutano na mshale wa manjano unameta. Lipe nafasi gari kabla ya kukamilisha zamu yako.
- Katika makutano ya T bila ishara au alama zozote, yape nafasi magari yanayopita barabara ya moja kwa moja.

Jiandae kusubiri

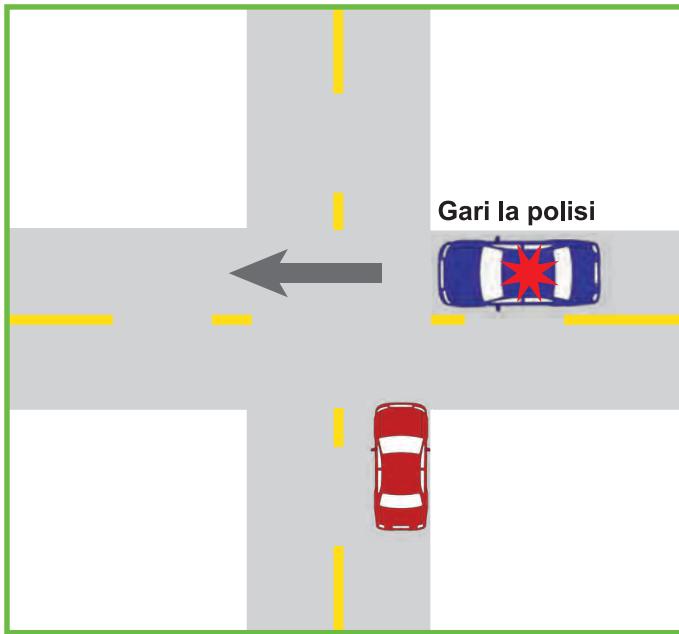
- Unapokaribia kufika kwenye alama ya YIELD. Punguza mwendo, angalia magari na jiandae kusimama.
- Kila unapowaona wafanyakazi katika maeneo ya ujenzi au matengenezo ya barabara kuu. Lazima pia

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

uendelee na safari kwa tahadhari na uwe tayari kusubiri kila unapolikaribia au unapolipita gari linalokusanya taka liliosimama, huduma za jamii au matengenezo ya barabara liliosimama huku taa zake zikimetameta.

- Gari la dharura linapokaribia huku taa zake nyekundu au bluu zinametameta, zinazunguka au zinabembea na king'ora chake kikilia au kifaa kingine kinachosikika kikitoa sauti, endesha mara moja hadi mahali sambamba na karibu iwezekanavyo na ukingo wa kulia au ukingo wa barabara, nje ya makutano, na simama hadi gari la dharura lipite au ofisa atoe ishara kwamba unaweza kuendelea.

- Kupita gari unapokaribia alama ya MERGE. Rekebisha mwendo wako kadri inavyohitajika ili kuunganisha kwa usalama.

Haki ya njia na watembea kwa miguu

Kama derva, unapaswa kusubiri:

- Kwa mtembea kwa miguu katika kivuko milia chenye alama, kwenye makutano au kizuizi cha katikati.
- Kwa mtembea kwa miguu aliye kwenye kivuko milia, hata kama taa yako ya barabarani ni ya kijani.
- Kwa watoto walio karibu au katika kivuko milia katika eneo la shule wakati masomo yanaendelea. Kuwa

mwangalifu sana kwani watoto wanaweza kwenda barabarani bila kutarajia.

- Kwa watembea kwa miguu wenye ulemavu, ikiwemo ulemavu wa viungo, kusikia na kuona.
- Unapobadili uelekeo kwenye makutano yoyote. Hii inajumuisha mielekeo yote, iwe kuna taa au vifaa vya kudhibiti magari au la.
- Unaposimama kwenye makutano huku alama ya kusimama au taa nyekundu inayometameta.
- Katika makutano huku taa ya rangi ya manjano ikimetameta.
- Kwa mtembea kwa miguu aliye katika kivuko milia ambacho hakina alama upande wa dereva wa barabara wakati hakuna vifaa vya kudhibiti magari.
- Kwa mtembea kwa miguu anayeingia kwenye kivuko milia kwa miguu kabla ishara haijabadilika.
- Kwa mtembea kwa miguu anayevuka barabara kutoka kwenye uchochoro, mchepuko, jengo au barabara binafsi.

Haki ya njia na mazishi

- Msafara wa mazishi una haki ya kuyapita magari mengine yote, isipokuwa kwa magari ya zimamoto, ambulansi na magari ya polisi.
- Magari katika msafara wa mazishi lazima yaonyeshe bendera ya rangi ya chungwa yenye alama ya kidini inayofaa (kwa mfano, msalaba, nyota ya Daudi au mwezi na nyota).
- Ni ukiukwaji wa haki za raia kukatiza msafara wa mazishi.
- Madereva wanapaswa kuheshimu ipasavyo misafara ya mazishi lakini hawapaswi kuweka magari yao pembedi endapo wataona msafara wa mazishi barabarani.

Kupita kushoto

- Chukua tahadhali unapolipita gari lingine au mwendesha balsiki.
- Kwenye barabara kuu ya njia mbili, unapaswa kuona vizuri njia ya kushoto, na gari lolote katika njia hiyo inapaswa kuwa mbali vya kutosha ili kukupa umbali na wakati unaohitajika kupita kwa usalama.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

- Mara tu unapoanza kulipita gari, usikate tena upande wa kulia hadi uweze kuona gari zima unalolipita kwenye kioo chako cha kutazama nyuma.
- Lazima urudi kwenye njia yako kabla ya kufika ndani ya futi 200 kutoka kwenye gari lolote linalokuja.
- Kumbuka kuacha nafasi ya ziada ya kupita unapokuwa unavuta trela.
- Usiyapite magari zaidi ya moja kwa wakati mmoja au usilifuate kwa karibu sana wakati gari lingine linakipita chombo kinachotembea polepole sana.
- Unapojitayarisha kulipita gari lingine kwa kutumia njia ya katikati ya barabara ya njia tatu, wakati wote chukua tahadhalii ya hali ya juu. Magari yanayokaribia yanaweza pia kujitayarisha kupita. Ikiwa wewe na gari linalokaribia mtahamia kwenye njia ya katikati kwa wakati mmoja, ajali mbaya inaweza kutokea. Kutumia njia hii kwa ajili ya kupita au kuunganisha njia hakuruhusiwi ikiwa njia ya katikati imewekwa alama ya pinda kushoto tu.

Iwapo unapitia na gari lingine, usiongeze mwendo au usimkimbize dereva anayekupitia. Mruhusu dereva mwingine kukamilisha harakati za kupita kwa usalama.

Kupita pande wa kulia

Kulipita gari upande wa kulia kunaruhusiwa lakini usiendeshe gari kwenye njia ya dharura au nje ya barabara kufanya hivyo. Kupita kwenye njia ya dharura ya kulia hufanyika tu katika mazingira fulani.

- Panapokuwa na nafasi ya kutosha kwenye barabara ya njia mbili na gari unalotaka kulipita linapinda kushoto.
- Kwenye barabara ya muelekeo mmoja iliyo na zaidi ya njia moja.
- Kwenye barabara yenye njia mbili au zaidi katika kila mwelekeo.
- Katika makutano au sehemu ya barabara iliyopanuliwa haswa kwa madhumuni ya kupita.

Kupita kunapokuwa kumekatazwa

Usipite wakati:

- Mstari wa manjano uliokozwa rangi uko upande wako wa katikati wa barabara.
- Alama za "Usipite" au "Hakuna Eneo la Kupita" zinapokuwa zimebekwa.
- Unakaribia kilima au kona inayokuzuia kuona vizuri chombo kinachokuja.
- Uko ndani ya futi 100 za makutano au kivuko cha reli.
- Kuona kwako kumezuiwa ndani ya futi 100 kutoka kwenye korongo, njia au handaki.
- Chombo kinachokuja kiko karibu sana ambacho kinajaribu kupita kinawenza kukuweka wewe na magari mengine katika hatari ya kupata ajali.
- Huwezi kuona vizuri mbele.
- Njia ya katikati ya barabara ya njia tatu imewekwa alama ya pinda kushoto tu.
- Gari limesimama kwenye kivuko milia au makutano ili kumwezesha mtembea kwa miguu kuvuka.
- Katika eneo la ujenzi.
- Eneo la shule au kibao cha eneo la shule kiko katika eneo ambalo halijaunganishwa.
- Basi la shule limesimama kupakia au kushusha abiria.

Matumizi ya njia

Kama ilivyo kwa watu wengi duniani, madereva wa magari wa Marekani huendesha magari upande wa kulia wa barabara. Lakini kuna mengi zaidi kuliko kukaa tu kulia.

Lazima uendeshe gari kwenye njia ya kulia isipokuwa wakati:

- Kulipita gari lililo mbele yako.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

- Magari yaliyosimamishwa, ajali au vizuizi vingine hufanya iwe muhimu kwako kuvuka mstari wa kati. Lazima usubiri chombo chochote kinachokuja kipite kabla ya kuhamia kwenye njia yako.
- Barabara imegawanywa katika njia tatu au zaidi zilizo na alama za barabarani.
- Kwenye barabara ya muelekeo mmoja yenyenjia mbili au zaidi za magari.
- Inaelekezwa kuhamia kwenye njia ya kushoto kwa alama na ishara za udhibiti wa magari kwenye barabara kuu ya njia nyingi yenyenjia magari yanayosafiri pande zote mbili.
- Kuvuka mstari wa katikati kupinda kushoto kuelekea au kutoka kwenye uchochoro, barabara binafsi au mchepuko.
- Kulikaribia gari la dharura liliyosimamishwa. Hakikisha ni salama kupita kabla ya kupita karibu na gari la dharura.
- Ujenzi wa barabara uko karibu au unafunga njia ya kulia au njia ya dharura ya kulia.

Unapoendesa gari kwenye mfumo wa barabara kuu unaoyaunganisha majimbo au barabara huru ambazo ufikiasi wake kamili unadhibitiwa, lazima uendeshe gari kwenye njia ya kulia. **Ruhusa ya kuendesha gari katika njia ya kushoto hufanya mazingira yafuatayo:**

- Hali ya barabara au msongamano hufanya iwe vigumu kuendesha gari katika njia sahihi.
- Hali ya hewa hufanya iwe muhimu kuendesha gari katika njia ya kushoto.
- Kuna kikwazo au hatari katika njia ya kulia.
- Lazima ubadilishe njia ili uyape nafasi magari ya dharura au ya ujenzi.
- Hakuna chombo kilicho karibu nyuma au mbele yako kwenye njia ya kushoto.

Kumbuka kwamba...

- Magari yanayoenda polepole lazima yatumie njia ya kulia isipokuwa yanapopita au yanapopinda kushoto.
- Kuhamia kutoka njia moja hadi nyingine kwa mwendo mkali kukipita chombo ni kinyume cha sheria.

- Magari ya dharura na ya watekelezaji sheria pekee yanayotumia taa na ving'ora vyao ndio wanaoruhusiwa kuendesha gari katika mtiririko tofauti wa barabara.
- Ni kinyume cha sheria kuendesha gari kupitia mistari ya kati na kupitia vizuizi.
- Ikiwa njia ya mkato imewekwa lami na hakuna alama zinazozua matumizi yake, unaweza kupinda kushoto kwa kutumia njia hiyo.
- Lazima uingie au uondoke kwenye barabara za ufikiasi unaodhibitiwa tu kwenye njia za kuingilia na kutoka zilizowekewa kibao.

Kugeuza

Tumia ishara yako ya kukata kona unapogeuzza gari.

Kabla ya ishara za kugeuza gari kuwa kifaa cha kawaida kwenye kila gari, madereva walitumia ishara za mkono kuashiria kugeuza au kusimamisha gari. Siku hizi, ishara hizi za mikono hutumiwa hasa na waendesha pikipiki, waendeshaji skuta na baiskeli za moto, na waendesha baiskeli. Tazama Mchoro wa 4.4.

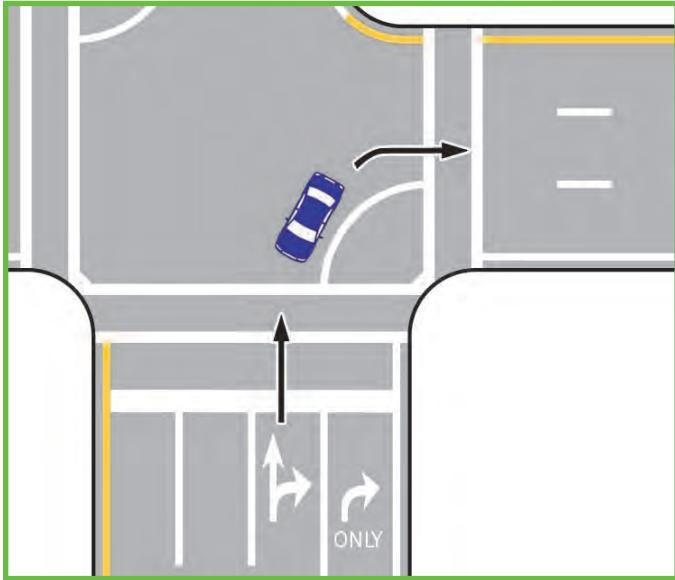
Mchoro wa 4.4. Ishara za mkono kwa ajili ya kupinda kushoto, kupinda kulia na kusimama.

Kupinda kulia

- Pinda kutoka kwenye njia sahihi na utumie ishara yako.
- Heshimu alama na ishara zote za barabarani.
- Wape haki ya kupita watembea kwa miguu, magari ya dharura au vyombo vingine makutano.
- Hakikisha barabara iko wazi upande wako wa kushoto kabla ya kupinda kushoto.
- Fuata mkunjo wa jumla wa ukingo unapopinda kulia. Usichepuke kuelekea kwenye njia zingine.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

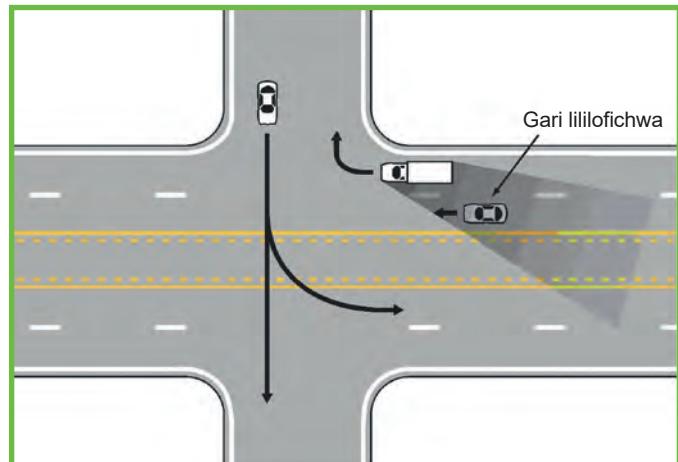
- Fahamu kuwa malori na mabasi yanahitaji nafasi zaidi ili kupinda kulia.
- Njia nyingi za kupinda kulia zinapokuwepo, kamilisha kupinda kona kwa kuingia kwenye njia inayolingana na njia yako ya kupindia kulia. Tazama Mchoro wa 4.5.

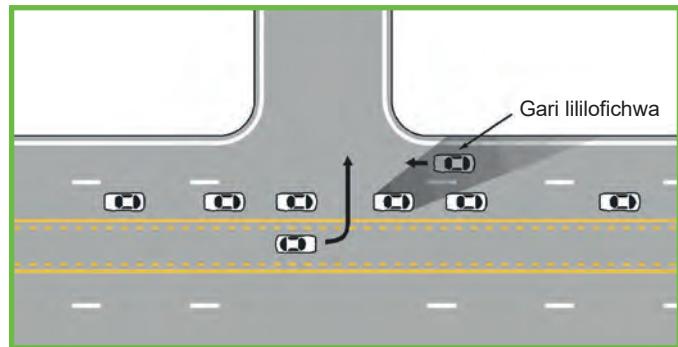
Mchoro wa 4.5. Baada ya kuangalia watembea kwa miguu na waendesha baiskeli, gari la bluu linaweza kukamilisha kupinda kulia. Linapaswa kubaki kwenye njia inayolingana na njia yake ya kupinda kona. Ikihamia kwenye njia nyingine wakati inageuka, inaweza kukikatiza chombo katika njia hiyo na kusababisha ajali.

Kupinda kushoto

- Pinda kutoka kwenye njia sahihi na utumie ishara yako.
- Heshimu alama na ishara zote za barabarani.
- Wapena nafasi watembea kwa miguu, waendesha baiskeli, magari ya dharura au chombo kingine kwenye makutano.
- Hakikisha magurudumu yako ya mbele yamenyoosha mbele hadi pale unapoanza kukata kona.
- Njia nyingi za kupinda kulia zinapokuwepo, kata kona kwa kuingia kwenye njia inayolingana na njia yako ya kukata kona.
- Angalia vyombo vyote vinavyokaribia. Angalia mchoro wa 4.6 na 4.7.

Mchoro wa 4.6.

Mchoro wa 4.7.

Mchoro wa 4.6 na 4.7. Je, ungeweza kuliona gari liliolichwa ikiwa wewe ndiye dereva? Mara zote angalia kwa makini magari ambayo yanaweza kufichwa nyuma au pembedi ya magari mengine. Kuwa mwangalifu zaidi kutazama waendesha pikipiki, waendesha skuta na waendesha baiskeli kwani udogo wao unaweza kufanya iwe rahisi kushindwa kuwaona barabarani.

Kubadilisha njia

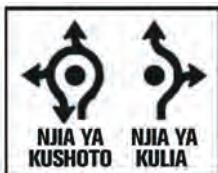
- Njia ya kushoto:** Angalia vyombo vyote vinavyokaribia. Angalia mchoro wa 4.6 na 4.7.
- Njia ya kulia:** Angalia chombo kilicho nyuma yako na upande wako wa kulia, washa ishara yako ya kupinda kulia na uingie kwa uangalifu kwenye njia ya kulia.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Mizunguko

Mzunguko ni makutano ya duara ambapo chombo kinachoingia kwenye mzunguko kinayapa nafasi magari yanayosafiri kinyume cha saa kuzunguka kisiwa cha kat. Magari yanayoingia kutoka kwenye kila mguu wa makutano lazima yatoe nafasi kwa chombo kinachokaribia kutoka kushoto. Hii ni pamoja na waendesa baiskeli au watembea kwa miguu waliopo. Magari hutoka kwenye mzunguko kwa kupinda kulia kuelekea barabara wanayoitaka.

Unakaribia mzunguko:

- Angalia alama za barabarani na alama za njia ya miguu ili kukuelekeza kwenye njia sahihi kabla ya kuingia.
- Punguza mwendo na ubaki upande wa kulia wa kisiwa cha katikati cha mzunguko.
- Unapokaribia mstari wa kusubiri, angalia kushoto kwako.
- Kama kuna nafasi barabarani, ingia kwenye mzunguko na uungane na mtiririko wa magari mengine.
- Usithubutu kupinda kushoto wakati unaingia kwenye mzunguko; jambo hili litafanya uwe mbele ya chombo kinachokuu.

Kusafiri katika mzunguko:

- Wakati wote kaa upande wa kulia wa kisiwa cha kat.
- Magari yaliyo kwenye mzunguko yana haki ya njia.
- Usisimame isipokuwa kama ndiyo njia pekee ya kukuepusha kugongana au hatari nyingine.
- Ikiwa gari la dharura linasikika au linaonekana linakaribia, usisimame. Ondoka kwenye mzunguko kuitia njia ya kutoka ilio karibu zaidi, soga upande wa kulia na usimame, ili kuliwezesha gari la dharura kuita.
- Epuka kubadilisha njia. Soga kwenye njia unayohitaji kabla ya kuingia kwenye mzunguko.
- Toa kipaumbele kwa malori, matrela na magari mengine makubwa. Epuka kupita au kuendesha gari karibu na magari makubwa, kwa kuwa huenda yakahitaji zaidi ya njia moja ili kupita kwenye mzunguko.

- Epuka kuyapita magari mengine, baiskeli na baiskeli za moto.

- Unapoingia au kutoka kwenye mzunguko, angalia watembea kwa miguu wanaovuka barabara.

Unatoka kwenye mzunguko:

- Dumisha kasi ndogo. Ukikosa kutoka, endesha gari kuzunguka tena mzunguko hadi kwenye njia yako ya kutoka.
- Onyesha kutoka kwako kwa kutumia ishara yako ya kukata kona.
- Usiongeze mwendo hadi utakapopita kivuko cha watembea kwa miguu kwenye njia ya kutokea.

Vivuko vya reli

Mifumo ya udhibiti wa magari kwa ajili ya vivuko vya reli ni pamoja na alama, ishara, michoro na vifaa vinavyotoa mwanga ambavyo vinaruhusu kupita kwa usalama kwa vyombo kwenye reli na barabarani.

Unapokaribia kivuko chochote cha reli, punguza mwendo na uangalie pande zote mbili. Treni zinaweza kuchukua maili moja au zaidi kusimama, na treni inayokaribia iko karibu na inatembea kwa mwendo wa haraka zaidi kuliko inavyoonekana. Inaweza kuwa hatari kupuuza ishara au kujaribu kuvuka mbele ya treni.

Iwe unatembea kwa miguu, kwa baiskeli au kwenye gari, vuka njia za reli kwenye vivuko vilivyowekwa pekee. Kamwe siwahi kutembea au kusimama kwenye njia ya reli; ni kinyume cha sheria na ni hatari.

Alama ya tahadhali ya mapema ya kivuko cha reli

Ishara hii inakutahadhalisha kuwa kivuko cha reli kipo mbele. Ikiwa treni inakuja, magari yote lazima yasimame si zaidi ya futi 50 au chini ya futi 15 kutoka kwenye njia za reli. Treni hufunika njia za reli kwa angalau futi tatu kila upande na zinaweza kuwa na mizigo ambayo inaongeza upana.

Unapoona vifaa vinavyotoa tahadhali kuhusu vivuko vya reli na zinazoweza kuwa zinakuja:

- Punguza mwende na ujiandae kusimama.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuua

- Ikiwa kuna alama ya kusimama kwenye kivuko, lazima usimame ikiwa treni inaonekana au la.
- Fahamu kwamba, isipokuwa kama imewekwa alama nyingine wazi, mabasi ya shule, magari yanayobeba abiria kwa kukodisha, malori ya petroli na magari mengine yanayobeba vifaa nya hatari lazima yasimame na kuhakikisha hakuna treni inayokuja, hata ikiwa hakuna alama ya kusimama au ishara ya kivuko cha reli.

Mifumo tulivu ya udhibiti wa vivuko nya reli

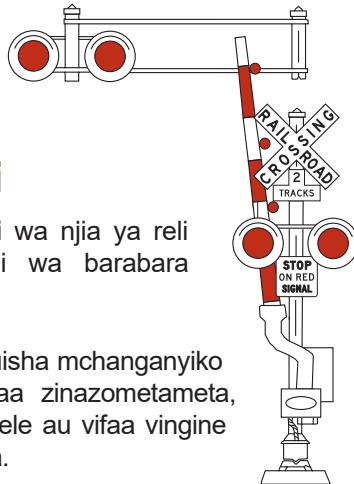
Vivuko nya reli vyenye mifumo ya udhibiti visivyo amilifu havina taa zinazowaka au milango ya kutahadhalisha kuhusu treni zinazokaribia. Badala yake, hutumia alama za tahadhal za mapema, michoro ya kivuko cha watembea kwa miguu na alama za kuzipa nafasi treni zenye alama ya jiandae kusimama au simama zilizowekwa kabla au katika njia za reli ili kuwatahadharisha madereva kuangalia uwepo wa treni.

Punguza mwendo au simama inapohitajika na ukipe nafasi chombo chochote cha relini. Usivuke bila kuangalia njia katika pande zote mbili ili kuona uwepo wa treni. Hakikisha njia zote hazina chombo chochote kabla ya kuendelea kuvuka na usithubutu kukimbia kuliwahi treni kwa kujaribu kuvuka mbele yake.

Mifumo tendaji ya udhibiti wa vivuko nya reli

Mifumo tendaji ya udhibiti wa njia ya reli huwafahamisha watumiasi wa barabara kuhusu uwepo wa treni.

Mifumo hii inaweza kujumuisha mchanganyiko wa milango, ishara ya taa zinazometameta, ishara za ujumbe na kengele au vifaa vingine nya tahadhari vinavyosikika.

Haijalishi ni mfumo gani wa udhibiti unaotumika:

- Simama kengele zinapogongwa, taa zinapowaka, au lango linapokuwa limefungwa au linaposongwa.

- Usiendeshe gari kupitia, kukaribia au chini ya mfumo wowote wa kivuko cha reli kilichoamilishwa.
- Mara baada ya treni kupita, usisonge mbele hadi mlango utakapofunguliwa, ishara zitakapoacha kuwaka, kengele zinapoacha kugonga na una uhakika kwamba njia zote hazina chombo.

Treni na magari HAVICHANGANYWI: Vidokezo nya usalama nya makutano ya reli na barabara

- Kamwe usiwahi kusimama kwenye njia za reli.
- Wakati wote tarajia treni kupita katika kivuko chochote.
- Wakati wote angalia pande zote mbili kwenye njia za reli.
- Epuka kubadilisha gia unapovuka njia za reli.
- Wakati kuna theluji barabarani, vuka njia za reli kwa mwendo mkali nya kutosha ili kukuwezesha usikwame kwenye kivuko cha reli.
- Unapokaribia kivuko ambacho ishara za usalama barabarani zilizo karibu zinaweza kuwa zimesababisha magari kurudi nyuma karibu na kivuko, usithubutu kuvuka njia za reli isipokuwa kama kuna nafasi ya kutosha kwa gari lako kuvuka kabisa kwenye reli kwa angalau futi 6.

Ikiwa umekwama kwenye mabehewa

Mara tu baada ya taa na milango ya kivuko cha reli unapokuwa umefungwa, au unaposikia honi ya treni inayokuja, una takriban sekunde 20 kabla ya treni kufika. Ikiwa utavikumbuka vidokezo hivi vichache, unaweza kuzuia ajali mbaya kwenye kivuko cha reli.

- Ikiwa milango ya kivuko imefungwa, au treni inakaribia kufika, mtoe kila mtu kwenye gari HARAKA na mbali kutoka kwenye njia ya reli kadri iwezekanavyo. Piga simu 911.
- Iwapo taa au milango ya kivuko HAVIJAAMILISHWA, au hakuna treni inayoonekana, mtoe kila mtu nje ya gari na wasogeze mbali na njia za reli kadri iwezekanavyo. Piga simu kwa namba ya dharura ya njia ya reli iliyoordheshwa kwenye Alama ya bluu ya Arifa ya Dharura iliyowekwa karibu na kivuko.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Toa taarifa ya tatizo na utaje namba ya utambulisho ya kivuko inayoonekana kwenye Alama ya Arifa ya Dharura (tarakimu sita na herufi moja). Maafisa wa njia ya reli wanaweza kupunguza mwendo, kusimama au kulipeleka treni inayokaribia kwenye njia nyingine. Kisha piga simu 911.

Alama ya Mfumo wa Arifa ya Dharura ni nini?

TOA TAARIFA YA TAHADHARI
AU TATIZO KWENYE
NAMBA 1-800-555-5555
CROSSING 836 597 H

Alama ya Mfumo wa Arifa ya Dharura (ENS), iliyobandikwa kwenye au karibu na kivuko cha daraja la barabara kuu ya reli, huorodhesha namba ya simu pamoa na namba ya US DOT ya kivuko na hutumika kuarifu njia ya reli kuhusu dharura au hitilafu ya kifaa cha tahadhari.

Maegesho

Unajua kwamba eneo la cinema linalojulikana ambapo gari la gharama kubwa la michezo limeegeshwa kwenye mlima wengine nyasi unaoteleza kuelekea kwenye kidimbwi na ghafla gari hilo kubingirika kwenda kwenye maji! Hiyo inahusu nini? Hii inahusu, kazi mbaya ya maegesho!

Wakati wowote unapoegesha:

- Mara zote zima injini.
- Weka breki ya kuegeshea chombo. Usitegemee klachi kulizuia gari lako mahali pake.
- Chukua funguo na ufunge gari lako.

Unapotoka kwenye gari lako baada ya kuegesha:

- Tazama balskeli, pikipiki, balskeli za moto au magari mengine ambayo huenda yanapita.
- Angalia kwenye vioo ili kuviona vyombo ambavyo huenda madereva wake hawajakuona kabla ya kufungua mlango. Tumia mkono wako wa kulia kufungua mlango, hivyo utaangalia kiotomatiki kwenye bega lako la kushoto ili kuona wapanda balsikeli na watembea kwa miguu wanaokuja.
- Unaporudi kwenye gari lako, kitazame chombo kinachokuja kama unapokaribia upande wa dereva.

Kuegesha gari kwenye kilima

- Geuza magurudumu kuelekea kwenye ukingo unapoegesha gari kwenye mteremko.
- Geuza magurudumu mbali na ukingo unapoegesha gari mlimani.
- Ikiwa hakuna ukingo, geuza magurudumu ili gari lisibiringite kwenda kwenye trafiki.
- Wakati wote tumia breki za kuegesha gari. Klachi haijaundwa kutumika kama breki.

Maegesho sambamba

Ingawa kuna magari ambayo yatajiegessa kiotomatiki, kujuu jinsi ya kutekeleza ujanja huu wa kuegesha gari bado ni ujuzi mzuri.

- Chagua nafasi ya maegesho upande wa abiria wa gari lako.
- Onyesha ishara unapolikaribia eneo na uangalie vioo vyako kuona kama kuna chombo nyuma yako.
- Nenda kando ya gari ambalo limeegeshwa moja kwa moja mbele ya eneo lako la maegesho. Lazima kuwe na futi 2-5 katil ya gari lako na gari lilioegeshwa.
- Funga breki, weka gia ya kurudi nyuma na uangalie kama kuna chombo kinakuja kwa nyuma.
- Achia breki na urudi nyuma polepole, huku ukiangalia mara kwa mara vioo vyako kuona kama kuna chombo nyuma. Angalia juu ya bega lako la kulia ili kusaidia katika kuegesha vizuri gari lako.
- Unapoanza kurudi nyuma, geuza usukani kuelekea kulia ili kuanza kuelekeza sehemu ya nyuma ya gari lako kwenye eneo la kuegesha gari.
- Mara tu sehemu ya nyuma ya gari inapokuwa kwenye eneo hilo, anza kukata kona kuelekea upande mwininge ili kunyoosha. Kutengeneza mzunguko wa "S" kunawenza kuweka gari lako moja kwa moja kwenye eneo la kuegesha.
- Rekebisha mkao wa gari kadri inavyohitajika ili kuiweka katikati kwenye eneo hilo. Usiegeshe gari zaidi ya inchi 6-12 kutoka kwenye ukingo.
- Angalia magari kabla ya kufungua mlango wako.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Maegesho ya walemvu

Maeneo ya maegesho ya walemvu yamehidadiwa kwa watu wenye ulemavu. Ulemavu hauonekani kila wakati, hivyo hata ikiwa watu hawatumii fimo au kiti cha magurudumu, hiyo haimaanishi kuwa wanatumia vibaya fursa ya maegesho ya walemvu.

Maegesho ya bila malipo yanatolewa kwa ajili ya magari yanayoonyesha bango la walemvu pekee lenye kibandiko cha rangi ya manjano cha kuegesha bila malipo. Masharti ya kupata kibandiko cha kuegesha gari bila malipo yamefanuliwa kwa ufupi zaidi kuliko bamba au bango la leseni ya walemvu.

Kuegesha gari katika eneo la maegesho ya walemvu:

- Wewe au abiria wako lazima awe na sifa ya ulemavu. Hii inafanuliwa kuwa upofu au hali yoyote ambayo inazuia kwa kiasi kikubwa uwezo wa mtu kutembea au inayohitaji kiti cha magurudumu, kitembezi, mkongojo au kifaa kingine cha usaidizi. Ulemavu unaweza kuwa wa muda au wa kudumu.
- Lazima uwe na bamba la leseni ya ulemavu au bango la maegesho.

Usiegeshe gari hata mara moja katikaeneo la maegesho ya walemvu ikiwa hakuna hata mtu mmoja katika gari ana ulemavu au ikiwa mtu mwenye ulemavu hajaambana na nawe kwenye duka.

Maegesho ya walemvu yanayoweza kufikiwa na gari la bidhaa

Nafasi za maegesho zinazoweza kufikiwa na gari la bidhaa ni pana kuliko nafasi za maegesho za kawaida. Hii hutoa nafasi kwa lifti ya kiti cha magurudumu na mteremko wa kushukia au kupandia, kumwenzesha mtu mwenye ulemavu kutoka na kuingia kwenye gari kwa urahisi. Ndiyo maana ni muhimu sana kutoegesha kwenye eneo lenye milia ya buluu la eneo la maegesho yanayofikika na gali la bidhaa. Kufanya hivyo kunaweza kumzuia mtu mwenye ulemavu kuingia au

kutoka ndani ya gari. Ni muhimu pia kutozia njia ya kuingilia au ukingo wa barabara unaotumiwa na watu wenye ulemavu.

Ukiukaji wa maegesho

Jamii zinaweza kuitisha sheria ya maegesho kwa barabara za karibu ambazo ni kali kuliko sheria ya serikali. Alama zitabandikwa kwenye mipaka ya jiji.

Mmiliki wa gari lilioegesha kinyume cha sheria anawajibika kwa tiketi zozote za maegesho. Ikiwa gari linakodishwa, mtu aliye kodiwa anawajibika. Ifuatayo ni sehemu ya orodha ya "sheria za hakuna maegesho."

Kamwe usiegeshe gari:

- Mahali ambapo kuna alama za "usisimamishe gari," "usisimame," "hakuna maegesho" au "hakuna maegesho wakati wowote" zinapowekwa.
- Ndani ya futi 500 ya moto au ajali.
- Ndani ya futi 15 za bomba la maji ya kuzimia moto.
- Ndani ya futi 20 za njia ya kuingilia kituo cha zimamoto upande ule wa barabara au, ikiwe kwa alama, ndani ya futi 75 za mchepuko wa upande wa pili wa barabara.
- Ndani ya futi 50 za reli iliyo karibu zaidi ya kivuko cha reli.
- Mbele ya njia yoyote ya kingia, uchochoro, ukumbi wa michezo, njia ya kutokea dharura au kutoroka wakati wa moto.
- Karibu na barabara ambapo unawaziba madereva wanaopinda kona kwenye makutano.
- Zaidi ya inchi 12 kutoka kwenye ukingo wa barabara. Hii inamaanisha ukingo haupaswi kuwa zaidi ya futi moja kutoka kwenye gari lako ulioegesha.
- Dhidi mtiririko wa magari.
- Ndani ya futi 30 za alama ya kusimama, taa ya kuongoza magari au taa inayomulika, ikiwemo alama ya tahadhali.
- Katika njia ya barabara kuu nje ya mipaka ya jiji au kijiji ikiwa kuna mabega ya barabara kuu.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

- Juu au chini ya daraja (isipokuwa kama imewekwa vinginevyo), kwenye barabara ya juu au kwenye handaki.
- Kwenye barabara ya watembeaji kwa miguu, au mbele ya barabara kuu ya umma au barabara ya kibinafsi.
- Ndani ya makutano, kivuko milia au njia maalum ya baiskeli.
- Ndani ya futi 20 za kivuko milia chenyе alama au futi 15 za makutano ikiwa hakuna kivuko milia.
- Upande wa barabara wa gari lililoegeshwa kihalali (maegesho pacha).
- Ili kuzuia uwasilishaji wa barua kwenye kisanduku cha barua cha vijijini.
- Katika kituo cha usafiri.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

Notisi

Sura ya 5: Alama, Michoro na Ishara za Njia za Watembea kwa Miguu

Je, ulijua kwamba... ?

- Mwaka 1915, alama ya kwanza ya kusimama ilitumika huko Detroit.
- Mwaka 1917, Michigan ilichora mstari wa kwanza wa katikati kwene barabara kuu ya jimbo, Barabara ya Marquette-kwenda-Negaunee.
- Mwaka 1920, ishara ya kwanza ya barabara ya njia nne yenye taa nyekundu, manjano na kijani ilitumika katika Woodward Avenue na Fort Street huko Detroit.

Alama za barabarani

Umbo la alama ya barabarani hukupa kidokezo kuhusu maana na madhumuni yake. Jifunze kutambua maumbo haya tisa ya msingi na maana zake.

Pembenane SIMAMA	Mstatili SUBIRI	Almasi ONYO
Pembetano SHULE	Bendera ONYO/HAKUNA NJIA	Pembetatu Mlalo MAELEKEZO
Pembetatu Wima SHERIA	Duara KIVUKO CHA RELI	Makutano ya reli na barabara KIVUKO CHA RELI

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Alama za njia

Mifumo ya barabara za serikali kuu, jimbo na kaunti

Alama ya barabara kuu ya katu ya jimbo na jimbo 	Alama za barabarani za Marekani
Alama ya barabara kuu ya jimbo 	Alama ya njia ya kaunti

Rangi za alama za barabarani

Rangi ya alama ya barabarani pia hubeba maana. Kujuu rangi za alama za msingi za barabarani kutakufanya uwe dereva mwenye ujuzi zaidi.

 Nyekundu: Simama/marufuku/huruhusiwi
 Samawati: Huduma/ukarimu
 Kijani: Maelekezo/mwongozo
 Manjano: Tahadhari/onyo la jumla
 Rangi ya Chungwa: Tahadhari kwa ujenzi au matengenezo
 Nyeusi: Udhibiti/kuruhusiwa kisheria au kuzuia
 Nyeupe: Udhibiti/kuruhusiwa kisheria au kuzuia

 Kahawia: Burudani/mambo ya kitamaduni

 Manjano-kijani inayoakisi mwanga: Tahadhali ya shule, watembea kwa miguu au baiskeli

 Rangi ya waridi inayoakisi mwanga: Kadhia/dharura/tukio lisilopangwa

Alama ya udhibiti

Alama za udhibiti zinakuambia kuhusu sheria maalum. Alama hizi hudhibiti mwendo na harakati za chombo. Kwa kawaida ni mstatili na zina muundo wa rangi nyeupe na nyeusi, nyekundu, nyeupe na nyeusi, au nyekundu na nyeupe.

Mwaka 1912, William B. Bachman, Mwenyekiti wa ziara ya Wolverine Auto Club ya Michigan, alifanya mipango kwa ajili ya kundi kusafiri maili 271 mwaka wa pili wa Indianapolis Memorial Day Race. Matatizo yalitokea wakati chengechenge za rangi mbalimbali ambayo ilitupwa barabarani na gari la kuongoza kuonyesha njia ilipopeperushwa na upepo. Magari 35 yaliyofuata vipande vyta karatasi iliyyorushwa na upepo yaliishia kaskazini mwa Indiana na kusini mwa Michigan. Kufikia 1920, Bw. Bachman alikuwa amepaka milia kwenye maili 2,000 za nguzo za huduma za jamii kuteua njia za barabara ili kutatua tatizo la chengechenge za rangi, akitengeneza kitangulizi cha mfumo wa kitaifa wa alama za barabarani.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuua

Maswali ya alama za barabarani

Je, unaweza kuzitambua alama zifuatazo za barabarani? Fikiria umbo na rangi ya alama. (Majibu yako kwenye ukurasa unaofuata.)

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28.

29.

30.

31.

32.

33.

34.

35.

36.

37.

38.

39.

40.

41.

42.

43.

44.

45.

46.

47.

48.

49.

50.

51.

52.

53.

54.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Majibu ya maswali ya alama za barabarani

1. Kuna Tukio Mbele. Dharura au tukio lingine ambalo halijapangwa limevuruga barabara. Ishara hizi za onyo na mwongozo zitakusaidia kuendesha gari karibu au kupita eneo liilioathiriwa.
2. Pampu ya Gesi. Inaonyesha eneo la vituo vya gesi.
3. Toka. Inaonyesha mahali ambapo njia ya kutoka kwenye barabara huru ilipo.
4. Theluji za Daraja Kabla ya Barabara. Inakutahadhalisha kwamba daraja linaweza kuwa na theluji, hata kama barabara hazina theluji.
5. Njia Moja. Mtiriko wa magari ni mwelekeo mmoja katika njia zote.
6. Ukomo wa Mwendo 55. Inadhibiti kwamba ukomo wa mwendo unaoruhusiwa kisheria kwenye kipande cha barabara ni maili 55 kwa saa.
7. Msitu wa Taifa. Inakujulisha kuhusu eneo la hifadhi ya taifa.
8. Kuna Watoto wa Shule. Watoto wa shule wapo kwenye eneo. Endesha kwa uangalifu na utii maelekezo yanayotolewa na mlinzi wa vivuko vya shule.
9. Flint/Saginaw. Inakujulisha kuhusu mwelekeo unaopaswa kupita ili kufikia eneo, yaani miji ya Flint na Saginaw.
10. Alama ya Kiti cha Magurudumu. Huduma na malazi kwa watu wenye ulemavu zinapatikana.
11. Alama ya Njia ya Jimbo. Njia kuu ya jimbo M-32.
12. Maegesho Yameruhusiwa. Maegesho ya saa moja yanaruhusiwa kati ya saa za 9 a.m. na 7 p.m.
13. Alama ya simama. Simama kabisa na vipe nafasi vyombo na watembea kwa miguu kabla ya kuendelea na safari.
14. Subiri. Toa haki ya njia. Punguza mwendo na yaache magari yanayokatiza mbele yako yapite.
15. Usigeuze Kwenye Nyekundu. Inakataza kugeuza gari kwenye taa nyekundu.
16. Usipinde Kulia. Kupinda kulia hakuruhusiwi.
17. Hakuna Mzunguko wa U. Mizunguko ya U hairuhusiwi.
18. Njia za Kupinda kulia. Hudhibiti ni njia zipi zinazoruhusu kupinda kulia.
19. Njia ya Katikati Pinda Kushoto Tu. Hudhibiti kwamba njia ya katikati ya barabara imeundwa kwa ajili ya kupinda kushoto tu.
20. Usipite. Inakataza kupita.
21. Pita kwa Tahadhali. Alama hii inafuata alama ya Usipite. Iko upande wa kulia wa barabara na inaashiria mwisho wa eneo lisiloruhusiwa kupita. Pita panapokuwa salama kufanya hivyo.
22. Mwachano Mbele. Huonyesha kwamba mgawanyo wa barabara unaanza mbele.
23. Usiingie. Huruhusiwi kuingia maeneo ambayo alama hii imebandikwa.
24. Magari Yaliyoidhinishwa Pekee. Magari ya kutekeleza sheria, ya dharura au ya matengenezo pekee ndiyo yanaweza kutumia kivuko cha dharura. Usithubutu kuendesha gari kuvuka mstari wa kati au kivuko cha dharura cha barabara kuu. Kubadilisha muelekeo, njia moja kwenda kwenye njia inayofata ya kutoka, kuhama na kurudi tena kwenye barabara huru katika muelekeo mwiningine.
25. Njia Mbaya. Umeingia kwenye njia ya chombo kinachokuja. Ondoka kwa njia salama na ya haraka kadri iwezekanavyo.
26. Hakuna Malori Yanayoruhusiwa. Malori hayaruhusiwi kuendeshwa katika maeneo ambayo ishara hii imebandikwa.
27. RR Crossbuck. Kivuko cha reli ambacho njia mbili za treni zipo mbele.
28. Eneo la kupumzika. Inaonyesha malazi ambayo yana vyumba vya kupumzikaia kwa ajili ya watu wote.
29. Kivuko cha shule. Kivuko cha shule kuonyesha watoto wako mbele. Endesha kwa uangalifu na utii maelekezo yanayotolewa na mlinzi wa vivuko vya shule.
30. Gari yanayoenda polepole. Pembetatu ya rangi ya chungwa imewekwa nyuma ya magari ambayo hayana mwendo mkali wa zaidi ya maili 25 kwa saa, kama vile magari ya Amish, mashine za mashambani, na magari mengine makubwa ya kilimo na viwandani. Endesha gari kwa tahadhari unapokuwa karibu nayo.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

31. Njia ya Kupinda Kulia Ipo Mbele. Barabara inapinda kulia.
32. Mpindo wa Barabara Uko Mbele. Barabara ina kona inayoelekea kulia na kisha kushoto.
33. Kona Kali Ipo Mbele, Punguza Mwendo. Kona kali ipo mbele; punguza mwendo wako hadi maili 35 kwa saa.
34. RR. Kivuko cha reli kipo mbele.
35. Angalia waendesha balskeli. Waendesha balskeli wanaweza kuwa kwenye eneo hilo; endesha kwa uangalifu.
36. Angalia watembea kwa miguu. Watembea kwa miguu wanaweza kuwa kwenye eneo hilo; endesha kwa uangalifu.
37. Kizuizi katika Njia ya Reli. Kisiwa cha barabarani au kizuizi kiko mbele. Endesha upande wowote.
38. Kiwango cha Juu cha Urefu Kinachoruhusiwa. Kiwango cha juu cha urefu kinachoruhusiwa chini ya daraja au muundo mwingine ni futi 12 na inchi 6.
39. Exit 25 mph. Mwendo wa kutoka unapaswa usizidi maili 25 kwa saa.
40. Hakuna Eneo la Kupita. Ipo upande wa kushoto wa barabara, pennanti hii ya manjano inakuonya kutopita kwa sababu hali hufanya kupita kuwa hatari.
41. Makutano yako Mbele. Barabara inakatiza barabara yako; angalia vyombo vinavyokatiza.
42. Barabara ya Pembeni Ipo Mbele. Barabara ya pembeni inakutana na barabara yako kutoka kulia; angalia chombo vinavyopita.
43. Mzunguko upo mbele. Mzunguko upo mbele.
44. Kazi ya Barabara Ipo Mbele. Ishara hii ya rangi ya chungwa inaonyesha kwamba wafanyakazi wa ujenzi au matengenezo wanafanya kazi katika eneo hilo; endesha kwa uangalifu.
45. Simama Mbele. Alama ya kusimama ipo mbele.
46. Subiri Mbele. Alama ya Kusubiri ipo mbele.
47. Barabara zinaungana. Barabara zinaungana kutokea kulia.
48. Njia Inakoma Inaungana Kushoto. Njia ya kulia inakoma; inaungana kushoto. Kipe haki ya njia chombo kilicho katika njia ya kushoto.
49. Barabara Kuu Iliyogawanyika Inakoma. Barabara kuu iliyogawanyika inamatika na itabadilika kuwa barabara ya njia mbili.
50. Barabara ya Njia Mbili. Barabara ya njia mbili inaanza; baki kulia.
51. Mlima. Mteremko mkali uko mbele. Magari yote, hasa malori makubwa, yanapaswa kuchukua tahadhari ili kuhakikisha breki zao zinafanya kazi ipasavyo na weka jia ndogo inapobidi.
52. Utelezi Pakiwa na Unyevu. Hali za barabarani huwa na utelezi katika hali mbaya ya hewa; endesha gari kwa uangalifu.
53. Uganisha Kushoto. Njia ya kulia inakoma; inaungana kushoto. Kipe haki ya kupita chombo kilicho njia ya kushoto.
54. Waendesha balskeli na watembea kwa miguu. Kivuko cha balskeli na waenda kwa miguu kiko karibu; endesha kwa uangalifu.

Michoro ya waenda kwa miguu

Michoro ya waenda kwa miguu ni myeupe au njano na inawatahadhalisha, inawadhibiti na kuwalishya madereva.

Mistari myeupe

Mistari myeupe hutenganisha njia za barabara zinazoelekea katika mwelekeo mmoja.

Mistari myeupe iliyoachana

Katika barabara ambazo zina njia zaidi ya moja zinazoelekea upande mmoja, mistari myeupe iliyoachana hutenganisha njia za barabara. Usipanue kwenye mistari myeupe iliyoachana au kuvuka mistari bacha wa manjano. Tazama Michoro wa 5.1.

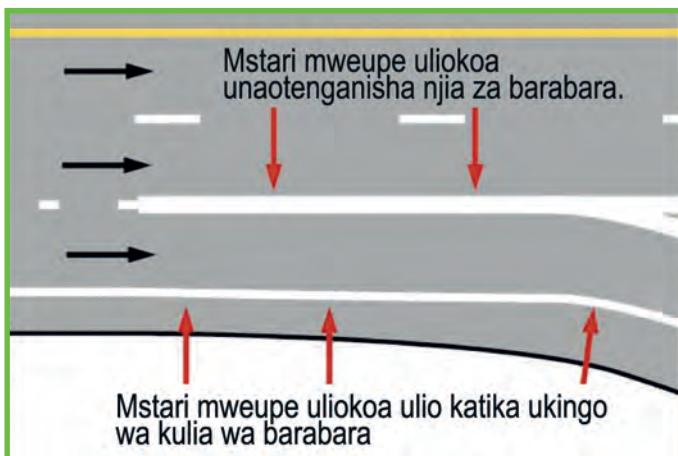

Michoro wa 5.1.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

Mistari myeupe iliyokozwa rangi

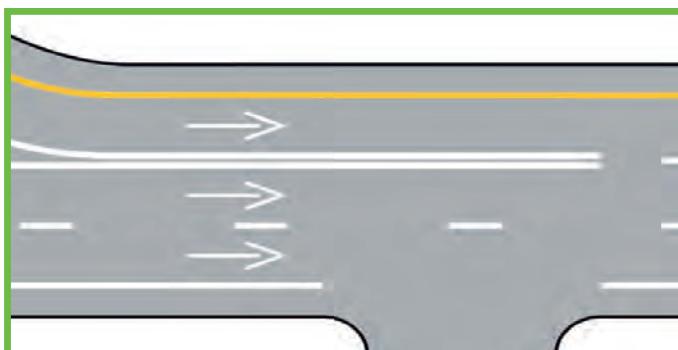
Mistari myeupe iliyokozwa rangi huashiria ukingo wa kulia wa barabara. Mara nyingi huitwa mistari ya ukungu, mistari hii hukusaidia kukaa barabarani usiku au katika hali mbaya ya hewa. Ni kinyume cha sheria kuvuka mistari myeupe iliyokozwa rangi wakati wa kupita. Mistari myeupe iliyokozwa rangi pia hutumika kutenganisha njia za barabara zinazolekeea sehemu moja. Usikatize mstari mweupe uliokozwa rangi. Mistari hii myeupe inaweza kubainisha kona kali, njia za kuongeza na kupunguza mwendo, na sehemu nyinginezo za barabara ambapo mabadiliko ya njia huchukuliwa kuwa hatari. Tazama Mchoro wa 5.2.

Mchoro wa 5.2.

Mistari pacha myeupe iliyokozwa rangi.

Mstari pacha mweupe uliokozwa rangi hutumika kuonyesha njia ya usafiri ambapo kuendesha gari kwa mwelekeo sawa kunaruhusiwa pande zote mbili za mstari lakini kuvuka mstari hakuruhusiwi. Tazama Mchoro wa 5.3.

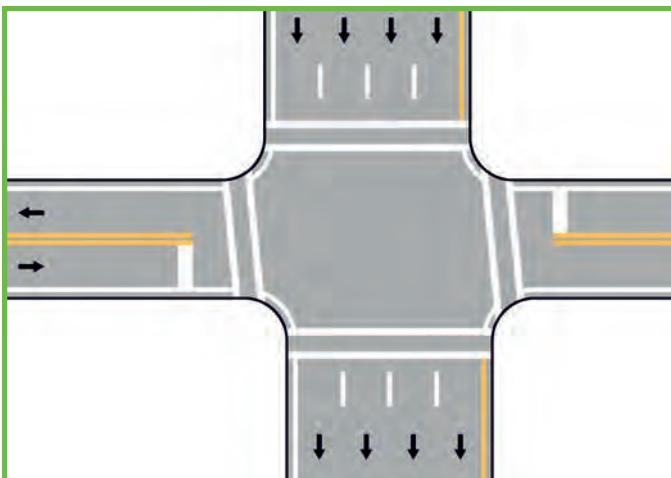
Mchoro wa 5.3.

Mistari ya kusaidia kutenganisha na kulinda

Hali za barabara zinaweza kuwa tofauti kabisa. Mabasi na malori yana ukomo mahususi wa mwendo, baiskeli za moto na baiskeli zina mipaka kuhusu barabara zinazoweza kutumia, na ruhusa lazima itolewe kwa watembea kwa miguu katika hali zote. Michoro fulani ya mstari ina kazi ya kuhakikisha kwamba magari, baiskeli na watembea kwa miguu wanatumia barabara kwa usalama.

Mistari ya kivuko milia

Mistari thabitii nyeupe huashiria njia nyingi za watembea kwa miguu. Zimepakwa rangi sehemu yote ya njia ya watembea kwa miguu. Vivuko milia pia vinaonyeshwa kwa milia nyeupe kupakwa barabarani kwa mwelekeo wa kivuko. Vivuko malia huwekwa katika makutano na wakati mwininge kati ya makutano. Simamisha gari lako nyuma ya mstari wa kivuko malia. Tazama Mchoro wa 5.4.

Mchoro wa 5.4.

Mistari ya kusimama

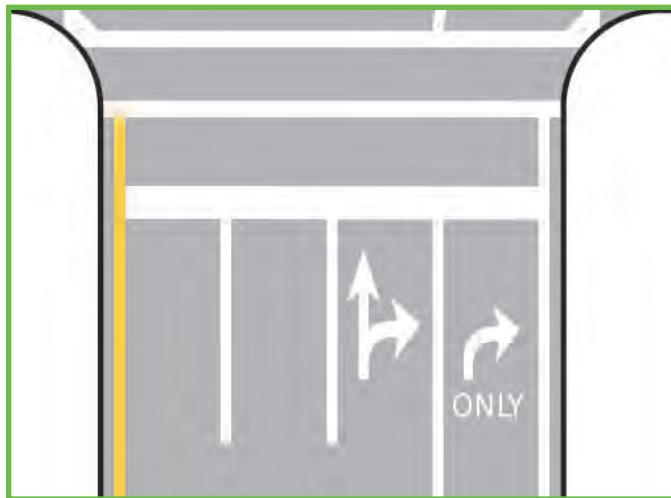
Mistari ya kusimama ni mstari mipana myeupe iliyochorwa kwenye njia ya barabara inayoashiria mahali unapopaswa kusimamisha gari lako kwenye makutano. Mstari huu huliweka gari mbali na njia ya watembea kwa miguu na magari yanayovuka. Ikiwa hakuna mistari ya kusimama au vivuko vya malia, simamisha gari kable ya kuingia kwenye makutano. Kuwe kuna mstari wa kusimama au la, hakikisha kuwa unaweza kuona magari kutoka pande zote kable ya kuendelea. Je, unaweza kutambua mstari ya kusimama katika Mchoro wa 5.4?

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Mishale ya mwelekeo

Mishale ya mwelekeo ni mishale mipana myeupe iliyochorwa katikati ya barabara. Kwa mfano, katika Mchoro wa 5.5, kupinda kulia tu kunaruhusiwa kwenye njia mbele zaidi kulia. Njia inayofuata inaruhusu kupinda kulia au kusafiri moja kwa moja kupitia makutano. Ni kinyume cha sheria kupinda kulia kutoka kwenye njia mbili zilizobaki. Kila wakati angalia vyombo vingine na watembea kwa miguu kabla ya kuendelea au kukamilisha kupinda kulia.

Mchoro wa 5.5.

Njia za baiskeli

Njia ya baiskeli imewekwa alama ya michoro maalum ya vigae na imetengwa kwa ajili ya waendesa baiskeli pekee. Njia ya baiskeli ya kijani inaonyesha mahali panapoweza kuwa na migogoro kati ya magari na baiskeli, kwa kawaida makutano na michepuko. Tazama waendeshaji baiskeli na uwe mwangalifu zaidi pinda kwenye njia za baiskeli za kijani. Ni kinyume cha sheria kutumia njia hizi kwa ajili ya kuendesa gari, kupita, kupinda kulia, kuegesha, au kama njia ya kusogea ili kumsubiri mtu au kuwasilisha kitu.

Sharrows

Sharrows au michoro ya njia zinazotumiwa watumiaji mchanganyiko wa barabara huwatahadharisha watumiaji wa barabara kuhusu nafasi sahihi za njia na mtiririko wa magari ili kudumisha usalama. Ukiona sharrow, waangalie waendesa baiskeli na uwape nafasi, adabu na heshima wanayostahili kama watumiaji halali wa barabara.

Mistari ya manjano

Mistari ya manjano inatenganisha njia za barabara zinazoelekea pande tofauti. Inajumuisha mistari iliyokoa rangi, ilioachana na wa njia ya katikati.

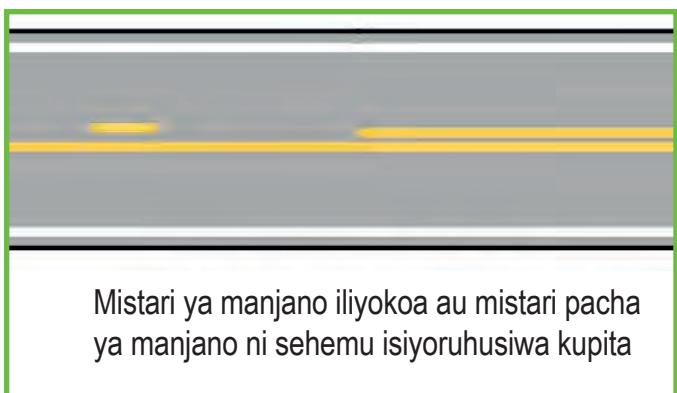

Mistari ya manjano ilioachana

Mstari mmoja wa manjano ulioachana kwa kawaida huashiria mstari wa katikati wa barabara ya njia mbili ambapo gari linaweza kupita ikiwa ni salama kufanya hivyo.

Mstari wa manjano uliokoa

Ikiwa mstari wa manjano uliokoa uko upande wako wa mstari wa katikati, usiivuke ili kupita. Tazama Mchoro wa 5.6. Kwenye barabara kuu iliyogawanywa katika njia nne au barabara ya njia moja, mstari wa manjano uliokoa kwa kawaida huashiria ukingo wa kushoto wa njia ya watembea kwa miguu. Mstari pacha wa manjano chini katikati ya barabara ya njia mbili inamaanisha kuwa hairuhusiwi kupita kwa magari yanayosafiri upande wowote. Kuna nyakati fulani ambapo kuvuka mstari pacha wa rangi ya manjano kunaruhusiwa, kama vile wakati wa kupinda kuelekea kwenye mchepuko, kwenye njia panda, au kwenda kwenye eneo la maegesho.

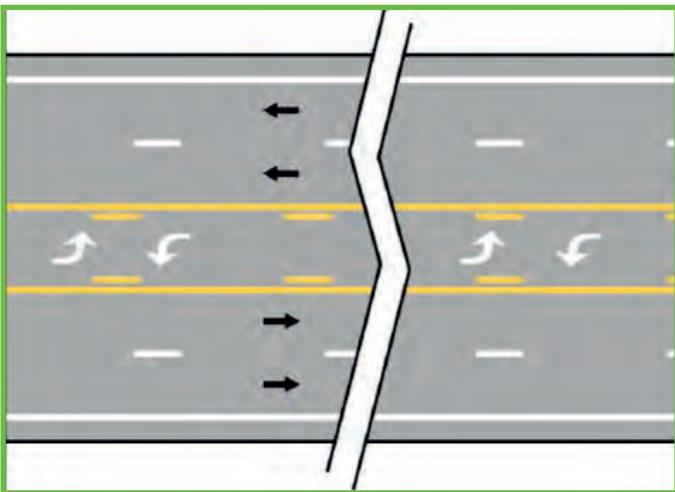
Mchoro wa 5.6.

Sura ya 5: Alama, Michoro na Ishara za Njia za Watembea kwa Miguu

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuua

Pinda kushoto tu njia ya katikati

Pinda kushoto tu njia ya katikati inasaidia husaidia chombo kutiririka kwa urahisi kwa kutoa njia kwa magari yanayopinda kushoto. Kila ukingo wa nje wa njia ya katikati ya kupinda kushoto tu umewekwa alama ya mstari uliokoa rangi na mistari ya manjano ilioachana kwenye kingo za ndani. Tazama Mchoro wa 5.7.

Mchoro wa 5.7. Kupinda kushoto lazima kufanywe kutoka ndani ya njia ya katikati ya pinda kushoto tu na inaweza kufanya kutoka pande zote mbili. Kutumia njia hii kuitisha magari mengine au kama njia ya kuunganisha ni kinyume cha sheria na ni hatari.

Michigan Lefts

Je, Michigan Lefts ni nini? Michigan Lefts, pia inajulikana kama kupinda kushoto kusiko kwa moja kwa moja, ni aina mzunguko ambayo imekuwa sehemu ya mfumo wa barabara wa Michigan tangu mwishoni mwa miaka ya 1960. Makutano ambayo yana Michigan Lefts

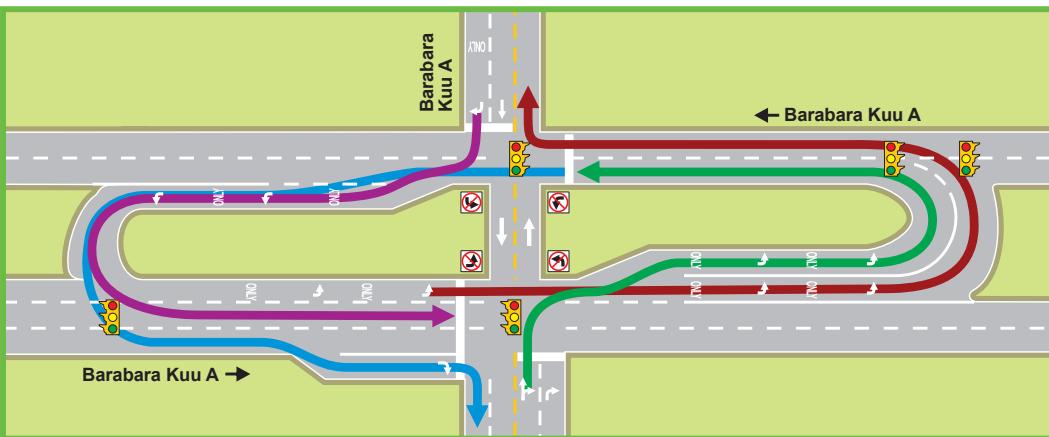
hayaruhusu myendo ya jadi ya kupinda kushoto. Badala yake, kupinda kushoto, mtu lazima aendeshe moja kwa moja kuelekea makutano, au apinde kulia, kisha afanye mzunguko wa U kwenye kivuko cha katikati.

Je, Michigan Lefts ni njia moja au mbili? Njia moja ya Michigan Left imeundwa kwa ajili ya gari moja kugeuka kwa wakati mmoja. Ingawa baadhi ya vivuko vinaweza kuonekana kuwa vipana vya kutosha kupita magari mengi ya abiria kila upande, nafasi hiyo ya ziada ipo kwa ajili ya kuruhusu magari makubwa, kama vile matela ya trekta na magari ya burudani, ambayo yanahitaji eneo pana la kugeuzia.

Njia ya njia nydingi ya Michigan Left imeundwa kwa ajili ya magari mawili kugeuza kwa wakati mmoja. Michoro ya kwenye lami, kama vile mishale, herufi TU, na mistari myeupe iliyokoa rangi, inaonyesha kuwa njia zote mbili zinaweza kutumika kugeuka. Sehemu ya kuvukia ya katikati mara zote inapaswa kuchukuliwa kama kivuko cha njia moja.

Jinsi ya kuendesha gari Kushoto Michigan Left: Mchoro wa 5.8. Chombo cha Barabara kuu A hakiruhusiwi kupinda kushoto moja kwa moja kuelekea Barabara kuu B kwenye makutano. Badala yake, madereva lazima waendelee kupita makutano na kupinda kushoto kwenye kivuko cha katikati ya barabara. Barabara inapokuwa wazi, dereva atapinda kushoto kuelekea Barabara Kuu A na kuendelea moja kwa moja au kuelekea kwenye njia ya kulia na kugeukia kulia kuelekea Barabara kuu B.

Chombo cha Barabara kuu B hakiruhusiwi kupinda kushoto moja kwa moja kuelekea Barabara kuu B kwenye makutano. Badala yake, madereva lazima wapinde kulia kwenye Barabara kuu A, wasogee kwenye njia ya kushoto kabisa na wapinde kushoto kwenye kivuko cha katikati. Barabara inapokuwa wazi, dereva atapinda kushoto kuelekea Barabara Kuu A na kuendelea moja kwa moja.

Mchoro wa 5.8.
Madereva wanapokatazwa kupinda kushoto kwenye makutano, wanapaswa wazunguke makutano na watumie kivuko cha katikati kinachofaa ili kukamilisha mizunguko yao.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Mistari ya kusubiri

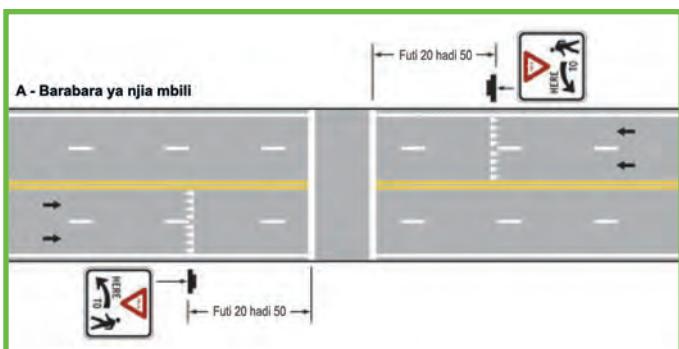
Mistari ya kusubiri kwa kawaida hupatikana katika makutano ya mzunguko na vivuko malia vyenye kizuizi cha katikati ili kusaidia kudhibiti mtiririko wa magari. Unapotoa nafasi kwa chombo au watembea kwa miguu, hakikisha unashimama nyuma ya mistari ya kusubiri. Kuna aina mbili ya mistari ya kusubiri.

Alama za pembetatu nyeupe

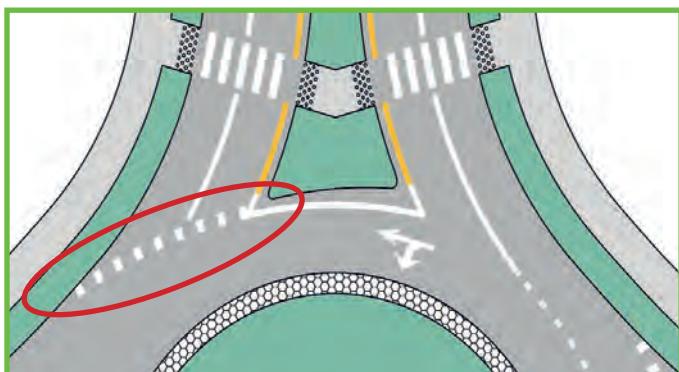
Pembetatu nyeupe zilizopakwa rangi kwenye njia ya barabara zinaonesha unapaswa kuwa tayari kusimama na kuwapa nafasi watembea kwa miguu. Tazama Mchoro wa 5.9.

Mistari myeupe iliyokatwa

Mistari myeupe iliyopakwa rangi kwenye njia ya barabara katika mzunguko inashiria kwamba unapaswa kusimama kulipa nafasi gari. Tazama Mchoro wa 5.10.

Mchoro wa 5.9. Pembetatu nyeupe zinaonesha mahali pa kusimama ili kutoa nafasi kwa watembea kwa miguu. Alama inayoambatana nayo inakukumbusha kujitayarisha kutoa nafasi kwa watembea kwa miguu.

Mchoro wa 5.10. Mistari ilioachana inaonesha mahali ambapo unapaswa kupunguza mwendo na kukipa nafasi chombo kilicho kwenye mzunguko.

Mwongozo wa Vifaa Sawa vya Kudhibiti Magari, Kifungu cha 3C.01, Desemba 2009

Ishara za barabarani

Ishara za barabarani zinadhibiti mtiririko wa magari. Ni kinyume cha sheria kuendesha gari katika eneo la umma au binafsi, kama vile maegesho ya dukan, ili kukwepa kifaa cha kudhibiti magari. Mchanganyiko wa ishara, alama, michoro ya barabarani na vifaa vingine vya kudhibiti magari vinaweza kupatikana katika makutano na vivuko vya reli, katika maeneo ya shule, na katika shughuli za ujenzi na matengenezo ya barabara kuu.

Taa nyekundu inamaanisha simama. Iko juu ya ishara ya barabarabi huko Michigan. Simamisha gari lako nyuma ya mstari wa kivuko malia au wa kusimama.

Taa ya manjano inamaanisha ishara inakaribia kuwa nyekundu. Unapaswa kusimama taa ya manjano inapowaka. Ikiwa huwezi kusimama kwa usalama, usiongeze mwendo endesha kwa uangalifu kwenye makutano.

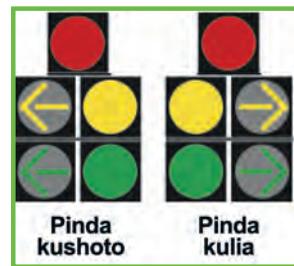
Taa ya kijani inamaanisha songa mbele kwa tahadhalii baada ya kuangalia watembea kwa miguu na magari.

Ikiwa ishara ya barabarani haifanyi kazi, na hakuna ofisa wa kutekeleza sheria au hakuna vifaa vya ishara ya barabarani kwa ajili ya kudhibiti mtiririko wa magari, simama kabisa na yape nafasi ambayo tayari yapo kwenye makutano. Yape nafasi magari yaliyo upande wako wa kulia ikiwa nyote mmeefika kwenye makutano kwa wakati mmoja.

Ishara ya 5-section-head

Ishara ya 5-section-head au "ishara ya doghouse" hudhibiti kupinda kushoto au kulia kwenye makutano. Aina hii ya ishara ina taa nyekundu, kijani na manjano pamoja na mshale wa manjano na kijani.

Mshale wa kijani upowashwa, madereva wanaokata kona huwa na "zamu iliyolindwa," inamaanisha kwamba vyombo vyote vinavyokuja au vyombo kinzani husimama. Taa ya kijani inapowashwa, unaweza kukamilisha zamu yako wakati magari yanayokuja yameisha.

Sura ya 5: Alama, Michoro na Ishara za Njia za Watembea kwa Miguu

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Pale ama taa ya manjano au mshale wa manjano unapowashwa, ishara inakaribia kubadiliwa kuwa nyekundu na lazima usimame ikiwa bado hujaingia kwenye makutano au huwezi kusimama kwa usalama. Ikiwa tayari umeingia kwenye makutano, kamilisha zamu yako kwa tahadhari baada ya kuhakikisha kuwa barabara iko wazi.

Taa nyekundu inapowashwa, lazima usimame kabisa. Angalia vyombo na watembea kwa miguu wanaovuka kabla ya kuendelea na safari taa inapobadiliwa kuwa kijani au unapopinda kulia taa nyekundu inapokuwa inawaka.

Taa nyekundu inayometa

Taa nyekundu inayometa inamaanisha simama kabisa. Endelea na safari barabara inapokuwa wazi.

Taa ya manjano inayometa

Taa ya manjano inayometa inamaainisha endelea na safari kwa uangalifu kupitia makutano. Angalia magari katika pande zote.

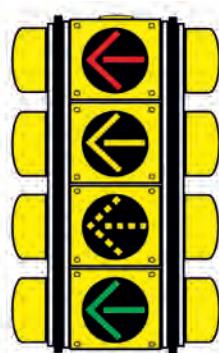
Mshale wa kijani kibichi

Mshale wa kijani kibichi unamaanisha kuwa chamba kinachokuja kwako kimesimamishwa na unaweza kuendelea na safari kwa tahadhari kuelekea mshale unakoelekeza. Wape nafasi ya kupita watembea kwa miguu kwenye makutano.

Kichwa cha ishara ya mshale wa manjano unaomulika kupinda kushoto

Utafiti kutoka kwenye Mamlaka ya Usimamizi wa Barabara Kuu ya Serikali Kuu unaonyesha kuwa kwa kuweka upya mishale ya ishara inapotumika kwa ajili ya kupinda kushoto, magari yanaenda kwa ufanisi zaidi kupitia makutano na uwezekano wa kutokea ajali hupungua. Kichwa cha ishara ya mshale wa njano wa kupinda kushoto hutumia lenzi nne tofauti kudhibiti magari.

Mshale mwekundu uliokoa unamaanisha unapaswa usimame. Huwezi kupinda kona hadi ishara ibadiliwa.

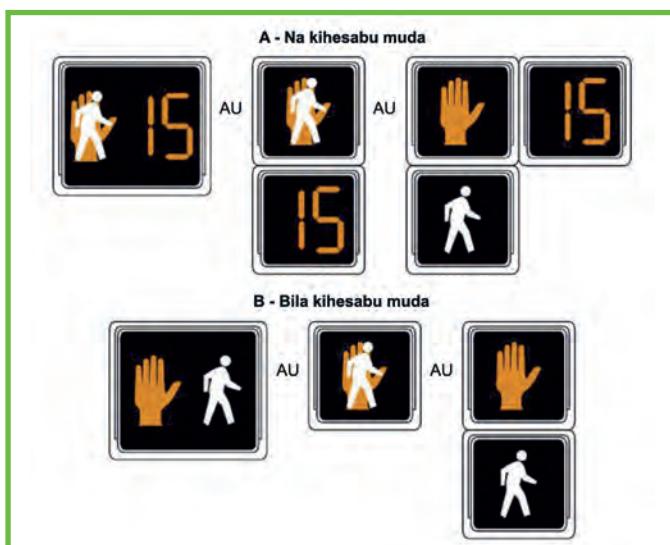
Mshale uliokoa wa manjano unakuonya kwamba ishara ya kupinda kushoto inakaribia kubadiliwa kuwa nyekundu. Ikiwa unakaribia makutano, lazima usimame. Hata hivyo, ikiwa tayari uko ndani ya makutano na hakuna chombo kinachogombania njia, unaweza kukamilisha kupinda kushoto.

Mshale wa manjano unaowaka unakuruhusu kupinda kushoto wakati gari linalokuja, ambalo njia yake inawaka taa ya kijani, kupita. Hakikisha kuwa kuna nafasi ya kutosha baina yako na chombo kingine na kwamba hakuna watembea kwa miguu au waendesha baiskeli wanaovuka kabla ya kupinda kushoto.

Mshale wa kijani kibichi unaonyesha kuwa chombo kinachokuja kimesimamishwa na unaweza kupinda kushoto. Nenda kwa tahadhari, angalia kila wakati na wape nafasi watu walio katika kivuko malia. Katika makutano yenye kamera za kutambua gari au vitambuzi vya barabarani, mlolongo huu unaweza kurukwa ikiwa hakuna magari yanayopinda kushoto.

Ishara za watembea kwa miguu

Ishara za watembea kwa miguu hutumika kudhibiti harakati za watu katika sehemu maalum za vivuko kwenye barabara au kwenye makutano. Baadhi ya ishara za watembea kwa miguu zinaweza kuwa na kihesabu muda uliosalia cha sauti au kinachoonekana kikionyesha muda gani umesalia kabla ya ishara kubadiliwa.

Mchoro wa 5.11. Mifano ya muonekano wa kivuko malia.

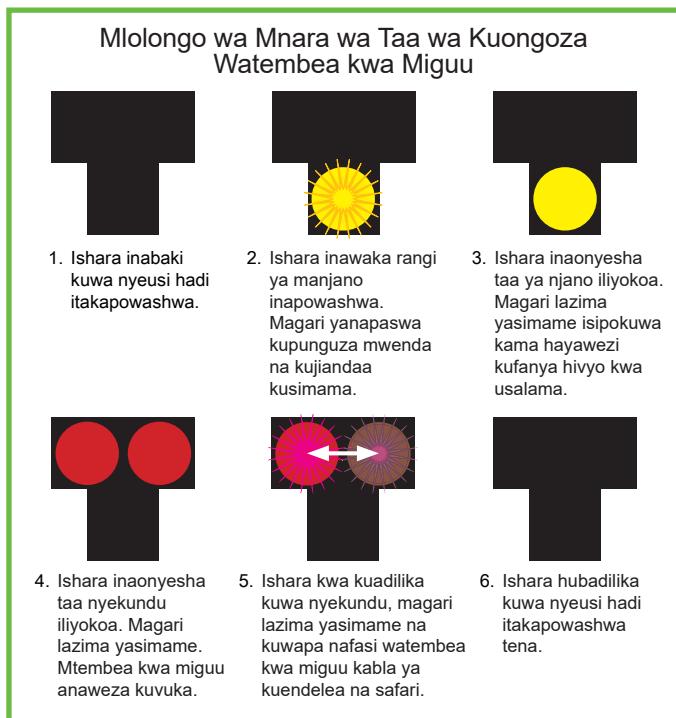

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Alama nyeupe ya mtu anayetembea au neno "WALK" zinaonyesha kwamba gari lazima lisubiri na mtembea kwa miguu anaweza kuvuka. Ishara itaanza kumulika muda wa kuvuka kwa usalama unapokaribia kwisho. Watembea kwa miguu walio katika kivuko milia kwa wakati huo wanapaswa kuvuka. Maneno "DONT WALK" au mkono mwekundu ulioinuliwa inamaanisha usivuke barabara. Iwapo wewe ni dereva, mara zote wape nafasi watembea kwa miguu.

Mnara wa Taa wa Kuongoza Watembea kwa Miguu

Mnara wa Taa wa Kuongoza Watembea kwa Miguu ni kifaa cha kivuko ambacho kinawatahadharisha madereva kuhusu uwepo wa watembea kwa miguu. Kuna hatua sita kuelekeea kwenye mlolongo wa ishara.

Mchoro wa 5.12. Mnara wa Taa wa Kuongoza Watembea kwa Miguu.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

Notisi

Sura ya 6: Kutumia Barabara kwa Pamoja

Je, ulijua kwamba...?

- Mwaka 1927, Kampuni ya Ford Motor ilitoa Modeli yake ya milioni kumi na tano ya T.
- Mwaka wa 1939, Shirika la 3-M lilianzisha karatasi zinazoakisi kwa ajili ya alama za barabarani.
- Mwaka wa 1942, Barabara kuu ya Willow Run na Detroit Industrial Expressway, barabara kuu ya kwanza ya taifa iliyogawanywa kwa njia nne, ilikamilika. Takriban madereva 42,000 wa eneo la Detroit waliitumia kila siku kusafiri hadi kwenye kiwanda cha kutengeneza ndege za mabomu cha Ypsilanti.

Magari ya Biashara

Magari ya biashara ni makubwa. Ukubwa na uzito wao hufanya iwe vigumu zaidi kwao kukwepa kwa haraka. Iwapo gari biashara litahusika kwenye ajali, kuna uwezekano mkubwa wa abiria wa gari hilo kupata majeraha au vifo.

Magari ya biashara hayawezi kusimama au kukwepa kwa haraka au kwa urahisi kama ilivyo kwa gari la abiria. Gari la abiria linalosafiri kwa mwendo wa maili 55 kwa saa linaweza kusimama kwa takriban futi 130. Gari la biashara linalosafiri kwa mwendo sawa huchukua takriban futi 400 kusimama.

Madereva wa magari ya biashara huenda wasiweze kuona moja kwa moja vitu vingine vilivyo mbele, pembedi, au kilichokaribia kwa nyuma ya magari yao. Malori makubwa ya biashara yana sehemu zisizonekana vizuri au "no zones" (iliyotambulishwa kwa rangi ya samawati kwenye picha iliyokulia). "No zones" ni nafasi ambazo madereva hawapaswi kukawia kwa sababu hazionekani kwa urahisi na madereva wa magari ya biashara. Kwa kupita

kwenye sehemu za "no zones" za gari la biashara, kimsingi unakuwa umejificha na ni vigumu dereva wa lori kukuona na hii huongeza uwezekano wa lori kukugonga linapobadilisha njia au linapopiga kona. Kwa ajili ya uoni na usalama unaposafiri usiku, tumia mwanga wa taa unapolifuata lori au basi.

Dumisha umbali salama unapokuwa nyuma ya gari la biashara. Usilifuate kwa nyuma. Kulifuata gari la biashara kwa karibu sana huongeza sana uwezekano wa kuligonga kwa nyuma. Unapoendesha gari nyuma ya gari la biashara, dereva hawezu kukuona, na wewe unakuwa na ugumu wa kuona kitu kilicho mbele ya barabara. Ongeza umbali katika ya gari lako na gari la biashara hata zaidi kadri hali ya hewa au barabara inavyozidi kuwa mbaya.

Magari ya biashara yanahitaji nafasi ya kutosha kupinda kulia. Wanawenza kutanua zaidi kushoto ili kupinda kulia kwa usalama. Unapoona gari la biashara linapoonyesha ishara ya kupinda kulia kwenye makutano, ujue kwamba lori hilo linachukua nafasi kubwa kupinda kulia. Mistari myeupe ya kusimama kwenye barabara iko hapo kwa sababu. Uki simama kupita mstari, gari la biashara huenda lisiweze kukamilisha kupinda kulia bila kukugonga.

Usithubutu kukatiza nyuma ya gari la biashara ambalo linajitayarisha kurudi nyuma au linalorudi nyuma. Kumbuka, matrela mengi yana upana wa futi nane na nusu na yanaweza kuficha gari lisionekane, na hivyo kumzuia dereva wa lori kuliona gari lako.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Wakati wa kuingia kwenye barabara kuu, magari ya biashara huenda yasiweze kusogea, hivyo linganisha mtiririko wa magari kwa karibu kadri iwezekanavyo, chagua eneo lako na uende. Uhapotoka kwenye barabara kuu, acha nafasi kati yako na gari lililo mbele yako. Panga mwelekeo wako mapema na wakati wote onyesha nia yako haraka iwezekanavyo.

Kulipita gari la biashara kwa usalama

Kulipita gari la biashara, haswa magari makubwa, kunahitaji kufikiria mapema ili kuzuia kufanya makosa ambayo yanaweza kukugharimu wewe, dereva wa lori na madereva wengine.

- Onyesha ishara ya makusudio ya kubadilisha njia au kukata kona mapema. Usithubutu kulikatizia kwa mbele gari la biashara, usililazimishe kupunguza mwendo au kusimama ghafla.
- Yapite magari ya biashara upande wa kushoto na udumishe mwendo unaolingana unapoyapita.
- Unapopita, hakikisha kuwa unaweza kuliona lori lote kwenye kioo chako cha kutazama nyuma kabla ya kutoa ishara na kurudi kwenye njia yako.
- Hakikisha dereva wa gari la biashara anakuona unapopita. Jipe muda na umbali wa kutosha ili kupita kwa usalama.
- Weka mikono yote kwenye uskani. Magari ya biashara huunda mtiririko mkali wa hewa na upopo yanaposafiri kwa mwendo wa mkali.
- Unapolifuata gari la biashara, angalia ishara zake za kukata kona kabla ya kujaribu kulipita. Kuwa makini hasa na malori yanayovuta trela. Mara nyingi, dereva lazima aelekee kushoto au kulia kabla ya kukata kona. Huenda dereva asikuone na anaweza kukulazimisha utoke barabarani.
- Epuka kupita au kuendesha gari karibu na malori yaliyo katika mizunguko.
- Punguza mwendo iwapo lori au basi linakupita, hasa wakati wa hali mbaya ya hewa. Kuruka kwa maji au manyunu kutoka kwenye matairo yao inaweza kupunguza uoni. Washa waipa zako kabla ya gari kupita.

Magari yanayoenda polepole

Magari yanayoenda polepole ni yale ambayo hayawesi kusafiri kwa mwendo wa zaidi ya maili 25 kwa saa. Mifano ni pamoja na kigari cha Amish, mashine za shambani kama vile mashine za kuvuni na matrektu yanayovuta trela au mabehewa, na vifaa vya viwandani na vya ujenzi. "Pikipiki ya magurudumu manne" na mikokoteni ya gofu havichukuliwi kama magari yanayoenda polepole.

Gari linaloenda polepole litakuwa na kibandiko cha pembetatu ya rangi ya chungwa iliyowekwa nyuma ili kuwaonya madereva kuhusu mwendo mdogo wa gari hilo.

Usiwe na papara iwapo upo nyuma ya gari linaloenda polepole. Dereva kwa kawaida atajaribu kusogea pembedi kadri iwezekanavyo ili kuepuka kuyachelewesha magari mengine. Unapolifuata au kulipita gari la kukokotwa na farasi, linaloenda polepole, epuka kupiga honi au kufanya kitu kingine chochote ambacho kinawenza kuwastua farasi.

Watembea kwa miguu

Wakati wote wape kipaumbele watembea kwa miguu. Hii ni pamoja na watu wanaotembea, wanaokimbia, wanaotembea umbali mrefu, kuteleza kwenye barafu, wanaotembea polepole, n.k. Unapaswa kuchukua tahadhari zote ili kuepuka kumgonga mtembea kwa miguu.

Angalia watembea kwa miguu wakati unaingia barabarani kutoka kwenye mchepuko au uchochoro, katika alama za kusimama, ishara za barabarani, mzunguko, vivuko vya malia na makutano. Watembea kwa miguu wanaweza pia kuvuka katika kizuizi cha katikati, hata kama kuna kivuko malia karibu.

Hata kama una taa ya kijani, lazima uwape nafasi watu wanaovuka barabara au makutano.

Usijaribu kupita gari lingine ambalo limesimama kuwapisha watembea kwa miguu. Kuwa mwangalifu hasa lori au basi kubwa linapokuwa limesimamishwa kwa sababu ukubwa wake unaweza kukuziba usimwone mtembea kwa miguu.

Ikiwa barabara haina njia kwa pembedi, watembea kwa miguu wanapaswa kwenda kwa kutazama chombo kinachokuja mbele yao ikiwa wataamua kutembea pembedi ya barabara. Angalia kwa makini watembea kwa miguu katika pande zote za barabara.

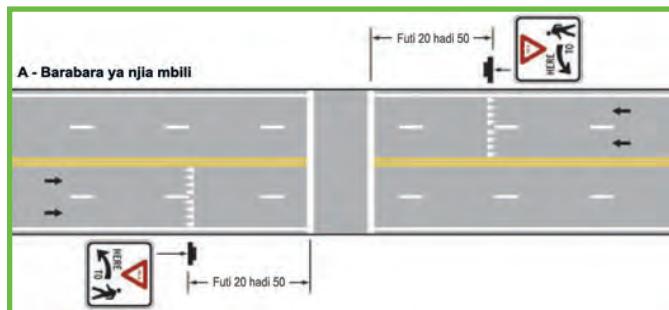
Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Toa kipaumbele ziada kwa wazee, vijana na watu wenye ulemavu. Huenda wakahitaji muda zaidi kuvuka barabara.

Unatakiwa kisheria kusimamisha au kumpa nafasi mtembea kwa miguu mwenye fimbo nyeupe au mbwa-kiongozi. Epuka kupiga honi au kuongeza mwendo wa mzunguko wa injini; kelele hizi zinasumbua na hufunika ishara muhimu zinazosikika zinazotumiwa na watu wenye ulemavu wa macho.

Sheria ya Michigan pia inawataka madereva kusimama kwenye mstari wa mpaka wa kivuko milia au kabla ya kuingia kwenye makutano ikiwa hakuna mistari ya mpaka. Usithubutu kuziba kivuko milia. Sio tu kwamba inafanya iwe vigumu kwa watu wenye changamoto za kuona na changamoto ya kutembea kuongoza njia, inatengeneza mazingira yasiyo salama kwa watembea kwa miguu wanaovuka barabara.

Vivuko milia vyenye kizuizi cha katikati huwawezesha watembea kwa miguu kuvuka salama kando ya barabara katika maeneo mengine yasiyo makutano. Mstari wa kusubiri wakati mwingine hutumika kuonyesha mahali ambapo madereva wanapaswa kusimama kuwapata nafasi watembea kwa miguu walio katika kivuko milia. Tazama Mchoro wa 6.1.

Mchoro wa 6.1.

Watoto

Angalia kwa makini karibu na magari yaliyoegeshwa, karibu na maeneo ya shule, viwanja vya michezo na katika bustani ambapo kuna uwezekano wa watoto kuwepo. Watoto hawatabiriki na wanaweza kurukia barabarani bila kutarajia.

Pikipiki, skuta, baiskeli moto na baiskeli

Unapotumia barabara pamoja na pikipiki, skuta, na baiskeli za moto, ni muhimu kuelewa sifa maalum na mapungufu ya vyombo hivi.

Ingawa ukubwa wao mdogo huyafanya magari haya ya magurudumu mawili na matatu kuwa rahisi kuziendesha, pia hufanya iwe vigumu kuziona na kukadiria kwa usahihi mwendo na umbali wao. Hii inawaweka katika hatari kubwa barabarani. Ajali yoyote kati ya gari kubwa na pikipiki, skuta, baiskeli ya moto au baiskeli karibu kila mara humjeruhi au kumuua mwendeshaji wa chombo kidogo. Zingatia mambo yafuatayo unapotumia barabara pamoja na pikipiki, skuta na baiskeli.

- Mara zote waheshimu waendesa pikipiki na skuta, wapanda baiskeli za moto na baiskeli. Wape nafasi. Wapite kama ambavyo ungefanya kwa gari jingine lolote - panapokuwa salama na inaruhusiwa kisheria kuhamia kwenye njia iliyo karibu. Kumbuka kwamba waendesa pikipiki, skuta, baiskeli ya moto na baiskeli wanaruhusiwa kutumia njia pamoja na magari mengine.
- Makutano ya barabara ni mojawapo ya maeneo yenye hatari kubwa zaidi ya ajali kati ya magari na pikipiki, skuta na baiskeli. Kwa mfano, waendeshaji magari mara kwa mara hufika polisi baada ya kutokea ajali ambayo hata hawakumwona mwendesa pikipiki.
- Kuwa mwangalifu sana unapopinda kushoto kwenye makutano ya barabara. Kuwa tahadhari kwa uwezekano wa waendesa pikipiki, waendesa skuta au wapanda baiskeli wanaokuja. Kupinda kushoto kunasababisha hatari kubwa zaidi ya kutokea ajali kwa sababu ni rahisi sana kwako kuhukumu vibaya mwendo na umbali wao kwa sababu ya umbo lao dogo. Mara zote chukulia kwamba waendesa pikipiki na vyombo vingine vidogo vipo karibu zaidi kuliko vinavyoonekana na usubiri vipite kabla ya kupinda kushoto.
- Kuendesha chombo karibu sana ni kinyume cha sheria. Acha angalau sekunde 3 au 4 za nafasi ya kusafiri kati ya gari lako na mwendesa pikipiki, skuta au mpanda baiskeli. Kwa kawaida wanaweza kusimama kwa umbali mfupi kuliko gari na wanaweza kulazimika kuchepuka ghafla, kupunguza mwendo au kubadilisha njia ili kuepuka au kukwepa vizuizi kama vile mashimo, mabadiliko ya barabara au vivuko vya reli.
- Gari linalotembea haraka hutengeneza mtiririko mkubwa wa hewa na upepo. Kumbuka kwamba "mvumo wa upepo" wa gari lako unaweza kumshtua au hata kumsukuma mwendesa pikipiki, skuta au mpanda baiskeli na kumpotezea welekeo, na hivyo kuongeza uwezekano wa ajali.
- Angalia ishara za kukata kona au ishara za mkono kutoka kwa mwendesa pikipiki, skuta au mpanda baiskeli. Aidha, ikiwa gari linahamia upande wa kushoto

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuua

au wa kulia wa njia, ikiwa mwendesha chombo kageuka kuangalia magari au anaanza kuegemea upande au kuinamisha chombo, kuna uwezekano mkubwa mwendesha chombo anapanga kukata kona.

- Angalia kwa makini kwa sababu taa moja ya mbele au taa ya nyuma kwenye pikipiki, skuta, balskeli ya moto au balskeli inaweza kuunganishwa kwenye taa za magari mengine.
- Kabla ya kubadilisha njia, angalia ikiwa mwendesha pikipiki, skuta au mwendesha balskeli yuko mahali ambako hupaoni au katika nafasi ambayo unapanga kuhamia. Baada ya kupita, angalia tena kabla ya kurudi kwenye njia nyingine. Hakikisha kuwa unaweza kumuona mwendesha chombo vizuri kwenye kioo chako cha kutazama nyuma. Ajali nydingi hutokeea kwa sababu madereva wa magari walishindwa kuangalia sehemu ambazo hawazoni na kutomwona mwendesha chombo.
- Unapoegesa gari lako, angalia kioo chako kabla hujafungua mlango wako. Tumia mkono wako wa kulia kufungua mlango, hivyo utaangalia kiotomatiki kwenye bega lako la kushoto ili kuona wapanda balskeli na watembea kwa miguu wanaokuja. Kufungua mlango wa gari kwenye njia ya chombo kinachokaribia kufika zikiwemo pikipiki, skuta, na balskeli ni hatari na kinyume cha sheria.

Hasa kuhusu waendeshaji pikipiki

Ni kinyume cha sheria kwa madereva kuendesha gari pemberi ya waendesha pikipiki au kuwapita katika njia moja. Pita kwa kutumia njia iliyo karibu kama inaruhusiwa kisheria au salama kufanya hivyo. Wakati wote angalia waendesha pikipiki unapoendesha gari, hasa kwenye makutano ya barabara na kwenye barabara za jiji zenye shughuli nydingi, mahali ambako ajali nydingi za magari na pikipiki kugongana hutokeea.

Waendesha pikipiki wanaoendesha vyombo vyenye injini yenye ukubwa wa 125cc au zaidi wanaruhusiwa kisheria kuendesha vyombo vyao kwenye kuu na barabara kuu zenye mipaka ya matumizi. Fahamu kwamba waendesha

pikipiki huchanganya magari kwenye barabara huru na barabara kuu pamoja na barabara za miji midogo na mijini.

- Taa moja ya mbele ya mwendesha pikipiki na umbo dogo barabarani linaweza kupotosha mtazamo wa dereva wa gari kuhusu mwendo na umbali halisi wa mwendesha pikipiki, na kufanya ioneckane kwamba dereva wa gari anatumia muda mwingu kukamilisha mzunguko wake au kubadilisha njia kuliko wanavyofanya kiuhalisia. Hatari hii huongezeka katika hali mbaya ya hewa na usiku uoni unapokuwa haffu.
- Waendesha pikipiki mara nydingi hutumia breki za injini na kupunguza gia, mbinu zinazotumiwa kwa klachi ya mikono ambayo hupunguza mwendo wa chombo bila kuwashaa taa za breki. Kuwa salama, acha nafasi ya ziada kati yako na mwendesha pikipiki, hasa kwenye barabara za mijini.

Kama dereva, tumia honi yako kwa busara. Epuka kupiga honi ambayo inaweza kuwashtua waendesha pikipiki na kuwaweka katika hatari kubwa ya kupata ajali.

Balskeli moto au skuta?

Kwa mujibu wa sheria ya Michigan, balskeli ya moto inafanuliwa kama chombo cha moto ambacho:

- Kina magurudumu mawili au matatu na kina injini ambayo haizidi 100 cc ya uhamishaji wa pistoni,
- Haiwezi kujisukuma yenye kwa mwendo mkubwa zaidi ya maili 30 kwa saa kwenye tambarare, na,
- Kina mfumo endeshi wa nishati ambaa hauhitaji mwendeshaji kubadilisha gia.

"Skuta" ni neno la jumla kwa vyombo vyao magurudumu mawili ambalo hutumika kwa balskeli za moto na kwa mashine zenye nguvu kubwa ambazo hazilingani na tafsiri ya balskeli ya moto.

Waendeshaji baiskeli

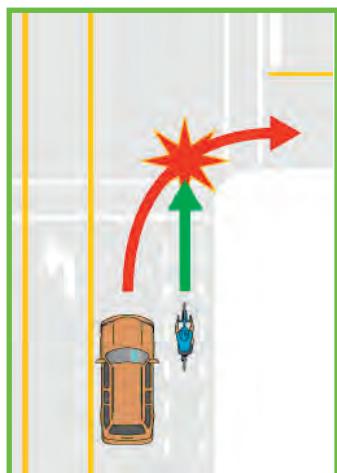
Wapanda baiskeli wanaweza kuendesha baiskeli kisheria kwenye barabara za Michigan, isipokuwa barabara kuu zenyenye mipaka ya matumizi. Wanaweza kuendesha mahali popote kwenye njia ilimradi wanaendesha kwa kufuata sheria za usalama barabara. Wapanda baiskeli wana haki na wajibu kama ilivyo kwa madereva wa magari.

Heshimu alama zote zilizo kwenye njia.

Angalia waendesha baiskeli wanaoendesha baiskeli kutoka nyuma kwenye ukingo wa barabara au kwenye njia ya baiskeli kabla ya kupinda kulia kwenye makutano, kwenye mchepuko au kusimamisha gari kando ya barabara. Kama inafaa, subiri na uwape nafasi kupita kabla ya kukata kona.

Usitumie njia ya baiskeli kama njia ya kupinda kulia. Usimpite mpanda baiskeli na kupinda kulia isipokuwa kama ni salama kufanya hivyo.

Sheria ya Michigan inataka uache nafasi angalau futi 3 katika gari lako na mpanda baiskeli unapopita. Ikiwa hivyo haiwezekani, pita katika umbali salama na kwa mwendo salama. Huenda jambo hili likakuhitaji utumie njia nyingine au usubiri nafasi ya kupita kwa usalama. Unaweza kumpita mpanda baiskeli katika eneo lisiloruhusiwa kulipita gari ilimradi tu ni salama kufanya hivyo. Baadhi ya miji ina sheria kali zaidi zinazotaka utumie umbali wa futi 5 kukipita chombo.

Baada ya kupita, usirudi kwenye njia yako hadi uipite kabisa baiskeli au watumiaji wengine wa barabara walio hatarini. Magari makubwa na magari yanayovuta mizigo mikubwa yanapaswa kuacha nafasi kubwa na muda mwiningi zaidi wakati wanampita mpanda baiskeli.

Waendeshaji baiskeli hawapaswi kutumia njia ya baiskeli na wanaweza kuondoka kwenye njia ya baiskeli kupinda kushoto au kuepuka hatari.

Fahamu kuwa waendeshaji baiskeli fupi, baiskeli ya magurudumu matatu inayoendeshwa kwa kulala na waendeshaji baisikeli za magurudumu matatu inayoendeshwa kwa kulala inayotumia umeme pia hutumia njia za barabara za Michigan. Baiskeli hizi karibu kila mara huwa na vioo vya kutazama nyuma na waendeshaji wengi hutumia bendera ndefu za rangi ya chungwa ili kuongeza kuonekana kwao, lakini baiskeli hizi inaweza kuwa ngumu kuziona kwa sababu ya udogo wa maumbo yao.

Baiskeli za otomatiki

Baiskeli-injini ni pikipiki ambayo ina mikanda ya usalama, nondo zilizokunjwa, usukani na vifaa vingine vinavyohitajika kwenye pikipiki. Ina magurudumu matatu na haina kiti cha panua miguu.

Kwa sababu ya udogo wake, ipe baiskeli-injini heshima sawa na pikipiki na vyombo vingine vidogo barabarani. Kama ilivyo kwa pikipiki, skuta, baiskeli za moto na baiskeli, kuwa makini haswa kwa baiskeli-injini kwenye makutano, kwenye msongamano wa magari na unapokata kona.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

Notisi

Sura ya 7: Dharura na Hali Maalum

Kuendesha gari kwa usalama

Kuendesha gari kwa usalama kunahusisha zaidi ya kujifunza mambo ya msingi ya kuendesha gari na kukariri sheria za barabarani. Kuendesha gari kwa usalama pia kunahitaji uamuzi mzuri na matendohiari, usoefu, subira na akili ya kawaida. Ni ulinzi wako bora kama dereva.

Ikiwa wewe ni dereva kijana, unaweza kuhisi huna uhakika kuhusu ujuzi wako wa kuendesha gari. Uelewa na uamuzi wako unaweza usiwe umekuwa vizuri kama ilivyo kwa dereva mwenye usoefu. Unapofanya mazoezi ya kuendesha gari, kwanza kwenye safu ya elimu ya udereva, kisha na wazazi, walezi wako au mtu mzima mwingine aliyeulewa mwenye umri wa miaka 21 au zaidi mwenye leseni, na baadaye, ukishapewa leseni ya kuendesha gari bila usimamizi, ujuzi na imani yako itaongezeka.

Iwapo wewe ni dereva mwenye umri wa makamo, unaweza kuwa umeridhika kuhusu uwezo wako wa kuendesha gari baada ya miaka mingi ya kuendesha gari. Hata hivyo, kuendesha gari kwa "mfumo unaojiendesha" kunawenza kukuacha ukiwa katika mazingira magumu unapokuwa barabarani kwa sababu huelewi kabisa mazingira yako ya kuendesha gari na hatari zinazoweza kutokea.

Je, ulijua kwamba...?

- Mwaka 1930, Fisher Body ilianzisha kioo cha mbele kilichoinama ili kupunguza mwangaza kutoka kwenye taa za gari linalokuja usiku.
- Mwaka 1955, Ford Motor Co. ilitangaza kwamba mikanda ya usalama itawekwa kabisa kiwandani.
- Mwaka 1974, mifuko ya kwanza ya hewa iliyotengenezwa kwa wingi ilitolewa kama chaguo katika baadhi ya magari ya Cadillacs na Buicks.

Ikiwa wewe ni dereva mzee, una usoefu wa miaka mingi lakini huenda ukakibiliwa na matatizo yanayoletwa na changamoto za kifaya na uzee. Utafiti unaonyesha kwamba madereva wazee wanaweza kuboresha uwezo wao wa kuendesha gari kuitia mafunzo ya ziada, yatakayowawezesa kudumisha leseni zao za udereva wanapoendesha kwa usalama. Mipango ya AAA RoadWise Driver na AARP Driver Safety inatoa kozi za udereva za kujikumbusha za ana kwa ana na za mtandaoni. Kupata kozi za majaribio na za kujikumbusha zilizo karibu yako, tembelea Michigan.gov/AgingDriver.

Kuendesha gari kwa fujo

Madereva jeuri hukimbiza magari kwenye alama za kusimama na taa nyekundu, mwendo mkali, huendesha karibu sana ya magari ya mbele yao, huchezesa magari yao ndani na nje ya barabara, hupinda kulia wakati si halali kufanya hivyo na wanaweza kuonyesha ishara za mfono zisizofaa. Wakati fulani wanakupigia kelele, wanapiga honi au wanawasha taa zao kubwa za juu.

Ikiwa utafanya usawa na wao, hali inaweza kuwa mbaya na kuongezeka na kwa machafuko ya barabara, ambapo silaha au gari lenyewe hutumika kumshambulia dereva mwingine.

Idadi kamili ya ajali za barabarani zinazosababishwa na madereva jeuri hajulikani, lakini Mamlaka ya Kitaifa ya Usimamizi wa Usalama Barabarani inakadiria asilimia 66 ya vifo vyote vyta barabarani husababishwa na tabia za kuendesha magari kwa fujo.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Je, wewe ni dereva jeuri? Je,:

- **Unaunganisha njia isivyofaa?** Kushindwa kuunganisha njia vizuri hutatiza mtiririko wa magari. Kila mara jaribu kuunganisha vizuri unapoingia barabara ya mwendokasi au unapotoka barabara moja kuelekea nyingine. Ukioma madereva wengine wanaunganisha au wanakata kona kwa fujo, punguza mwendo na uwape nafasi. Kukasirika hakutasaidia na hasira yako inaweza kuathiri vibaya uamuzi wako, na kusababisha ajali. Dereva anaweza kuwa na makosa, lakini ni muhimu kiasi gani kuthibitisha kwamba wewe uko sahihi? Usisababishe majeraha au kifo kwa sababu unahisi umekosewa ulipokuwa unaendesha gari. Ni busara zaidi kurudi nyuma na kumruhusu dereva kuunganisha njia.
- **Unaendesha polepole kwenye njia ya kushoto?** Tumia njia zote vizuri na utii ukomo wa mwendo. Iwapo unatumia njia ya mkono wa kushoto ili kukipita chombo kinachoenda polepole na mtu akakufuata kwa nyuma, rudi kwenye njia ya kulia wakati ni salama kufanya hivyo na kukiuruhusu chombo chenyeharaka kuendelea mbele. Kuendesha gari katika njia ya upande wa kushoto na kuruhusu magari kuongezeka nyuma yako huongeza uwezekano wa madereva jeuri kuchukua hatari za kutojali kujaribu kukufikia.
- **Unaendesha gari karibu sana ya gari la mbele yako?** Hii ni sifa nyingine ya madereva jeuri. Iwapo madereva wengine wanakufuata kwa nyuma karibu sana, sogea pembeni na waache wapite. Ni bora kuwatanguliza mbele madereva hawa wasio salama ambapo unaweza kuwaona badala ya kuwaacha waendesha gari kwenye bamba lako la nyuma.
- **Je, unaonyesha ishara zisizofaa?** Kamwe usiwaonyeshe ishara madereva wengine unapokasirika. Ikiwa dereva mwingine anakuonyesha ishara unapokuwa umefanya kosa la kuendesha gari, mwombe msamaha. Kila mtu anafanya makosa. Kurudishia ishara au kukasirika hakuwezi kusahihihisa kosa lako. Itasaidia tu kuwafanya nyote wawili kuwa na hasira zaidi na kuongeza hatari ya kugombana au ajali ya barabarani.

Wakati wote kumbuka kuwa kuendesha gari kwa usalama huathiriwa na mtazamo wako wa kuendesha gari na uwezo wako wa kudhibiti msongo wa mawazo na hasira yako. Usiruhusu tabia za dereva jeuri zikuchokoze hadi uhisi unalazimishwa kujibu kwa namna fulani.

Ikiwa umekabiliwa na dereva jeuri, jaribu kuondoka, epuka kutazamana ana kwa ana na kupuuza ishara au mashambulizi ya maneno. Ikiwa ni salama kufanya hivyo,

piga simu polisi na utoe taarifa kuhusu dereva jeuri.

Iwapo dereva jeuri anahuksika katika ajali iliyo mbali zaidi ya barabara, simama umbali salama kutoka eneo la ajali, subiri polisi wafike na utoe taarifa ya tabia ya udereva uliyoishuhudia.

Jihadharini kwenye makutano

Ajali za kwenye makutano husababisha vifo vingi vya ajali za magari na majeraha mabaya kuliko sehemu nyingine yoyote ya barabara. Kuwa mwangalifu na kuchukua tahadhari kwenye makutano kutakusaidia uwe salama.

Makutano

- Unapokaribia makutano, angalia magari yanayokuja na vyombo vinavyovuka, watumiaji wengine wa barabara kuu, watembea kwa miguu, ishara, alama na michoro ya barabarani, hali ya barabara na maeneo ya yanayoonekana kwa shida.
- Kuwa makini na magari na watembea kwa miguu ambao wanaweza kupuuza ishara au kifaa kingine cha kudhibiti magari na kuendelea kupita kwenye makutano bila kusimama au kuwapa haki ya kupita watumia barabara wengine. Wakati wowote unapokuwa huna uhakika wa kile ambacho madereva wengine watafanya, kuwa salama na waache watangulie.
- Kuwa makini na angalia mara mbili ili kuviona vyombo vidogo vinayokaribia makutano, kama vile pipipiki, balskeli na balskeli za moto. Kwa sababu ya udogo wao, inaweza kuwa vigumu kukadiria mwendo na umbali wao. Walinde waendesha vyombo hivi kwa kuwaheshimu na kuwaruhusu wapite makutano kwa usalama.
- Chukua tahadhalii hasa ikiwa huwezi kuona barabara au chombo vizuri kwenye makutano kwa sababu ya miti, majengo, marundo ya theluji au vizuizi vingine. Songa mbele polepole hadi uweze kuona nyuma ya kitu chochote kilichokuwa kinakuziba. Mara tu baada ya makutano kuwa wazi au ishara za barabarani zinaonyesha kuwa unaweza kwenda, endelea kuendesha gari kwa uangalifu.

Kuendesha gari kwenye barabara huru

Katika njia huru magari huenda uelekeo mmoja mmoja na haina vituo au makutano. Watembea kwa miguu, pipipiki ndogo za 124 cc au chini, baskeli za moto, balskeli, pipipiki

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

za pembe nne na magari yanayoenda polepole hayaruhuswi kwenye barabara huru.

- Njia ya kuingilia inaruhusu magari kuingia kwenye barabara huru. Mara nyingi, njia ya kutokea itakuwa karibu na njia ya kuingilia. Angalia alama za "Do Not Enter" na "Wrong Way" na ukomo wa mwendo. Njia ya kuingilia kwa kawaida huunganishwa kwenye njia ya kuongeza mwendo ambayo inakuruhusu kuongeza mwendo wako ili kuendana na mwendo wa magari ya barabara huru.
- Onyesha ishara na uangalie magari kwenye barabara huru kwa kutumia kioo cha gari cha kutazama nyuma ya gari na vioo vya kutazama pembedi ya gari na kutazama kwa haraka kwenye bega lako. Chagua sehemu salama ya kuingia na kisha uunganisha kwenye barabara, huku ukitoa haki ya njia kwa magari yaliyo kwenye barabara huru. Usitegemee madereva wengine watakuruhusu uingie.
- Kwenye barabara huru ya njia mbili, endesha gari kwenye njia ya kulia isipokuwa kama unapita, unatokea upande wa kushoto, unaruhusu gari lingine kuunganisha kwenye barabara huru, njia zinapokuwa na msongamano mkubwa wa magari au wakati magari ya dharura au wafanyakazi wa ujenzi wako kwenye ukingo wa barabara.
- Kwenye barabara huru yeye njia tatu au zaidi zinazoelekeea upande mmoja, unaweza kuendesha gari katika njia yoyote. Hata hivyo, ikiwa unaendesa gari kwa au karibu na ukomo wa mwendo, kaa kwenye njia pamoja na chombo kinachoenda polepole.
- Alama za kuunganisha barabara zimewekwa karibu na sehemu ya kuingilia barabara huru ili kukuarifu kuhusu magari yanayoingia kwenye barabara huru. Kila wakati tazama magari yanayounganisha kwenye barabara huru. Kubadili mwendo wako au kwenda kwa usalama kwenye njia nyingine kutawawezesha madereva kuingia kwenye barabara huru kwa urahisi na kwa usalama.
- Kila wakati angalia madereva wanaopunguza mwendo ghafla wanapokaribia njia ya kutoka au wanapochepeku kuelekea njia ya kutokea bila kutarajia.
- Kamwe usisimame kwenye barabara huru isipokuwa kwa tukio la dharura. Iwapo lazima usimame, washa taa za dharura, punguza mwendo polepole na sogeza gari pembedi ya barabara haraka iwezekanavyo kwa usalama.

Neno kuhusu kuunganisha

Mada chache za majadiliano hufanya damu ya madereva kuchemka haraka kuliko njia sahihi ya kuunganisha. Nini ni sahihi na halali? Je, unapaswa kuunganishaje njia?

Kuunganisha kwenye barabara huru kunataka magari kusafiri kwa mwendo wa haraka, na, ikiwa barabara pia ina msongamano, tuseme muda wa shughuli nyingi, kuunganisha barabara kunaweza kuwa vigumu zaidi.

Hivi ndivyo sheria ya jimbo inavyosema kuhusu kuunganisha njia: "Gari linapokaribia makutano ya barabara kuu kutoka kwenye barabara kuu inayokatiza au barabara ambayo inakusudiwa kuwa, na imejengwa kama, barabara kuu inayounganisha au barabara, na imewekwa alama dhahiri katika makutano pamoja na alama sahihi ya kuunganisha, gari litapaswa kutoa haki ya njia kwa gari lililo karibu na hivyo kusababisha hatari iliyo karibu kwenye barabara kuu anayokaribia kuingia na atarekebisha mwendo wake ili kuwezesha kuunganishwa kwa usalama kwenye barabara hiyo." MCL.257.649(7).

Je Umeelewa?

Tafsiri: Ikiwa wewe ndiye gari linalounganisha kwenye (yaani) barabara huru, wewe ndiye unayepaswa kurekebisha mwendo na mahali ili kuunganisha kwa usalama na kuepuka ajali na gari ambalo tayari liko kwenye barabara huru. Hii inatumika ikiwa unaingia au unatoka kwenye barabara huru na kuunganisha kwenye njia ya barabara.

Kuondoka kwenye barabara huru

- Sehemu nyingi za kutoka kwenye barabara huru huwa na njia maalum ya kupunguza mwendo ambako kunamwezesha dereva kupunguza mwendo wakati anatoka kwenye barabara huru. Tazama alama za njia ya kutoka zinazoonyesha njia ipi utumie wakati wa kutoka kwenye barabara huru. Hakikisha unaangalia magari na utumie ishara yako ya kukata kona ili kuwajulisha madereva wengine kuwa unasonga kwenye njia ya kutokea.
- Epuka kupunguza mwendo kwenye barabara huru unapotoka. Subiri hadi utakapokuwa kwenye njia ya kupunguza mwendo kabla ya kupunguza mwendo wako na kisha upunguze polepole. Njia nyingi zina kona kali, hivyo ni muhimu kuheshimu ukomo wa mwendo wa njia ya kutoka iliowekwa.
- Ukiikosa njia yako ya kutoka, usithubutu kurudi nyuma, kugeuza gari au tumia kivuko cha katikati. Badala yake, endesha gari hadi njia inayofuata ya kutoka. Rudi kwenye barabara huru na urudi kwenye njia ya kutoka unayotaka. Usithubutu kutumia njia ya kivuko iliyo katikati ya barabara. Ni kwa magari ya dharura na Idara ya Usafiri ya Michigan pekee.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Uchovu wa barabara kuu

- Mojawapo ya hatari kubwa ya kuendesha gari katika barabara huru ni uchovu. Katika safari ndefu unaweza kusinzia au kupumbazwa na mvumo wa upепо, matairini na injini. Ikiwezekana, mwache mtu mwingine aendeshe.
- Usiitegemee kahawa au dawa za "kuondoa usingizi". Ikiwa unahisi uchovu, simamisha gari na upumzike dakika 10 angalau kila baada ya saa mawili. Ondoka kwenye barabara kuu kuititia njia ya kutoka inayofuata. Tafuta moteli au sehemu ya kupumzika na upumzike.
- Ikiwa lazima uendeshe gari, endelea kuhamisha macho yako kutoka eneo moja la barabara hadi jingine. Angalia vioo vyako. Angalia vitu vilivyo karibu na vilivyo mbali, kushoto na kulia.

Kidhibiti Mwendo

- Kidhibiti mwendo kinafaa zaidi kutumika katika maeneo ya vijijini ambako hakuna magari mengi.
- Weka kidhibiti mwendo cha ukomo wa mwendo uliowekwa au chini yake. Mwendo huu thabiti huokoa petroli na unaruhusu kuongeza mwendo na kuyapita magari yanayoenda polepole bila kuziba njia ya kushoto kwa muda mrefu.
- Kuongeza mwendo hakubatilishi mpangilio wa kidhibiti mwendo - kukadhamiza kanyagio la breki kunaweza kubatilisha.
- Kutumia kidhibiti mwendo katika barabara yenye magari mengi, karibu na idadi kubwa ya njia za kutoka na za kuingilia au wakati barabara zina utelezi kutokana na mvua, theluji au barafu hakupendekezwi. Kutokana na hali hiyo unaweza kutakiwa kupangilia upya kidhibiti mwendo mara kwa mara kitu ambacho kinaweza kukufanya upoteze umakini, na kuongeza hatari yako ya kuhusika katika ajali. Watengenezaji magari wengi hawashauri kutumia vidhibiti mwendo unaposafiri kwenye barabara zenyne magari mengi.

Ikiwa gari linalokuja liko kwenye njia yako

- Ikiwa kuna muda, piga honi ili kumwonya dereva mwingine.
- Funga breki kwa nguvu, lakini usiyafunge magurudumu iwapo gari lako halina breki za kuzuia kifunga magurudumu.

- Angalia njia ya kutorokea kwenye ukingo wa kulia wa barabara.
- Jaribu kutoenda upande wa kushoto kwani dereva mwingine anaweza kukuona na kurudi kwenye njia yake inayofaa.
- Jaribu kuingia kwenye kituo cha dharura kilicho kwenye njia yako tu ikiwa kuna nafasi ya kutosha na huwezi kuondoka barabarani.
- Ikiwa huwezi kusimama kabla ya kugonga gari lingine, jaribu kulikwepa. Usikate kona zaidi ya inavyohitajika ili kuzuia ajali.

Hali Mbaya ya Hewa

Matengenezo ya mapema kabla ya majira ya baridi ni njia bora ya kudumisha usafiri salama. Angalia viwango nya kioevu mara kwa mara kama vile mafuta na kisafisha usukani, breki, kioo cha mbele.

Hakikisha kizua kuganda kina nguvu ya kutosha kuzuia kuganda kwa injini na kisafi nya kutosha kuzuia kutu. Katika hali ya hewa ya baridi, unaweza pia kutaka kubadilisha kiowevu cha kusafishia kioo na kuweka chenye ajenti ya kizua kuganda.

Acha muda wa ziada na uendeshe gari polepole zaidi kunapokuwa na ukungu, mvua au theluji, na hali ni hatari. Acha umbali zaidi unapofata gari jingine katika hali ya hewa mbaya. Katika hali ya hewa ya baridi, madaraja na njia za chini theruji huanza kuganda kabla ya barabara kuganda.

Mvua na ukungu

Mvua inapoanza kunyesha, barabara huteteza zaidi katika nusu saa ya kwanza. Hii ni kwa sababu mafuta yaliyodondoka kutoka kwenye magari yanayopita hayajasombwa na maji. Kuwa hasa mwangalifu zaidi kwenye makutano ambapo amana za mafuta zinaweza kuwa nzito zaidi. Punguza mwendo na uruhusu angalau umbali mara mbili zaidi ya ufuataji wa kawaida.

Breki zinaweza kulowa baada ya kuendesha gari kwenye kina kirefu cha maji au wakati mvua kubwa inanyesha. Zijaribu, kwani zinaweza kuvuta upande mmoja au mwingine, au huenda zisishike kabisa. Punguza mwendo na usukume taratibu kwenye kanyagio la breki hadi breki zifanye kazi tena vizuri.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Matairi yako yanapopita juu ya maji kwenye barabara yenye unyevu, unaseleleka kwenye maji, jambo ambayo linaweza kusababisha upoteze udhibiti. Matairi yaliyochakaa, hewa ndogo kwenye tairi au kuendesha gari kwa mwendo wa haraka huchangia gari kuseleleka kwenye maji.

Ikiwa barabara iliyofurika maji imefungwa na vizuizi nya usalama, usiendeshe gari karibu yake. Vizuizi vimewekwa kwa sababu sio salama magari kupita. Kunawenza kuwa na uchafu au nyaya za umeme kwenye maji au huwenda barabara imesombwa na maji. Ikiwa hakuna vizuizi kwenye barabara iliyofurika, fikiria kutafuta njia mbadala. Ukijaribu kupita, fanya hivyo kwa tahadhari kubwa. Mbali na hatari ambazo tayari zimetajwa, kina kirefu cha maji kinawenza kuharibu injini ya gari lako.

Endesha gari polepole kwenye ukungu. Washa taa ya mbele za chini na jitayarishie kusimama haraka.

Ukungu ukiwa mzito kiasi kwamba hauwezi kuona kabisa, weka gari lako pembeni. Washa taa za njia nne za dharura na usubiri ukungu upatee.

Barafu, theluji na hali zingine za kuteleza

Kumbuka unapoendesha gari kwenye barafu na theluji, endesha gari polepole. Kuendesha gari kwenye theluji na barafu kunahitaji umakini wa ziada. Katika hali ya hewa ya baridi, kuwa macho na sikiliza magari ya theluji, tazama alama za njia za miguu au kivuko milia kando ya barabara jitayarishie kusimama. Huwezi kuwa na nguvu sawa ya kusimama katika hali ya utelezi kama utakazokuwa nazo wakati barabara ni kavu na safi.

- Unapoendesha gari kwenye theluji au barabara yenye utelezi, punguza mwendo polepole.
- Jaribu breki za gari lako kidogo ili ujue hali ya barabara.

Magari mengi huteleza pale dereva anapojaribu kukata kona haraka sana au kusimama ghafla kwenye barabara inayoteleza.

- Kuzuia kuteleza katika magari yenye breki zenye viwango, tumia shinikizo thabiti kwenye breki bila kuzifunga. Njia hii huyawezesha magurudumu kugeuka, kudumisha udhibiti wa uskani.
- Ikiwa gari lina breki kamili za kuzuia ufungaji wa magurudumu, dumisha shinikizo la breki na uskani.

Iwapo gari lako linaanza kuteleza

- Ondoa mguu wako kwenye kichapuzi.
- Kukata kona kwa magurudumu ya mbele pekee inatosha kuyafanya yaelekee upande unaoutaka kwenda na sio zaidi.
- Jitayarishie kwa utelezi wa pili kwenye upande tofauti.
- Kata kona tena kwa magurudumu kuelekea upande kwenda. Kisha yanyooshe magurudumu ili kuliweka gari kwenye udhibiti.

Kufunga breki

Jinsi na wakati unatumia breki zako itategemea hali ya barabara na magari na aina ya breki kwenye gari lako.

- Katika hali ya kawaida, unatumia msukumo thabiti, usioteteleka kwenye kanyagio la breki ili kupunguza mwendo na kusimamisha gari lako.
- Katika hali mbaya zaidi, kama vile kwenye theluji, barafu au katika kituo cha dharura kwenye barabara kavu, jinsi unavyofunga breki inategemea mfumo wako wa breki.
- Ukiwa na breki za kuzuia kufunga magurudumu, funga breki kwa shinikizo kali na thabiti kuanzia mwanzo na endeleza shinikizo hili hadi utakaposimama. Unaweza kuhisi au kusikia mtikisiko au kudundadunda, hii ni kawaida.
- Katika gari ambalo halina breki za kuzuia kufunga magurudumu, funga breki kwa nguvu ya kutosha ili kutoyafunga magurudumu. Ikiwa magurudumu yanafungwa, achia shinikizo na funga tena breki. Njia hii ya ufungaji breki wakati mwingine hujulikana kama ufungaji breki wa "kizingiti" au "uliodhibitiwa".

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Umbali wa kusimama

Umbali wako wa kusimama unaweza kuathiriwa na uchovu, jinsi unavyozingatia vizuri, aina na uzito wa gari lako, hali ya matairai na breki zako, aina ya uso wa barabara na hali ya hewa.

- Kukadiria muda na nafasi uliyo nayo ya kusimama kwenye barabara kavu au yenyeye unyevunyevu, fuata kanuni hii ya jumla. Umbali wa sekunde 3 hadi 4 unahitajika kufuata chombo cha mbele. Sehemu ya nyuma ya gari iliyo mbele inapokuwa imepita ishara au sehemu nyininge yoyote ya kusimama, kadiria muda utakaoutumia kufikia eneo hilo kwa kuhesabu "elfu moja, elfu moja na mbili, elfu moja na tatu." Utakuwa unalifata kwa karibu sana gari la mbele ikiwa utapita alama kabla ya kumaliza kuhesabu kwa sekunde 3. Mwendo unapokuwa umeongezeka, au wakati wa hali mbaya ya kuendesha gari, ongeza umbali kati yako na gari la mbele hadi sekunde 6 au zaidi ikilazimika.
- Barabara yenyeye unyevu inahitaji muda na nafasi zaidi ya kusimama. Ili kusimama kwa urahisi, ongeza shinikizo kwenye kanyagio la breki hatua kwa hatua na kabla ya kusimama, punguza shinikizo.
- Angalia barabarani kwa sekunde 12. Kanuni hii inamaanisha utazame mbele ya gari kila wakati karibu sekunde 12 za muda wa kusafiri barabarani. Ili kukadiria umbali huu, chagua kitu kisichosogea kilicho karibu na barabara kilicho mbele na uanze kuhesabu, "elfu moja, elfu moja na mbili..." hadi sehemu ya mbele ya gari lako ikipite kitu hicho. Ikiwa haujahesabu hadi "elfu moja kumi na mbili," unapaswa kuangalia mbele zaidi.
- Tarajia matatizo mbeleni na jitayariske kukabiliana nalo kwa wakati. Dumisha umbali salama unapokuwa nyuma ya gari jingine. Katika hali mbaya ya kuendesha gari au kwenvye utelezi, jipe muda zaidi kusimama.

Kuendesha gari usiku

Kuendesha gari nyakati za usiku ni hatari kwa sababu kuona kwako hupungua.

- Taa za mbele lazima ziwashwe nusu saa baada ya juu kuzama hadi nusu saa kabla ya juu kuchomoza na nyakati zingine ambapo kuona kwako hupungua. Tumia taa zako za mbele za chini kunapokuwa na ukungu, mvua au theluji wakati wa mchana. Ikiwa unatatizika kuyaona magari mengine, madereva wengine watatatizika kukuona pia. Washa taa zako za mbele wakati wowote unapokuwa na shaka.

- Taa za mbele lazima ziwe zimewashwa wakati wowote ambapo hakuna mwanga wa mchana wa kutosha ili kuona watu na magari vizuri katika futi 500. Ni kinyume cha sheria kutumia taa za kuegesha gari tu pale taa za mbele zinapohitajika.
- Unapaswa kuwa na uwezo wa kusimama ndani ya umbali ulio wazi ambao unaweza kuona mbele. Unapoendesha gari usiku, ni muhimu kuendesha ndani ya sehemu inayofikiwa na taa zako za mbele.
- Ni kinyume cha sheria kutumia au hata kuwasha taa za mwangaza wa juu ndani ya futi 500 za gari linalokuja. Pia, punguza taa zako kwa watembea kwa miguu na wapanda baiskeli.
- Ikiwa madereva wa gari zinazokuja hawapunguzi taa zao, elekeza macho yako kwenye ukingo wa kulia wa barabara ya mbele. Usiangalie moja kwa moja kwenye taa za mbele za chombo kinachokuja. Mwangaza huo unaweza kukupofusha kwa sekunde kadhaa. Kioo cha mbele kichafu kitafanya mwangaza wa taa kuwa mbaya zaidi.
- Usiwashe mwanga mkali unapokuwa nyuma ya magari mengine. Mwangaza unaomulika kwenye vioo vyao yya kutazama nyuma unaweza kuwachanganya.

Hali za dharura

Kujua jinsi ya kushughulikia hali zisizotarajiwa na kujitayarisha kwa dharura unapoendesha gari ni ulinzi bora zaidi wa kulinda maisha na mali.

Katika kipindi cha miaka mitano kuanzia 2014 hadi 2018, takriban asilimia 10 ya ajali zote za barabarani zinazohusiana na watembea kwa miguu zilihuisha dharura ya barabarani.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuua

Kwa ujumla, jambo salama zaidi la kufanya iwapo umehusika katika dharura ya barabarani ni kukaa ndani ya gari lako, ukiwa umejifunga mkanda wa usalama, hadi msaada utakapowasili. Kwa taarifa zaidi, tembelea Michigan.gov/StayinYourCar.

Ajali

Iwe unasi mamisha gari kwenye eneo la ajali ili kutoa msaada au umehusika mwenyewe kwenye ajali, ni muhimu kuelewa wajibu wako.

Ikiwa umehusika katika ajali, usiondoke. Kuondoka kwenye eneo la ajali ni kinyume cha sheria na unaweza kuadhibiwa kwa faini, kifungo cha jela au vyote viwili. Adhabu za kukimbia kwenye eneo la ajali huongezeka iwapo ulikunyuwa pombe au iwapo ajali ilisababisha majeraha au vifo.

Saidia kutoa msaada wa matibabu kwa majeruhi.

Magari ambayo yamehusika katika ajali I ambayo hayajasababisha majeraha makubwa au kifo yatahamishwa kutoka kwenye barabara kuu na dereva au abiria mwenye leseni halali ya udereva iwapo gari linaweza kuendeshwa na ni salama kufanya hivyo. Chagua eneo salama, kama vile bega la barabara, kivuko cha katikati, au sehemu ya maegesho ilio karibu na eneo la ajali.

Mpeane majina, anwani, namba za leseni ya udereva, usajili na taarifa ya bima na madereva wengine waliohusika katika ajali.

Wajulishe polisi iwapo kuna majeraha au uharibifu wa mali unaozidi \$1,000.00.

Ajali ya gari na kulungu

Takriban ajali 60,000 za magari na kulungu hutokea Michigan kila mwaka na maafisa wanadhani kwamba karibu nusu ya ajali hizo hazijatolewa taarifa. Ajali za magari na kulungu zinasababisha gharama kubwa. Ajali ya wastani husababisha uharibifu wa \$2,100, kwa kawaida upande wa mbele wa gari. Gharama za kila mwaka za ajali hizi nchini kote zinakadiriwa kuwa \$130 milioni. Ukimgonga kulungu, toa taarifa kwa watekelezaji sheria wa eneo husika, ofisi ya liwali wa kaunti, Polisi wa Jimbo la

Michigan au Idara ya Maliasili ya Michigan. Wanaweza kutoa kibali cha kuondoka nae.

Ulinzi wako bora dhidi ya kulungu

- Kuwa mwangalifu, kaa macho, chonjo na mtulivu.
- Wakati wote vaa mkanda wa usalama. Mikanda wa usalama ndiyo ulinzi wako bora katika mgongano wowote.
- Kuwa mwangalifu hasa katika majira ya vuli na masika, lakini kumbuka kwamba ajali za gari na kulungu zinaweza kutoea wakati wowote wa mwaka.
- Angalia alama za kivuko cha kulungu.
- Punguza mwendo unapomwona kulungu mmoja. Kulungu kwa kawaida hutembea katika makundi. Kuna uwezekano kwamba wengine wapo karibu.
- Chukua tahadhali ya kulungu hasa alfajiri na jioni.
- Usitegemee ujanja. Kulungu hupiga filimbi, kuwashaa taa zako kwa mwanga mkubwa au kupiga honi hakutamzuia kulungu.

Iwapo ajali ya gari na kulungu haiepukiki

- Usimkwepe kulungu; kaa kwenye njia yako.

- Funga breki ya uhakika.
- Shikilia usukani kwa mikono yote miwili.
- Simama kwa dharura.
- Egesha pembedi gari lako vizuri.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

Kuendesha gari kunahitaji ujiandae mapema ili kubaki salama

- Hakikisha gari lako lipo katika hali nzuri ya kufanya kazi.
- Hakikisha una gesi ya kutosha ili kufika uendako.
- Waambie watu njia yako na makadirio ya muda wa kuwasili kwenye vituo vyako vya kuanzia na vya kumalizia.
- Angalia usafi wa taa za mbele, taa za nyuma na taa za breki. Hakikisha taa na ishara zote za kugeuzia gari zinafanya kazi ipasavyo. Unaweza kupewa alama kwa dosari au kukosa kwa vifaa.
- Safisha kioo cha mbele na madirisha.
- Hakikisha matairi yako yamejazwa hewa vizuri na uangalie ikiwa kuna ubovu au uchakavu wowote.
- Angalia mbele na nyuma ya gari kuona kama kuna vitu, wanyama au watu kwenye njia yako.
- Weka namba ya utambulisho wa gari lako kwenye dirisha la gari na sehemu kuu ili kusaidia kulizuia lisibibiwe na kufanya kifaa.
- Kengele na viunganishi vya kuzuia aina nyingine za wizi wa magari pia vinaweza kuwazuia watekaji nyara wa magari wasio wajuzi.

Kabla ya kuwasha gari

- Hakikisha umekaa vizuri kwenye kiti cha dereva.
- Hakikisha wewe na abiria wote mmefunga mikanda ya usalama ipasavyo.
- Angalia vioo na uangalie tena kitu chochote kwenye njia yako.
- Magari mengi yana angalau sehemu mbili ambazo hazionekani, maeneo ya kushoto na kulia nyuma ya gari ambayo huwezi kuona kwa vioo vyako vya kutazama pbeni. Rekebisha kioo cha kutazama nyuma cha ndani ili uweze kuona katikati ya barabara na vyombo vyovoyote vilivyo nyuma ya gari.
- Kupunguza sehemu zisizoonekana, rekebisha vioo vya nje vya kushoto na kulia ili kuona kingo za gari unapokuwa umekaa katika hali ya kawaida ya kuendesha gari.

- Njia mbadala ya kurekebisha vioo inaweza kupunguza zaidi maeneo ambayo hayaonekani. Ukiwa umekaa kwenye kiti cha dereva, egamia kushoto ili kugusa kichwa chako kwenye dirisha la upande wa dereva; rekebisha kioo cha nje cha kushoto ili kuona kwa shida ukingo wa nyuma ya gari. Kisha egemea kulia ili kuweka kichwa chako juu ya kiweko cha katii au kulingana na kioo cha nyuma; rekebisha kioo cha nje cha kulia ili kuona kwa shida ukingo wa nyuma wa gari.

Usijihatarishe

- Usithubutu kuwasha sehemu ya "kufuli" wakati gari lako linatembea au usukani utafungwa. Mara baada ya usukani kujifunga, ukijaribu kugeuza usukani, utapoteza udhibiti wa gari.
- Unapoendesha gari, funga milango na madirisha. Jihadhari na hatari. Kama ipo, tumia barabara huru badala ya barabara za mitaa kupita maeneo yenye uhalifu mkubwa.
- Yafahamu mazingira yako. Je, kuna polisi au kituo cha zimamoto, kituo cha huduma au shughuli nyingine iliyofunguliwa karibu ikiwa unahitaji msaada?
- Usiombe lifti au kuwachukua waomba lifti.
- Kamwe usiache funguo kwenye gari au mwako.
- Funga paa la jua usiku na katika maeneo yenye hatari kubwa.
- Usitoke nje ili kurekebisha tairi iliyopasuka. Jaribu kuendesha gari polepole hadi kwenye kituo cha huduma au duka lenye sehemu ya maegesho yenye mwanga wa kutosha na piga simu kwa ajili ya huduma.
- Chagua njia salama zaidi ya kuelekea mahali popote.
- Egesha gari karibu na eneo hilo kadri iwezekanavyo.
- Unaporudi kwenye gari lako, tayarisha funguo zako, yafahamu mazingira yanayokuzunguka na watu wanaonekana kuwepo mahali pasipofaa, wanaonekana ambao unawatilia shaka au amba mwenendo wao hukufanya ukose raha. Kabla ya kuingia kwenye gari, angalia ndani uone uwezekano wa kuwepo watu wanaojipenyeza.

Ukikaribiwa au kutishwa ukiwa kwenye gari lako

- Ikiwa mtu unayemtilia shaka analikaribia gari lako, jaribu kuendesha gari na kuondoka au kupiga honi.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

- Baki kwenye gari lililofungwa.
- Ikiwa upo matatani, tumia simu ya mkononi kama ipo.
- Ikiwa mwizi wa gari anataka gari, mpe bila kupigana. Gari inaweza kubadilishwa lakini usalama wa mtu ni wa thamani. Tulia. Pata maelezo mazuri ya wizi wa gari.

Ikiwa gari lako litazimwa

Lisogeze mbali na sehemu njia ya barabara kadri iwezekanavyo. Washa taa zako za dharura za njia nne na ubaki ndani ya gari lako huku ukiwa umejifunga mkanda wako wa usalama. Inapendekezwa kuwa mtaalamu mwenye mafunzo na vifaa vinavyofaa akusaidie kulirekebisha gari lako lililozimwa ili kudumisha usalama wako na abiria wako ndani ya gari.

Iwapo unalazimika kuliacha gari lako, jihadhali sana na magari yanayopita na tembea moja kwa moja hadi eneo salama, mbali na sehemu uliyokuwa unasafiria ya barabara. Kumbuka kuwa ni hatari na ni kinyume cha sheria kwa mtembea kwa miguu kutembea kwenye barabara huru.

Iwapo utaashiriwa usimame

Iwapo afisa wa kutekeleza sheria atakuashiria ulisimamishe gari kando ya barabara, lisogeze kwa upande wa kulia wa barabara mara tu inapokuwa salama kufanya hivyo na usimame. Afisa anaweza kukutaka uhamishe gari lako hadi eneo tofauti kwa sababu za usalama. Tulia, dumisha utulivu wako, fuata maagizo ya ofisa na usifanye harakati zozote au usichukue hatua zozote zinazoweza kuzidisha hali hiyo.

Baki kwenye gari lako huku umefunga mkanda wa usalama. Washa taa za ndani ikiwa kuna giza au nije kuna giza. Fungua dirisha lako. Hakikisha mikono yote miwili hajjashika kitu na ionekane wazi kwenye usukani. Waombe abiria wako wanyamaze na kuhakikisha mikono yao inayoonekana wazi na isiwe imeshika kitu.

Usionekane kuwa na hasira, mgomvi au mwenye lawama. Ongea kwa heshima ileile ambayo unatarajia kutendewa. Toa leseni, usajili na kadi ya bima pale tu ofisa atakapoviomba. Mjulishe ofisa mahali ambapo vitu hivi vilipo kabla hujavitoa.

Ofisa anapaswa kukujulisha sababu ya kukusimamisha. Wakati mwingine, ofisa anaweza kukuomba ushuke

kwenye gari lako. Usibishane kuhusu sababu ya kusimamishwa au iwapo umepewa alama. Iwapo unaamini kuwa mwenendo wa ofisa haukuwa sawa, shirikiana nae kwa maelekezo yoyote utakayopewa na ufuatilie kwa kumpigia simu msimamizi wa ofisa huyo. Iwapo unahisi kusimamishwa au alama uliyopewa haistahiki, jadili suala hilo na mahakama, sio ofisa.

Baada ya kusimamishwa, hakikisha kuwa wewe na abiria wako mmefunga mikanda ya usalama. Baada ya kusimama, hakikisha kuwa wewe na abiria wako mmeunganishwa kwa usalama. Tumia ishara yako ya kuegesha gari na ufuate sheria zote unapoweka gari pembedi ya barabara. Ofisa anaweza kuendelea kuwashaa taa hadi utakapoondoka salama.

Kwa kuhitimisha

Kutekeleza kwa vitendo taarifa inayopatikana katika mwongozo huu ni hatua nzuri kuelekea kuwa dereva mwenye ufahamu bora. Makinikia udereva wako. Kukengeushwa kwa muda kunaweza kusababisha ajali. Weka mawazo yako barabarani na uvikumbuke vidokezo hivi vya kukusaidia kudumisha usalama:

- Endesha kwa kujihami na chukua tahadhali juu ya kile ambacho wengine walio karibu yako wanafanya.
- Heshimu vifaa vya kuongoza magari na sheria za barabarani.
- Heshimu amri za ofisa wa kutekeleza sheria kila wakati. Maelekezo ya ofisa hupewa kipaumbele dhidi ya vifaa vingine vya kuongoza magari.
- Kuwa na adabu kwa wengine.
- Tumia ishara zako za kugeuza gari.
- Epuka kutazama kitu chochote kwa zaidi ya sekunde chache.
- Endesha kwa uangalifu na uongeze umbali kati yako na chombo cha mbele usiku, wakati wa hali mbaya ya hewa, wakati wa shughuli nyingi, wakati wa kupinda kona kama vile kubadilisha njia na unapokaribia makutano.
- Usiendeshe gari unapokuwa umechoka.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

Notisi

Mtihani wa Ufahamu wa Kuendesha gari kwa Usalama

Je, ulijua kwamba...?

- Tarehe 1 Julai 1919, Michigan ilitoa leseni yake ya kwanza ya udereva kwa Gavana wa Michigan Albert Sleeper.
- Mwaka 1934, Klabu ya Magari ya Michigan ilifanya kazi na mifumo ya shule ili kuanzia darasa la kwanza la taifa la elimu ya udereva katika shule ya sekondari.
- Ifuatayo ni sampuli ya mtihani wa ufahamu wa kuendesha gari kwa usalama. Je, unaweza kujibu maswali yote 10 kwa usahihi? (Majibu yanapatikana katika "Nyenko.")

1. **Uendeshaji wa gari jijini ni hatari zaidi kuliko uendeshaji wa gari katika barabara ya mwendokasi kwa sababu ya:**
  - a. Ukomo wa mwendo mdogo.
  - b. Njia nyembamba za kuendesha gari.
  - c. Magari na watembea kwa miguu wanaovuka.
  - d. Hali mbaya ya barabara katika hali mbaya ya hewa.
2. **Unakaribia makutano huku taa nyekundu inawaka. Unapaswa:**
  - a. Kupunguza mwendo na kuendesha gari kwa uangalifu unapopita makutano.
  - b. Pinda kulia au kushoto kwa kuwa barabara imefungwa mbele.
  - c. Simama kwenye makutano na usubiri taa ya kijani iwake.
  - d. Simama kwenye makutano, kisha endelea na safari kama barabara inaruhusu.
3. **Unaendesha gari kwenye njia ya kulia kwenye barabara ya mwendokasi. Labda unapaswa kuhamia kwenye njia ya kushoto wakati:**
  - a. Trafiki ni nzito lakini inasonga polepole.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu

---

6. Ili kupunguza athari za mwangaza wa taa za mbele usiku, unapaswa kuangalia:
  - a. Mbele kabisa.
  - b. Juu ya mabega yako.
  - c. Katikati ya barabara.
  - d. Kwenye ukingo wa kulia wa barabara.
7. Unakaribia makutano huku taa ya manjano inawaka. Unapaswa:
  - a. Usimame na kusubiri taa ibadilike.
  - b. Ufanye mzunguko wa U; makutano yamefungwa.
  - c. Uendeshe gari kwa uangalifu kupita kwenye makutano.
  - d. Jiandae kusimama; taa karibu inabadilika kuwa nyekundu.
8. Unapobadilisha njia, unaweza kuangalia sehemu usizoziona kwa:
  - a. Kutumia kioo cha ndani cha kuangalia nyuma.
  - b. Kutumia kioo cha nje cha kutazama nje.
  - c. Kutumia vioo vya ndani na vya nje vya kutazama nyuma.
  - d. Kugeuza kichwa chako na kuangalia kupitia juu ya bega lako.
9. Unapokaribia eneo la kazi lenye alama ya “Where Workers Present 45”, madereva wanapaswa:
  - a. Kupunguza mwendo mara moja.
  - b. Endesha kwa mwendo salama kwa masharti (hadi ukomo wa mwendo uliowekwa), tazama wafanyakazi wa ujenzi na punguza mwendo hadi maili 45 kwa saa au chini yake pale ambapo wafanyakazi wapo.
  - c. Unganisha kwenye njia ya kulia.
  - d. Yote ya hapo juu.
10. Unapoendesha gari kwenye barabara ya njia mbili ambayo haina njia za baiskeli, unakutana na mwendesha baiskeli anayesafiri kuelekea upande huo huo. Je, njia ipi ni salama zaidi kumpita mpanda baiskeli?
  - a. Punguza mwendo na usubiri hadi panapokuwa hakuna chombo kinachokaribia, kisha mpite mpanda baiskeli huku ukimuachia nafasi ya kutosha.
  - b. Endelea kuendesha gari moja kwa moja, ni jukumu la mpanda baiskeli kutoka kwenye njia yako.
  - c. Usimpite mpanda baiskeli hadi ufikie kwenye ishara ya barabarani au alama ya kusimama.
  - d. Mpigie honi ili kumjulisha mpanda baiskeli kuwa unakaribia kupita.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

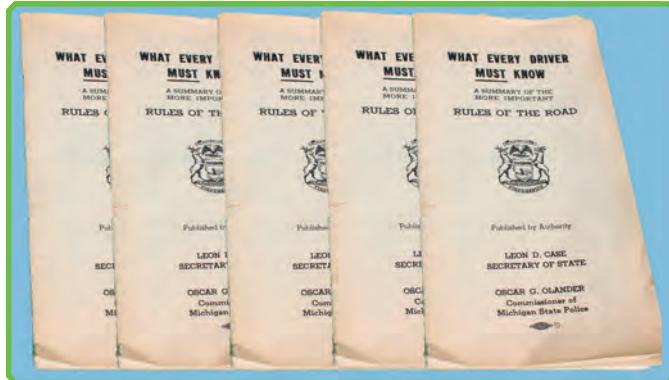
Notisi

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

Notisi

Rasilimali

Majibu ya mtihani wa ufahamu wa kuendesha gari salama:

1 (c); 2 (d); 3 (d); 4 (b); 5 (b); 6 (d); 7 (c); 8 (d); 9 (b); 10 (a)

• •

Nyenko

Nyenko zifuatazo zitakupa maelezo ya ziada kuhusu mada za Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu. Huduma kwa wateja inapatikana pia kwa kupiga simu 888-SOS-MICH (767-6424).

Tovuti

- Kile Kila Dereva Anapaswa Kukijua:** Maelezo ya ziada kwa mada nyangi za Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu yanapatikana kwenye tovuti ya Katibu wa Jimbo katika Michigan.gov/SOS.
- Madereva Wazee:** Nyenko bora kwa madereva wazee, familia zao na wataalamu wanaowatunza ni tovuti ya Safe Drivers Smart Options katika Michigan.gov/AgingDriver.
- Pikipiki:** Kupata darasa la usalama wa pikipiki karibu yako, tembelea Michigan.gov/Motorcycling. Maelezo kuhusu vibali vya pikipiki na kusajili pikipiki yanapatikana katika Michigan.gov/SOS. Kwa maelezo kuhusu mitihani ya ujuzi wa pikipiki, tembelea Michigan.gov/MotorcycleTest.

Je, ulijua kwamba...?

- Mwaka 1937, nakala ya kwanza ya Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu ilitolewa chini ya Katibu wa Jimbo Leon D. Case.
- Mwaka 1938, nakala milioni moja za Kile Kila Dereva Anapaswa Kujuu zilichapishwa na Michigan ilitambulika kitaifa kama jimbo la kwanza kutoa maelekezo ya sheria za usalama barabarani hasa kwa madereva.

- Alama, michoro ya barabarani, ishara na sheria ya usalama barabarani:** Maelezo zaidi yapo kwenye Tovuti ya Polisi wa Jimbo la Michigan katika Michigan.gov/MSP na tovuti ya Idara ya Usafirishaji ya Michigan katika Michigan.gov/MDOT.
- Usajili wa Mpigakura/Kupiga Kura:** Maelezo kuhusu kupiga kura na uchaguzi katika jimbo la Michigan yanapatikana katika Michigan.gov/Elections. Kituo cha Taarifa za Mpigakura wa Michigan kipo katika Michigan.gov/Vote.

Nyenko zilizochapishwa

Nyenko zifuatazo zilizochapishwa zinapatikana katika Michigan.gov/SOS:

- Mwongozo wa Mtihani wa Ujuzi wa Udereva (SOS-360)
- Utoaji Leseni ya Udereva kwa Wahitimu: Mwongozo kwa Wazazi (SOS-383)
- Zifahamu kanuni/Nafasi za Samawati (SOS-386)
- Mwongozo wa Leseni ya Udereva wa Biashara ya Michigan (TS—004)
- Mwongozo wa Waendesha Pikipiki Michigan (SOS-116)
- Mwongozo wa Michigan kwa Madereva Wazee na Familia Zao (SOS-194)
- Mwongozo wa Udereva wa Kusimamiwa (SOS-191)

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

Shukrani

Ofisi ya Katibu wa Jimbo la Michigan inapenda kuyashukuru mashirika yafuatayo kwa msaada wao kuhusu Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua: Kituo cha Michigan cha Usalama wa Malori, Idara ya Polisi ya Jimbo la Michigan, Ofisi ya Mipango ya Usalama wa Barabara Kuu na Idara ya Usafirishaji ya Michigan.

Shukrani za pekee zinaenda kwa Jarida la Historia la Michigan na Tume ya Usalama ya Jimbo la Michigan kwa nyenzo zilizotumika katika Je, ulijua kwamba? mambo ya kufurahisha mwanzoni mwa kila sura, na ndani ya kifungu katika Sura ya 1, ukurasa wa 3; Sura ya 4, ukurasa wa 28 na 29; na Sura ya 5, ukurasa wa 42. Nyenzo hii imetolewa katika chapisho la From Mud to Microchips: Sharing the Road Safely through the Decades, ambalo linaadhimisha kumbukumbu ya miaka 50 ya Tume ya Usalama ya Jimbo la Michigan.

Shukrani ya Picha na Taswira

Ofisi ya Katibu wa Jimbo la Michigan inapenda kuwatambua wafuatao kwa kutoa picha na taswira:

- **Maktaba ya Jimbo la Michigan:** Sura ya 1, ukurasa 4.
- **Kitengo cha Picha cha Idara ya Uchukuzi ya Michigan:** Sura ya 4, ukurasa wa 23, juu kushoto, na ukurasa wa 27; Sura ya 5, ukurasa wa 41, na ukurasa wa 47, juu kulia; Sura ya 6, ukurasa wa 53, juu kushoto na ukurasa wa 56, chini kushoto; na Sura ya 7, ukurasa wa 62, 63, 64, na 65.
- **Picha kwa hisani ya @beachbumledford kupitia Twenty20:** Dereva aliyekengeuka, Sura ya 4, ukurasa wa 23.
- **Mpiga picha Cathy Yeulet:** Sura ya 7, Ukurasa wa 59.

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

Notisi

Kile Kila Dereva Anapaswa Kujua

Notisi

Huduma za mtandaoni za Katibu wa Jimbo

Okoa muda kwa kwenda mtandaoni katika Michigan.gov/SOS. Unaweza kuhuisha leseni yako ya kawaida au iliyoboreshwa ya udereva au kitambulisho cha jimbo, kuhuisha usajili wa gari lako au chombo cha majini, kubadilisha anwani yako au kuagiza kubadilishiwa bamba la leseni ya gari. Huduma nyingine nyingi zinapatikana mtandaoni.

Mitando ya kijamii

- Twitter - Twitter.com/MichSoS
- Facebook - Facebook.com/MichiganSoS
- Instagram - Instagram.com/MichiganSoS

Malazi kwa watu wenyewe ulemavu na wazungumzaji wasio wazawa

Watu wenyewe ulemavu watapata ofisi za Katibu wa Jimbo kwa kufuata viwango vilivyowekwa na Sheria ya Walemaavu ya Marekani. Iwapo unahitaji malazi au umenyimwa huduma, piga simu 888-SOS-MICH (767-6424). Wateja wasiosikia na viziwi wanapaswa kuwasiliana na Kituo cha Relay cha Michigan kwa 711.

Mitihani halisi ya leseni ya udereva inapatikana katika lugha nyingi za kigeni, sambamba na matoleo ya Kiingereza na Kihispania yanapatikana kwenye kanda ya sauti kwa watu ambao wana matatizo ya kuelewa Kiingereza.

Ikiwa una maswali au unahitaji maelezo zaidi kuhusu huduma yoyote inayotolewa na Katibu wa Jimbo, piga simu kwenye Kituo cha Taarifa cha Idara ya Jimbo la Michigan kwa 888-SOS-MICH (767-6424).

Michigan.gov/SOS

Tumeongeza huduma kadhaa mpya za mtandaoni (zilizoonyeshwa kwa rangi ya samawati) ili kurahisisha shughuli zako za Katibu wa Jimbo. Huduma zinazopatikana katika Michigan.gov/SOS include:

Gari:

- Huisha gari, pikipiki au lori lako
(Na usisahau Pasipoti yako ya Burudani)
- Huisha chombo cha majini
- Badilisha usajili au hatimiliki ya gari
- Badilisha kichupo
- Badilisha bamba la leseni

Leseni ya udereva au Kitambulisho cha Jimbo:

- Sasisha au badilisha leseni ya udereva iliyoborereshwa
- Sasisha au badilisha Kitambulisho cha jumbo kilichoborereshwa
- Omba kabla leseni halisi ya udereva
- **Ongeza kibali cha pikipiki (ikiwa inastahiki)**
- Sasisha au badilisha leseni ya udereva ya kawaida
- Sasisha au badilisha Kitambulisho cha jumbo cha kawaida
(baadhi ya misamaha hutumika)

Ziada:

- Omba rekodi zako za udereva
- Lipa ada ya kurejesha leseni
- Badilisha anwani yako
- Fikia huduma za biashara zilizoratibiwa
- Jiunge na sajili ya wachangia viungo
- Badilisha kibandiko cha moyo cha mchangiaji viungo
- Sasisha namba ya simu na anwani yako ya barua pepe
- Sasisha taarifa za mawasiliano yako ya dharura